APOTHE SEOS TAM EXTERARVM GENTIVM QVAM ROMANORVM DEORVM LIBRI TRES.

*Nomina, Imagines, & earundem imaginum comple-
ctētes allegorias, autore D. Georgio Pictorio
Villingano apud regiam curiam
Enſishemij doctore
medico.*

*

*His accedit rerum ac uerborum memorabilium
Index ſatis copioſus.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BASILEAE
M. D. LVIII.

GENEROSO CO-
MITI AC DOMINO, DOMINO
VILHELMO VVERNERO, COMITI AB
*Zimber ac cæſareæ maieſtatis conſiliario domino ſuo
Georgius Pictorius Villinganus doctor medicus &
apud regiam curiam Enſishemij ſuperioris
Alſatiæ archiater.*

S. D.

ME *id mouit, Generoſe comes, ut ſucciſiuis tẽporibus, ociũ fugiens, de Gentilium dijs particula in medium exhiberem, quæ tuæ dominationi dicarem quod apud Nabathæos recepti moris fuiſſe nouerim, ut qui rempub. literariam, uel etiã minutula re auxiſſent, præmio ex publico ærario, uelit aliquo maieſtatis diademate digni, honeſtarentur Exiſtimãtes nimirum, id quod res eſt, bonas literas in imum caſuras, diuq; uigere non poſſe, ſi nemo de ſe eruditionis aliquot ſpecimẽ præberet, ac omnes inerti otio torpentes in utrãuis, quòd dicitur, aurem ſomnum Endimionis dormirent. Sed miraberis proculdubio,* COMES ILLVSTRIS, *quòd ego tumultuarius, tibiq; ignotus meis ſcriptis, tuam dominationem ineptius obſtrependo, à tam arduis tuis negotijs auocem, tuumq; patrocinium*

aduerſus liuidulorum ramidum examen (dū naſutum adeo & uerſipelle hoc noſtrum eſt ſeculum, ut ſemper in aliena toxicum ſpiret) mihi uelut ἀλεξίκακον Herculem duxerim, atq; in eius ſinu tanquam ſub Aiacis clypeo, me tutum aſſeruandum ſtatuerim, ubi referā, ampliß. heroem dominū Georgium, comitem ab Helfenſtain, & illuſtrem Baronem ab Gundelfingen, iam regium uice tenentem, ut ſic dixerim, Oenoponti, ſingularem cauſam fuiſſe & occaſionem, qui de tuæ dominationis candore atq; perſpecta humanitate tam magna pollicitus eſt, ut uires in unum congeſſerim, atque frontem urbanam in me, ad eandem ſcribendo receperim. Hanc enim uſque adeo in excellentißimo doctrinarum faſtigio ſurrectam dixit, ut facile quæuis, etiam ab imi ſubſellij uiris, pacata fronte excipere didicerit. Maxime tamen quæ annos ſapiant et antiqua cenſeri poßint, quorum uel occeanum, ſi neceſſe ſit, ſpectaculi uice exhibere ualuerit, & ita profecto exhibere ut illi præfatæ tuæ dominationi, Ptholomeum uincere Philadelphum. Stratonis diſcipulum non admodum graue, ſi certandum ſit, quiſque duxerit, quem adeo diligentem ſtudioſumque antiquitatis inquiſitorem fuiſſe hiſtoriæ narrant, ut etiam in ſua corporis inſita imbecillitate, per antiqua, ſi oblata fuiſſent, reſocillationem ac doloris tyrannide, ſibi diuerticulū quæreret, & byblothecam rerum antiquarum ubertißimam, in primum Alexandrinorū atque Romanorum

bellum durantem erigeret. Mitto igitur GENEROSE COMES hæc ad te qualia qualia ſunt ex multorum autorum penario certe corraſa, quæ annos habere, proculdubio quiſque, ſi mentem habeat, depræhendet. Nam uel cæco compareat Iouem antiquitati connumerandum, qui trecentum triginta ſex annis ROMÆ, noſtra adhuc monſtrum orta ſalute in Capitolio uenerabile ſtetit numen. Et Herculem quoque, quem quadringentis annis ante uirginis partum in maximo lignorum defectum, Diagoras cib s coquendis, ſecuri in minutiſſimas partes, eſt diuiſus. Veſtam item & Iunonem, quas Empedocles, Pythagoræ diſcipulus, in prǽcio habuit, & Saturnum atque Ianum qui Troia diruta Aeneam præceſſerunt, Mercurium etiam qui Moſis tēpore floruit. Hæc igitur, GENEROSE COMES, tibi dicata, pro humanitate qua flores, benignus accipe, ſi lectum digna iudicaueris, lege, & uelut animi ſynceri pignora, ſi Aethna ronchos Ariſtarchi ſpirauerit, defende, ac perſuaſum habe, beneuolentis eſſe pro rerū̃ facultate exigua donaſſe, optimeq; uolentis, ſi quis te totum donat atq; offert. Bene ualeat dominatio tua & Pictorium clyentulorum tuorum, ſi cenſebitur, elencho inſcribe. Interim ego precabor ut qui cuncta regit, tibi annos tribuat, quo diutius tuis præſis & regas. Datæ Enſishemij ſuperioris Alſatiæ, anno ſalutis ſeſquimileſimo quinquageſimo ſeptimo, die menſis Decemb. primo.

CANDIDO LECTORI. S. D.

Rogo, humaniß. lector, hæc mea de dijs ſusq; deq; feras leuiora ſcripta, perſuaſum habens, me ſaltem tibi ampliora & doctiora ſcribendi occaſionē præbuiſſe, fuiſſet certe animus, plura, magisque prolita in tanta harum rerum ubertate in mediū dediſſe. Aſt Syſiphius ille labor, ut uix à homine ſalutauerim negocium, me perterruit, dum citra puluerem, citráq; netium facile quemuis priſcæ theologiæ ſtudioſum, pro noto, ſibi proprium, etiam ex nihili re, deum feciſſe, pateat: Exemplo ſunt Aegyptij qui Cepas & Allium coluerunt, Et Indi qui maximas arbores deos nominare non ſunt ueriti, unde tales ferro incidiſſe, capitale apud eos fuerat: Quidam non præſentius numen habuerunt quàm uiſcum in querna arbore naſcens, Item Syri qui occæcatis animis piſces et Columbam adorauerūt, Troglodite quoq; qui teſtudines, ſicut Heliopolitani bouem, Memphitæ Vaccam, Lētipolitani Leonem, Capram & hircum Mendenſij, Lycopolitani lupum et Thebani aquilam, Nec non qui Boriſthenem inhabitant Enſem, Quidam fœtidum cibum. Democritus, licet philoſophus, inſaniuit tamen Beneficium & pœnam ſibi deos faciens, Pauſanias quo-

que

que uiolentiam numen habere dicens: Complures pecuniam (quam Cicero belli neruum dixit) reginā deorum arbitrati ſunt, & Carniā multi, Febrem, Canem, felem item numinis uice adorauerunt. Cuius farinæ uel myriades centum reperias. Ea igitur, mi optime lector boni conſulas oro: & ſi aliquid inter legendum tibi occurrat quod ſpongia dignū iudicaueris, tuū erit uel expungere, uel aſteriſco acerbius notare: Nam à doctioribus uinci, turpe eſſe non duximus. Vale lector amice. Datæ Enſisbemij, anno uirginei partus milleſimo quingenteſimo quinquageſimo ſeptimo, die menſis decemb. ultimo.

AVTO.

AVTORES E' QVORVM MO/ *numentis hæc ſunt excerpta.*

Albricus
Ariſtoteles
Alex.ab Alexan.
Alex.Aphrod.
Anglicus
Aeſchilus
Ariſtophanes
Apollodorus
Antonius Ferrar.
Athanæus
Apuleius
Albertus Magnus
Auguſtinus
Anacharſis
A.Gellius
Aratus
Beatus Rhenan.
Cleantes
Cicero
Catullus
Cornelius Tacitus
Cornificius
Cœlius Rho.
Codrus Vrceus
Caluus

Diodorus Siculus.
Eraſmus Rot.
Euſebius.
Enclides.
Fulgentius.
Franciſcus Picus.
Franciſcus Philel.
Flaccus.
Heſichius
Hainricus Petri.
Hermes.
Homerus.
Heſiodus.
Helianus.
Iulius Firmicus
Iſidorus.
Iuuenalis.
Ioan.Picus.
Ioan.Heroldus.
Lippius.
Lactant.gram.
Lactant.Firmian.
Lucianus.
Leuinus.
Mapheius

Cor-

Cornelius Baſſus
Cenſorinus
Chriſippus
Marcus Varro
Martianus
Manilius
Man:inellus
Naſo
Orpheus
Oth. Iuſtinius
Octauius Cleophilus
Propertius
Plinius
Palephatus
Pindarus
Plato
Plutarchus.
Phornutus
Pontanus
Procluus
Ptolomeus
Probus
Politianus
Pſaltes
Philelphus
Pampinius
Qu. Fabius
Rufus Perinth.
Marullus.
Martialis.
Macrobius.
Seneca
Solinus.
Sextus pompeius.
Saluſtius.
Strabo.
Seruius.
Spanhemius.
Tibullus.
Theocritus.
Vergilius.
Valerius Maxim.
Guilhelmus Gratolorus
Xenophon.

PRIMVS LIBER DE IOVE.

THEOPHRASTVS. EVANDER.

THEO. *Quanta non ſolum exterarum gentium, ſed etiam totius orbis dominatoris populi Romani uecors in dijs eligendis ſuperſtitio fuerit, nõ omni ſtatim deſcripſeris* E-*uander, etiamſi cẽtumq; odiſſeas ſcripſeris.* EVAN. *Quidnam habuerunt tam copioſum delectum gentes?* THEO. *Si dijs placet, quem* M. *Varro ſollicita quadam indagine in unum conſcribere ſtatuit. Sed fatigatus in medio laboris finem reduxit.* EVAN. *Quamobrẽ.* THEO. *Quod rẽ aggreſſus eſſet, propter tot Menandros, numero Pla-*

M. Varro deorum ſex milia dixit. *tonico, licet Theſei filum adſit, difficiliorem. Nam ſupra ſex milia deorũ religioſe cultos teſtatur.* EVAN. *Vnũ ego crediđiſſem.* THEO. *Quem?* EVAN. *Deũ*

Pythagoræ deus ἀπλὸρ. dicitur. *qui cuncta uerbo creauit & quem Pythagoras, licet falſis examillatus ſacris,* ἀπλὸρ, *hoc eſt ſimplicem nominat, ſeu multitudinis neſcium, qui totius rerum naturæ cauſa eſt & origo, qui ſapientia infinita & prouidentia perſpicaciſſima cuncta regit, roborat, uiuificat, lenit, mulcet & deus deorum eſt.* THEO. *Sed*

priſci

priſci ſenili theologia diuerſum cenſuit, & cuiq; rei tametſi minutula foret, deum fecit præſidem, cui templum erexit, aras ornauit, ſtratum iecit, myſtes ſtatuit, & ſacra certo tempore obtulit. Non ſatis fuit duodecim coluiſſe quos Aeneas Penates dixit & græcorum uulgus μεγάλους θεοὺς, hoc eſt magnos deos, qui reliquos genere famaq; præcellerent, et infinitæ poteſtatis forent, quoniam nomina hæc ſunt, Iuppiter, Mars, Mercurius, Neptunus, Vulcanus, Apollo, Iuno, Veſta, Minerua, Ceres, Diana, & Venus. Sed ab iſtis etiam alios fecerunt, quos Varro in ſpicilegio ſelectos quod eorũ numina uſitatiora forent, nominauit. Ianum quippe, Saturnum, Genium, Plutum, Bacchũ, Solem, Lunam, & Tellurem. Et geniales, qui gignendarum rerum uim obtinerent, Aquam Terram, Ignem & Aerem. EVAN. Ergo deorum numerus Pythagoræ ſubter fugerit artem. THEO. Maxime, Nam Lares quoq; habuerunt quos inferiores deos dixerunt, ut priuatarum ædium, triuiorum, uiarum, & urbium curam gererent, unde & dij præſtites nuncupati. Hij Dymon, Tychis, fuerunt; Heros & Anachis, Item ruris deos, & agricolarum quos uitæ durioris homines & ruſtici coluerunt, quorum notiores Rubigus fuerunt, Flora, Minerua, Pan, Lympha, & Bonus Euentus, obſcuriores Proſerpina & Tututilina quæ frumentis preeſſent germinantibus, Nodinus, qui nodis & geniculis culmorum curam gereret, Volutina

Penates uel magni dij.

Dij Selecti qui.

Dij geniales

Lares qui.

Ruris dij.

Ruris dij obſcuriores.

quæ

quæ frugum folliculos & inuolucra curaret, Patelena ut folliculos aperiret, Hoſtilina ut hoſtimentũ hoc eſt æquamentum ſegetibus adderet, Hora item, Lactucina, & Matura quæ lacteſcentibus & maturaſcentibus preſiderent frumentis. EVAN. Vndas numerans Theophraſte uela complica, ne tot exiſtentibus dijs, cum Varrone in medio quoq; ſuccumbas. THEO. Nequaquàm, Nam ſuſcepto labori uniuerſam addere coronidem mei non eſt inſtituti: Sed quicquid ſuſcepti eſt ſalutandum à limine ſaltem duxi, Attende igitur,

Dij indigetes Indigetes uelut aſtruptitios quoq; magno ſuperſtitionis cultu uenerati ſunt ueteres: Vel ideo quod de republica propter eximias belli paciſq; artes bene meriti eſſent, & ciuibus patriæq; periculis obuiam eundo profuiſſent, Ex quorum albo Caſtor fuit Pollux, Aeneas, Hercules, Romulus, & Romani Cæſares quorum opera & uirtute res quoq; Romana creuiſſet & imperij fines late propagati forent, nominibus tamen ſubinde mutatis: Nam pro Romulo Quirinũ dixerunt, pro Rhea deorum matrem, pro Læda Nemeſin, pro Circe Maricam, Indi Iouem pluuium deum nominarunt indigetem, & gangem fluuium, quos in anno carmine inculto, certis diebus religioſe uenerati ſunt Meroitæ Herculem, Pana, & Iſim, Germani Tuiſtionem deum Terra æditum, & Mannum ſebrum Aſtymphalyſi Achillem, Veneti Diomedem, Aegyptij Iſidem, Mauri Iubam, Pœni Vranum, Macedones

Gabium

Gabium, Latini faunum, Lybici Pſaphonem, & gens Iuxta Naucratim Theutum. EVAN. Hui ſuper omnẽ Irin gentium in deorum cultu extitit uanitas. THEO. Nondum finis eſt, Dij ſuperſunt patrij qui ſingulis ur/bibus præfuerant, præſides et propugnatores patriæ, ſicut Apollo & Minerua Athenarum fuerunt tutelares, Thebis Liber & Hercules, Iuno Carthagini quam humano cruore placabant. Venus Cypro, & Papho, Apollo Rhodijs, Lemno Vulcanus, Naxo Bacchus, Cizicenis Pallas, quæ hanc urbem pro dote acceperat, Cretenſibus Diana, quam Britomartem dixerunt, Theſpienſibus Cupido. Hos omnes præci/puo honore ſic coluerunt ut nefas foret eorum numina cunctis palam fecisse, quod ab hoſtibus euocati/ones numinum futuras timerent. Vetus enim mos erat ut in urbium obſidione, ubi ad ultimam dimicati/onem uentum erat, Tutelares deos ſub quorum præſidio urbs obſeſſa erat, certo carmine & uerbis conceptis in nouas ſedes euocarent, templaq; ampliora & ſolennes aras, illis promitterent, Turpe opinati deos urbium præſides, urbe hoſtiliter direpta, uelut mancipia captiuos habere. Hinc multæ urbes ſponſo/res à ſuis dijs petebant, quo certiores eſſent, ſuos præſides per hoſtium blandimenta nõ poſſe euocari. Tyrij obſidione preßi Herculis ſimulachrum, quod magna ueneratione tutelare habuerũt, ne urbem de/ſereret, aurea catena deuinxere. EVAN. Ceſſa, Theo/phraſte,

Dij patrij qui

Numina deorum manifeſtare plebi ne fas erat.

Mos fuit obſeſſores urbiũ euocare numina.

Tyrij Herculis ſimulachrũ catena ligauerunt.

phraſte, ne illud ex Theocriti Charitibus in te con/ueniat.

Nanq; perinde fiet quaſi ſi numerare labores
Quot uenti è Pelago trudant ad litlora fluctus.

THEO. Recte mones, Sed quia uanæ religionis incidimus caliginem, non ab re duxerim huic negotio, uel modicum laboris, ne Eurotam contempler, impendiſſe. EVAN. Id ſumopere cupio, Incipe ſaltem ut dimidium habeas, Nam qui cepit dimidium habet, Flacco teſte. THEO. In mora non ſum, ſed id me ſu/ſpenſum reddit quod unde exordiar, neſciam. EVAN. A dijs quos maiorum gentium deos ab initio dixeras. THEO. Iupiter ergo propter nominis ſui maieſtatem primus mihi penſum præſcribet: Nam iuuans pater quod mortales, arbores, herbas, et cuncta iuuet: Marco Varroni & Orpheo dicitur ueterum theologis deus opt. max. diuum hominumq; rex, & pater, Vniuerſi anima & Deus omnipotens, quæ omnia uel tribus bolis Orpheus hoc carmine oſtendit. Iuppiter omni/potens, eſt primus & ultimus idem Iuppiter eſt caput & medium, Iouis omnia munus Iuppiter eſt funda/men humi ac ſtellantis olympi Iuppiter & mas eſt & fœmina neſcia montis Spiritus eſt cunctis, ualidi uis Iuppiter ignis. Eſt pelagi radix, ſed lucra eſt Iuppiter ipſe omnipotens rex eſt, rei omnis Iuppiter ortus. EVAN. Tāti gentes fecerunt Iouem? THEO. Tanti Nam Iouem arbitrati ſunt aerem eſſe, cui concipiendi gene/

Qui cepit dimidium habet.

Iuppiter iuuans pater.

Iouis omnipotentia.

Iuppiter aer qui cuncta nutrit.

generandiq; uis ineſt & cuncta uegetando nutrit, Quod facile percipitur ex hoc Theocriti uerſu ad Battum.

Iam pluit & claro nunc Iuppiter ethere fulget.

Et Pauſanias oſtendit quando Athenis ſimulachrum Terræ fuiſſe ſcribit à Ioue pluuiano comprecantis, quem Iouem pluuium dictum idem aſſerit, uelut Tibullus his uerbis innuit.

Athenis ſimulachrum Terræ.

Te propter nullos tellus tua poſtulat imbres
Arida nec Pluuio ſupplicat herba Ioui.

Macrobius Lutetium quaſi lucis autorem in Saliorũ carminibus dixit. Græci Aethereum hoc eſt clarum, quod Iouem etiamnum Solem crederent. Opitulum alij quaſi opem egenis ferentem, Multi centumpedam hoc eſt immobilem, Dictæum quidam à promontorio Candiæ, ubi apum fanis aliquandiu fotus latuit, Ideum quoq; ab Ida monte in quo religioſe honeſtatus eſt templo, quod omnem Phrygiam à terræ motu per mortem Anchuri filij Midæ expiatus liberaſſet, Papyrius ob uictoriam à Ioue contra Iamnites conceſſam, Victorem dixit, Et Cuſtodem Domitianus quum eum à furore Vitellianorum ſub editimi habitu cuſtodiſſet, Capitolinum complures à Capitolio in quo ſimulachro fictili per Tarritanum affabre facto, ueneratus eſt, Seleuco Syriæ regi fulminator nominatus eſt quod in ſtructuram quam ad maris littus condiderat fulmine ſeuiſſet, Sed Romulo feretrius quia regem

Iuppiter Lutetius. Æthereus. Opitulus. Centumpeda. Dictæus. Idæus. Victor. Cuſtos. Capitolinus. Fulminator. Feretrius.

Acro-

Piſtor. Acronem Iouis præſidio Feretro addicaſſet, Romæ uulgo Piſtor dictus eſt quod capta urbe à Gallis Ca- Stator. pitulinos panes ex fructibus pinſere docuiſſet: Statorē item, non tamen ex eo ſicut hiſtorici narrant quod poſt uotum ſuſceptum, acies Romanorum fugientiū ſtare compulerit, ſed quod eius beneficio cuncta ſtent Fatum quid. perfecta. Et fatum multi, quod fatum (ut Seneca in/quit) ſeries complexa ſit cauſarum, quæ Iuppiter ſic eſt prima, ut cæteræ ex ea pendeant primo. Et Liberum patrem alij, quia omnium parens ſit, Herculem Iuppiter Liber dictus item quaſi indomitum, Atq; Mercurium quod ratio Hercules. penes Iouem ſit, numerus, ordo, & ſcientia: Romani Mercurius. Lapidem & inuentorem nominarunt, Lapidem quod Lapis. penes Iouis ſimulachrum iurantes, poſt ſe ſilicem uel quemuis alium lapidem uerbis aliquibus conceptis Inuentor. accedentibus, proijcere conſueuerint: Inuentorem, quod Hercules Iouis auxilio, boues Gerionis à Caco furtim in antrum abactos, iterū inueniſſet: Cretenſes Hecatombæus. Hecatombæum uocare ſolebant, dum in aprili centum ſaltem bobus placandus ueneraт, Panonphæum item, Panonphæus. quaſi omni mundo ſuppetias ferentem, Arcades Muſcarius. muſcarium dicere non ſunt ueriti quod æſtatis tem- Homolius. pore muſcas in alias regiones ablegare inuocatus con ſueuerit, Neq; Thebani Homolium quaſi omnia in ſymmetriam perducentem nominare timuerunt, Triopthalmus. Triopthalmum Priamus dixit, quaſi trioculаrem.

BVAN. Omnia decenter illi crediderim indita nomina,

mina, ſi is deus Iuppiter eſſet, qui ex quadam infinita bonitate cuncta uerbo creauit, & totius rerum naturæ cauſa eſt, & Baſis, qui infinita ſapientia & prouidentia perſpicaciſsima cuncta regit, roborat, lenit, & mulcet. Sed adulterũ inceſtuoſum tot & tã altis ueri dei honeſtaſſe nominibus, quid aliud dixerim? quàm tribus porcis non expiandam ueſaniam, excordemq; tam græcorum quàm Romanorum Anticyris uel centum non explodendum furorem? Iuppiter adulter.

Quod adulter fuerit hoc certe argumẽto eſt, quod ſub aliena forma Alcumenam polluit, Taurus Europam, Leden cygnus, Danaen aureus imber, Satyrus Anthiopen, aquila Ganimedem, cucullus inceſtuoſus Iunonem ſororem, Vnde ſalaciſsimus tot ſpurios habuit ut Pythagoram, ſi præſto ſit, numerãdi ſubterfugiat calculatio Herculem, Minoem, Rhadamantum, Caſtorẽ, Pollucem, Helenam, Perſeum, Zetũ, Amphionem, Bacchum, Palladem, & nouem muſas. THEO. Parergon fecimus, ſi uis Iouis imaginem uentillemus. EVAN. Nolo mi Theophraſte. THEO. Attende igitur. Tametſi Ioues plus minus trecentũ fuiſſe M. Varro teſtatur omnium tamen cõmunior hæc fuit imago. Iouis ſpurii.

Vir ſedebat trioculares in ſolio, ſine auribus, aperta habens ſuperiora, inferioribus tectis, muliebris, ſiniſtra ſceptro, dextra fulmine armata, pedibus Gygantes calcans: Aquila aſtante, quæ Iuuenem ſcitum portaret, quæ omnia, ut magis eluceſcant, imaginem depictam hic habes. Iouis imago.

Quid hæc ſibi uelit imago.

Simulachri Iouis expoſitio.
Iuppiter cur ſedeat.
Cur triocularis ſine auribus.

EVAN. Habent fortaßis ſingula plus in receſſu quàm fronte promittant Theodore? THEO. Habent. Nam uir ſedens in ſolio, regnum Iouis ſtabile denotat, Triocularis ter maximam Iouis prudentiam, qua Homero teſte Iuppiter uſus fertur trifariam, cœlum regendo, terram, & orcum uel ut Stephanus inquit, mare, Niſi eò referamus quod regibus complures ubiq; ſint exploratores quorum diligentia, ſubinde tanquàm oculis utantur. EVAN. Sed abſq; auribus

Iouem fuiſſe quid eſt? THEO. Iouem debere omnibus æquum eſſe, & neminem ſuſurronem audire, ſaltemq́; exaudiendos quos iuſtitiæ nuſquàm perfloratæ commendat integritas, Aperta uero ſuperiora, inferioribus tectis, Iouem, quia deorum deus, intelligentijs ſuperioribus conſpicuum eſſe ſignificat, inferioribus creaturis inuiſibilem. EVAN. Sed cur muliebrem formarunt? THEO. Quod Iouem aërem crederent, cui uim concipiendi generandiq́; addixerunt, ob hanc cauſam Orpheus Iouem Androginum nominauit, Niſi muliebri functioni, qua uſus eſt, quis attribuat. Semele enim mortua, Bacchum ex utero matris exciſum, in iuſtum pariendi tempus in ſuo fœmore detinuit, & Palladem in cerebro. EVAND. Aſt ſiniſtra ſceptro armata quid habet? THEO. In his corporis partibus ſpiritaliſſimũ uitæ latitare domicilium Euſebio teſte, Heſiodus aliter interpretatur, Nam ſceptrum Minoem Ioui tribuiſſe ſcribit, aliud quæ nihil eſſe uult quam doctrinam qua imperioſe uniuerſam Cretam rudenti adhuc, edocuerit & moderatus ſit Iuppiter. EVAN. Cur dextra fulmen gerit? THEO. Vt eius cuncta penetrantem uim & potentiam oſtendat, fulmini etenim nihil, quamuis adamantinum reſiſtit, Plinius ſecũdo naturalis hiſtoriæ Iouis fulmẽ aëris fulmen aſſerit, quod ſuperioris circuli cœleſtis ardor, ſubiecto humido, contagium inferat, ut fulmen iaculetur. EVAN. Neq; ſine cauſa fortaſſis eſt ꝗ ſub pedib. Gygãtes habet, & aquilã aſtantẽ. THEO. Proculdubio,

Cur Iuppiter deſuper Apertus.

Iuppiter Androginus

Sceptrum Iouis quid.

Iuppiter cur. fulmẽ habeat

Gygantes ſub pedibus quid.

Nam pedibus calcati, inauſpicato cedere omnia oſtendunt, quæ citra conſilium aduerſus deos, aduerſus pictatem, ius et æquum moliuntur, homines de Gyganthomachia fabula notior eſt quàm ut expoſitione indigeat, Aquilam *&* Iuuenem *multi diuerſimode exponunt. Nam Ganimedem, Lucianus per Iouem, in aquilæ forma ab Ida raptum, ut ſibi pocillator fieret, ſcribit & inde Iouis ſimulachro adpoſitam aquilam et Iuuenem. Sed Lactantius Firmianus per Legionem raptum narrat Iuuenem, cuius inſigne aquila fuerit, Et alius quidam per nnuem, in qua aquila depicta fuerit, Seruius Iouem patrem Saturnum aquilæ augurio uiciſſe ſcribit, et aquilam propterea Ioui dicatam.*

Cur aquila cũ Ioue.

Ioui dicatam item Clearchus tyrannus hoc facto oſtendit, Quum ex ſucceſſu continuæ fœlicitatis, ſe Iouis filium diceret auream aquilam uelut ſui generis argumentum, ſibi preferri uoluit, Plinius nunquàm fulmine exanimatam aquilam ſcribit, Ideoq; Iouis armigeram dictam Iouiq; attributam. Sed Euſebius Ioui aſtantem ideo dicit aquilam, quod ſicut aliarum omnium auium rex eſt, ita Iuppiter omniũ aliorum deorum deus. Verior tamen hæc uidetur ratio quod aquilam pro complexione, qua eſt ignea ſemper alta petere, et mentem à terrenis fœribus repurgatam ſignificare ſcimus, quàm per Iuuenẽ, hoc eſt ſimplicitatẽ, ſibi Iuppiter uelut gratiſsimã hoſtiã, imolari cupit, Sic habes Euander, ni fallor Iouis imaginẽ cõmunionem

Clearchus cur Iouis filius.

Aquilæ complexio calida.

ubertim declaratam. EVAN. *Habes ab hac aliam mi/nus communem?* THEO. *Quam Marcianus Capel/la in nuptijs Philologiæ & Mercurij depinxit. Is enim Iouis uertici flammatam coronam addit, tectam ue/lamine rutilo, quod ei præſul operis, Pallas ipſa texue/rat, & ſupparum album, chlamyde hyalina ſtellis ſic acu pictis ut crebros ignium eijcerent uibratus, dex/træ item duos globoſos orbes unum auro, alterum electro elaboratum, ſiniſtræ chelin nouem chordarũ.* **Alia Iouis imago.**

EVAN. *Caret autem allegoria Martiani pictura?*
THEO. *Non, ſed res ſic habet, quia Iouem arbitrati ſunt eſſe ſolem coronam eius uertici flammas eijcien/tem, Martianus addidit, & rutilans uelamen quod Solis fulgorem oſtenderet, chlamydem item hialinã ſtellis accedentibus quæ uniuerſi cœli fabricam ſigni/ficaret, & globoſos orbes qui Euſebio teſte, in Ioue uirtutis teſtes eſſent, prouidentis et uiuificantis, Mar/cianus tamen per orbes globoſos mundi totius Idæam in Ioue contentam uult intelligi, Cui Orpheus ſucci/nere uidetur, quando inquit* **Alegoria picturæ præfatæ.**

Vnus eſt omnipotens, regali in corpore cuius
Singula ponuntur tellus, unda, ignis & aer
Nox ſimul, atq; dies, ſapientia primaq; origo.

EVAN. *Cur chelym habet Iuppiter nouẽ chordarũ?* **Cur Ioui chelis nouem chorda.**
THEO. *Vt nouẽ muſas à cerebro Iouis ortas innu/at, quæ cantu cœlum uniuerſum Orpheo teſte, regãt, Angelo Pollitiano quoq; in ſua Nutricia ſuccinente.*

Iuppiter errantes cytharæ uice temperat orbes.

Et ſic à Marciano datam effigiem Iouis quoq; declaratam habes. Quod quidam olea coronatam pinxerunt, aut quercus folijs Iouis effigiem, item non citra rationem eſt. Primum enim Iouis regnum, quia olea non areſcit, perpetuum, denotat: Secundum Iouis inuentum reſpicit, Nam ex glandibus, quercuũ fructu, panes formare edocuit.

Iuppiter olea coronatur & quercuum folijs.

In templo Ammonis ſub umbilici figura cultũ nouimus, ſed in hunc finem, quod uelut umbilicus, in corporis humani fabrica cẽtrum eſt, ſic Iuppiter cẽtrum ſit in uniuerſa rerum natura. EVAN. In arietis quoq; forma, aliquibus comparuiſſe Iouem legimus Theophraſte. THEO. Recte, quũ enim Bacchus in Lybia cum exercitu ſitiens, Lympham nullam haberet, arietis ductu fontem reperit, quem Iouem inpoſterũ arbitrati, & uice numinis arietem coluerunt.

Iuppiter ſub umbilici forma.

Iuppiter aries

In Olimpo Iuppiter, quẽ lapidẽ dixerunt, in utraq; manu Fulmen ad æquilibrium tenuit, ſymbolum, quia prope hanc ſtatuam iurantes in uerba dictantis, iurare moris erat, ubi Iuppiter quoquo uerſum peieratũ eſſet minabundus fulmen pro mulcta miſſurus eſſet. Sed quia nihil omnium rerum eſt, in quo non poſſit nimietate peccari, diurno penſo in ultimam coronidem perducto, uela complicabo, & quæ ſuperſunt de Ioue, in aliud tẽpus reſeruabo, Iam de Iunone Iouis uxore, nouum aggrediemur opus. EVAN. Placet Theophraſte ut ubertim de priſci ſeculi uana religione quæq; percipiam, Exordire ſaltem.

Iuppiter lapis cur fulminib. armatus.

DE

DE IVNONE.

THEOPHRASTES EVANDER.

THEO. *In deorum pragmatia quos maiorũ gentium deos ueterum theologia confeſſa eſt, ſecundas ue lut* Iouis *aſſecla poßideat* Iuno, *bifariã uel quod* Iouis *ſororem uel quod* Iouis *coniugem arbitrati ſunt ueteres.* EVAN. *Cur ſororem & coniugem ſimul* Theo/*phraſte?* THEO. Quod Iouem & Iunonẽ *æthereas, aeraſq́; uirtutes, ſimul habuiſſe cõmunes, dixerint ſacrificuli.* EVAN. Hinc *fortaßis emerſit ut uulgo inter* Iouem & Iunonem *dißidium ortum uoluerint, ſi relicta qualitatum proportione, in elementis comparuiſ/ſet diſtemperies?* THEO. Nimirum, *Nam ſi* Iuppiter *calido nimiũ & ſicco, à ſymmetria deflexerit, omnia præ ſiccitate areſcunt. Si itẽ* Iuno, *humida plus æquo fuerit & uentoſa,* Iouemq́; *aſpernata, ſuperauerit, inundans pluuiæ uis, cuncta nimium humectando deuaſtat,* Quæ *ſi cum* Ioue *marito, temperata fuerit, creata producit, nutrit, demulcet, lenit, et maxime iuuat, no/miniq́; ſuo reſpondet,* Nam Cicero *ſecũdo de natura deorum,* Iunonem *à* Iuuando *dictam arbitratur,* Tametſi *quidam* Ianonẽ *nominauerint eo quod ianuam cunctis naſcendo aperiat, &* propterea Lucinã Seruius *habitã innuit. Cui facile ſubſcribẽdum duxerim, quũ* Iunoni *ſupercilia phyſiologi ob hãc cauſam ſacra aſſeruerint, ut his eleuatis creata uideãt,* Plin. Iunonẽ *Lucinã dixit, à* Lucri *in quo tẽplo religioſe culta eſt,*

Cur Iuno ſoror et cõiunx Iouis.

Quando diſsidium inter Iouem & Iunonem.

Iuno à Iuuando & quaſi Iano dicta.

Supercilia Iunoni ſacrã.

Iuno Lucina.

Fluonia. *Complures Fluoniam appellarunt, quod grauidis menſibus ſuppreßis, Iunonis beneficio, fluorem ceſſare crederent:* Auguſtinus *Heram uel ideo dixit, quod in* Iunone *hoc eſt aëre cum dæmonibus heroas uerſari arbitrarentur:* Hieram *item quod eſt ſacram, dũ præſidem rei ſacræ, matrimonio quippe, narrarent:* Alexander ab Alexandro Egeriam *nominauit, quaſi partum in lucem egerentem:* Iugam Romani, *uelut coniugatis deam præſentem,* Marcianus Capella *in nuptijs Philologiæ. Interducam & domi ducam, quod eſt nuptam ſponſi ædibus introducentem,* Vxiam *itẽ ab ungendo, quod limen in nuptijs & hyperthiron maritus, nuptam introducendo unxerit:* Et Cinxiam *à cingulo, quod ſponſum ante primum connubitum, ſoluere moris erat. Socigenam* Marcianus *uocauit, quod uxorum tutela fuerit, quas thori ſocias communiter nominant.* EVAN. *Romanis nobilibus tria ſaltem indita nomina* Priſcianus *edocet. Sed hinc deæ, multum faſtuoſæ, nominum mare recenſes ſi pro horum ſerie nobilis fuit, in hac ſola, nobilitatem effloruiſſe dixeris.* THEO. *Nondum finis eſt, ſuper eſt* Occeanus. *Nam populanam alij dixere quod matrimonium, cui præeſt, populorũ fomes ſit.* Suidas *Monetam dixit quod dum* Romani *contra* Pyrrhum *bellum gererent, & monetæ haberent defectum, oraculo* Iunonis *prolatum ſit, ſi iuſtam belli cauſam foueant, monetam nequaquàm defuturam, propter quod* Iunoni

Hera. Hiera. Egeria. Iuga. Interduca. Domiduca. Vxia. Cinxia. Socigenam. Populana Iuno. Monetam.

noni nomen Monetæ impoſuerunt & templo hone/ Curim.
neſtarunt, Curim quidam ab haſta uel telo, quod Iuno Zeux dia.
nis erat geſtamẽ, Zeuxidiam complures ac ſi prima Trophæa.
docuiſſet boues combinare aratro. Trophæam multi Feronia.
hoc eſt uincentem, Feroniam item à loco non multũ à Ægophagia.
Soracte ubi templũ habuit, Pauſanias Aegophagiam Bunea.
quæ caprarum hoſtijs expianda foret, Buneam Corin
thi nominarunt, à templo quod Buno Mercurij filius, Argiua.
& corinthi rex, Iunoni erexit, Argiuam à tẽplo quod
Argis habuit per Euridicen filiam Lacedæmonis ex- Matuta.
ſtructum, Romani Matutam, quaſi fructus maturan-
tem. EVAN. *Atomos recenſes Teophraſte.* THEO.
Quieſce ne ſermonem noſtrum interrumpas, Multi Parthenia.
Partheniam, à pulchritudine quaſi uirginem dixere, Boopin.
Boopim complures propter oculorum magnitudinẽ, Anthia.
Et Anthiam Argiui, à templo per Bacchũ illi ædifica
to, quũ contra Perſeum expeditionẽ pararet. EVA.
Citharœdus ridetur chorda qui ſemper oberrat eadẽ
Flacco aſſerente, in aliam igitur diuerte nũc nomina
Theophraſte, & Iunonẽ ſuis delinea colorib. THE.
Libenter in hac re tibi morem gererẽ, ſi una Iunonis
ueteribus comparuiſſet imago, Sed quia pro exterarũ
gentium uoto, in hoc loco, hac imagine culta eſt, & in
alio alia figura, tuæ petitioni ſatisfacere, æqua uide/
tur difficile ac ſi quis Sybillæ folia in unũ nitatur cõ- Iunonis imago.
pingere. EVAND. *Vnam ſaltem peto, cæteris com/*
muniorem. THEO. *Idem facile poſſum, Attende, Sub*

uidetur, ſed nebula detracta, quid ueri compareť, Iris enim quæ Iunonis caput obuelat, in Iunone hoc eſt aëre humiditatem futurã prædicit, propter quod multi Iunonis nunciam eſſe uoluerunt, Circa iſtæc nõ omittendum uidetur quòd prope alias Iunonis imagines, quas aliquando depictas uidimus, duæ aſtant mulieres, una ueſte induta multis coloribus uariegata, quæ etiamnum Iridis, cuius colores inter naturæ celebrantur miracula ſymbolũ erat, Altera faſtuoſæ mulieris cultu, Iunonis pediſſequa quæ Lucina erat, coniugium oſtendens quod Iuno eſt, Lucinam id eſt partũ ſequi debere. EVAN. *Iunonis caput in quodam eiuſdem deæ ſimulachro nubibus uelatum uidi.* THEO. *aerem id ſignificat in quo nubes ex multis uaporibus in unum corpus, loci frigore condenſantur.* EVAN. *Sed ſceptrum & ex lilijs corona quid habent.* THE. *Poteſtatem aeris, gratam uſq; adeo, & odoram, ut cũcta uegetet & nutriat, id quod in Aſtomorum gente uidemus, quæ abſque cibo ſaltem aere uiuit Plinio teſte, qui alibi Iunonis ſceptrum adeo gratum, imo neceſſarium ſcribit, ut ſine eo in terris nihil oriri poſſe dijudicet, dum in utroque exortu, genitali rore omnia conſpergat, et non modo terræ conceptus impleat, Verum animantium quoque omnium uegetandi ſtimulos adijciat, Forſex in ſiniſtra manu, opem innuit quam parturientibus Iuno, aere reſocillando, partitur. Sed Pauo ab utroque latere comes Iunoni*

Iris quid ſignificet.

Iris nuncia Iunonis.

Caput nubibus uelatũ.

Sceptrum Iunonis quid.

Aſtomorum gens aere uiuit.

Forfex quid.

ſacram

ſacram, Athanæo teſte, ſignificat hanc auem, uel quod primum in Samo Iunonis inſula pauo uiſus ſit, et enutritus. uel quod clamore aëris tempeſtates præſagiat. EVANDER. Super eſt Leo quem pedibus calcat. THEO. Leo ſolis typũ habet, cui nunquam abſiſtit Iuno, Et ſic quicquid ſcyrpi in hac comparuit imagine denodatum habes Euander, ſi tibi uidetur ad manus alterã ſumemus, Polycleti opus. EVANDER. Ne diſferas oro, Nam affectanti celeritas mota eſt. THEO. Iunonis imago quam Polycletes ſtatuarius effinxit, ex ebore & auro confecta erat, ingens magnitudine, in ſolio ſedens, corona, in qua gratiæ tres & horæ effictæ, coronata, Manuum altera malũ punicum gerẽs, altera ſceptrum cucullo inſidente. EVAN. Sed quis imagini finis præfixus erat? THEO. Non multum ab iam enodata figura diſsimilis. Quum Gratiæ, cœli clementem denotent tempenem, quæ cunctis grata, quod fructus & omnia ſuo tempore hoc eſt Horarum certa ſeriæ uel dimẽſione producat. Malum punicum fructuum aëre productorum ſymbolum eſt, ſed ſceptrum cucullo grauatum, fabulam reſpicit, qua poetæ Iouem in hanc auem Iunonis deſiderio conuerſum teſtantur. EVA. Minuſma uidi ex uno latere fauſtinæ. Anthonij Dij filiæ, ſignatum imagine, ex altero Iunonis Lucinæ, demiſſa tunica in pedes, et chlamide, ſimulachro quæ in una manuũ pateram teneret, in altera quirim ſeu haſtam. THEO. A præfatis multas habuerũt imagines,

Leo prope Iunonem.

Alia Iunonis imago.

Præfatæ imaginis interpretatio.

Malum punicum quid.

Iunonis Lucinæ imago.

gines. Nam in Limiuio, pelle caprina Iunonis com/paruit imago, quam ſoſpitam dixerunt, in dextra telũ habens & ſiniſtra ſcutum, calceis roſtratis induta. Sed in Aegeo, ſtatua eius lignea fuit chlamide tecta, facie, manibus & pedibus ex lapide exiſtentibus, quæ facem in dextra teneret ardẽtem, ſymbolum conatus mulie-bras in partu ignis inſtar, uix ſufferendos, Samiã gra/ui apparatu fingerũt, & nouæ nuptæ inſtar, quod ſpõ ſalibus præfuerit ueſtitam, Martianus Capella in nu/ptijs Philologiæ & Mercurij Iouis ſuggeſtui cõſeſſum Iunonis ſic deſcribit. Quippe quod Iuno in regali prænituerit ſolio, tecto capite lacteo quodam galum/nate, cui gemmis diadema inſitum fuerit præcioſis, et radiantibus, quod eius capiti haumantiam obtuliſſe reginam dixerant, uultu inſtar fratris, aßidua perlucẽte gratia, niſi quod crebrius nihilo aßiduarum procel larum turbida uiſa ſit, ueſte hyalina & peplo caligi-noſo, dextrorſum fulmine armata, ſi introrſum ſono/robombis terrentibus tympana, calceis admodum fur uis, ut nox atra ſoleas nigredine coloraſſe uideretur. Cuius genua zona diuerſicolor cinxerit, prope itẽ ſug geſtum ſydereum, poſita fuerit ſphera ſic celata uarie tate, ut nihil elementorum illi defuerit, nihil urbiũ & uiarum, nihiliq; animalium, quæ ſaltem imago fuerit et idæa totius mundi. EVA. Eſt is fortaßis ornatus pla/ne myſticus et Capella cum ſale intelligendus? THE. Proculdubio, totus enim cum prædictis conuenit io-tellemus,

Iunonis ſoſpitę imago.

Cur facem Iuno.

Iunonis imago ex Mart. Capella.

tellectus, Sed hoc nequaquam prætereũdum duxerim quod Iunonis ſacrificio nullam bilem intereſſe ratum erat, ſignificantes citra iræ et odij amaritudinem eſſe debere matrimonium. Nec item, quòd Iunonem Lucinæ & Solis matrem dixerunt, uel ideo quia matrimonij fine m & creationem rati ſunt, quæ nihil aliud ſit quam à tenebris in ſolis lumina progreßio, Nam quũ Lucina à dolore partus liberet, tũc partui ſolis cõpareat fulgor. Fulgentius ſecundo Pytologiarum libro diuitijs Iunonẽ præfuiſſe ſcribit, quæ ſubinde prægnãtes ſint atq; ex ſe parant, nonnunquam item abortiãt, & pauonem anterius ſpeculatum, poſterius denudatum oſtentent, Id quod etiamnum in diuitijs latitat, dũ à fronte beatitudo uidentur, ſed penitius re conſiderata nudæ ſunt, & nihil minus qnam diuitiæ. Et ſic quæ in rem Iunonis ſunt Euander, amuſſatim abſoluta habes, Nunc tertium auſpicabimur de Apolline ſermonem. EVAN. Placet.

In Iunonis ſacrif. nulla bilis.

Cur Iuno Lucinæ & ſolis mater

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

DE APOLLINE.

THEOPHRASTVS

LEVANDER.

THEOPHRASTVS. *Quia mundi gubernatorem Hermes Apollinem uocat, regem ſtellarum, deum magnum, fortunatum, honeſtum, mundum, prudentem, & uiuificantem, merito Iouem ſeruato ordine ſequitur Euander. Etiamſi Apollinem Iouis ex Latona filium fuiſſe obticeam, Hic igitur Criſippo teſte α priuatiua particula & πολλοὶ dictus eſt, quaſi ſolus & non multi, quod etiamnum Latini uocabuli ethymon habet, dum Solem hunc nominant quaſi unum qui ſolus in ſe perfectam claritatem obtineat. Sicut & Aſſyrij uoluerunt, Adad dicentes Apollinem quod unum ſignificat, Et Hebræi* שֶׁמֶשׁ *chemech, quod ſibi proprium interpretamur, Pythagoras ſimplicem uocauit & ab alijs ſequeſtratum, quaſique multitudinis neſcium Græci, φοῖβον καθαρὸν καὶ λαμπρὸν id eſt Phœbum purum & ſplendidum, Athenienſes Apellentem quod ſol temperatus mala, hoc eſt morbos depellat, & hinc Alexicacon patria lingua nominarunt. Quidam Chryſocomon à fulgore radiorum quos aureas comas appellitant, Et φιλήσιον aliquibus dictum quoque legimus, quod lumen eius exoriens amabili ueneratione exoſculamur, Pythum quoq; à nece Draconis, quem*

Apollo mundi gubernator. | Apollo Iouis ex Latona filius. | Apollo sol. | Apollo Adad. | Scemech Apollo dictus | Phœbus Apollo. | Alexicacon | Chriſocomon

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

quem ſagittis. Latonæ matris rogatu confeciſſe nar/
Pæan. *rant, Vnde in Pæan natum quoq; prouerbium aſſerũt*
& uſus inualuit ut paſsim nominarent Apollinẽ Pæa/
na. EVAN. *Ad rauim loqueris, ſermonem reſpirãdo*
Apollo loxica *interrumpe modicum.* THEO. *Nequaquam, pergen/*
Delius. *dum ſiquidem eſt, ut phœbi, quantum datur, nomina*
abſoluam. Loxiam hunc quoq; uocitatum nouimus ob
Lycius. *curſum quem ſol ab oriente in occaſum hamatum con*
Lyctonon. *tinuat, Et Delium à Delo patria, Lycium quoq; dum*
attrahendo lupi inſtar terræ humiditates rapit, Lyco-
Latoris. *ctonon item quaſi lupifugum Athenienſes dixerunt,*
quòd in ea regione uelut paſtor quidam lupos à ſtabu
Nonius. *lis arceret, quos incolæ Vatiniano quaſi odio proſe/*
quebantur, Lycobantam Homerus nominauit uelut
Sminthius. *diei ſeu lucis inductorem. Latoum uel Latonium à ma*
tre, Patroonem quia Sol patris inſtar cuncta produ/
Panopæus. *cit & nutrit, Et Nominum hoc eſt paſtorem qui mu/*
ſas regat, earundemq́; cantus dirigat, Sminthaũ quod
Daphnæus. *mures Candiam deuaſtantes depulerit, Nam eius re/*
Hecabeletus. *gionis lingua Smintham murem nominant, Parno/*
pium Aeoli ob iam præfatam cauſam dixerunt, qui
Patarçus. *Parnopion murem uocant, Daphnæum quidam à lau/*
ro quam in delitijs Apollo habuit Hecabeleten uel
Thoxophorus. *Hecatebolõ ob radios quos per clymata uniuerſo mũ*
do diſtribuit. Pataræum à loco in quo religioſe ue-
neratus eſt, Thoxophorum ab arcu quem pro geſta/
mine habuit, Choropæam item nominatus eſt Pin-
daro,

nominatus eſt Pindaro, quaſi Choragus et Muſagetes, quod ſmuſis præfuerit. EVA. Plauſtra Apollinis nominum recenſes Theophraſte, quæ unico faſce dixeris ferè, ſi Pana Apollinem uocaueris, hoc eſt omnem delinea quæſo huius dei imaginem. THEO. Prope laurum cui coruus inſidebat, Iuuenis ſtabat imberbis, ſupra draconem tricipitem & transfoſſum, mitratus corona tribus flammis faſtigiata, in ſiniſtra lyrā habēs, in dextra arcum hoc modo.

Muſagetes.

Pan.

Apollinis imago.

APOLLINIS IMAGO.

EVAN. Hinc picturæ nebulam rogo detrahas, ut quid ueteres per hanc uoluerint intelligam. THEO. Iuuenis, Phœbi, hoc eſt ſolis habitum ſignificat qui nũquam ſeneſcit, ſupra draconem ſtans tricipitẽ, flexuoſum iter ſolis denotat, quo trium temporum præteriti præſentis & futuri dimenſionem facit, Tres in corona acies Pyramidales ſolis perfectionem habẽt, Nam

Numerus ternarius. hic numerus perfectionis numerus eſt & ſacer, Vnde Hermes ligationib, aptiſſimũ dixit, & philoſophus le

lib. de cœlo et mundo. gẽ ſecundã quã omnia diſponãtur. Lyra ſiniſtræ ſeptẽ chordarũ, cœleſtiũ ſpherarũ motus figurat, quibus ſol per naturã moderator conſtitutus eſt, Quidã ſiniſtræ

Lyra quid. uelut manuum tardiori, arcũ tribuunt, & dextræ agi

Laurus quid liori lyram, uel tres gratias, innuentes ſolem ſi temperatus ſit dextra animantibus ſoſpitatem inducere, ſi diſtemperatus ſiniſtra ubi arcus reſidet, cladem, Sed laurus inde præſto fuit quod muſarum habebatur umbraculum. Seu quia ueteribus in maximo honore fuit, dicata principibus & triumphis, uel quia ſpectatiſſima in monte Parnaſſo floruit, qui ſacer Apollini fuit, aut quia hæc arbor ex omnibus non fulmine icitur quod ex Tiberij principis uita colligitur, qui cœlo tonante ea contra fulminis motus coronari conſueuit, ſicut Plinius indicat libro decimoquinto, aut quod, habeat rerum futurarum præſenſionem quandam. Siquidem nil crepitantius uritur, Vnde ſi crepuiſſet abunde ac

ſonan

ſonantius, haud dubie portendi fœlicitatem rebantur, hoc Tibullus his uerbis oſtendit: Laurus, ſi bona ſigna dedit gaudete coloni E diuerſo ſi tacita conflagraſſet inauſpicatiſſimum arbitrabantur, id Propertius oſtendit. Et tacet extincto laurus aduſto foco. EVA. Quid ſieò referas Theophraſte quòd lauri folia puluillo ſubiecta ſomniorum ueritatē conciliare narrant? Vel ꝙ lauro poëtas Apollinis filios coronari uſus dederit? THEO. Recte, Octauius Cleophilus rationem cur lauro coronentur, his uerbis indicat, muſam alloquens.

Laurus uates

Laurus ſomnia uera facit.

Tunc ego dic inquam, uates cur tēpora lauro
  Atq; hedera duplici fronde reuincta gerunt.
Numen idem (ſic reſpondit) quia Phœbus & audax
  Bacchus & Aonio cultus uterq; iugo.
Hic uirides hedras, lauros habet ille uirentes
  Pulchra per amborum tempora ſerpit honos.
Sic uatum cunctos ſtat gloria celſa per annos
  Vſq; uirens nullos arida facta dies.

EVAN. Aſt deo tam ſublimi, claro radianti & cythara dulciter modulanti, coruum auē uulgarem, nigram grocitātem, ſacram. cui non mirum uideatur? THEOPHRAST. In hanc auem quandoque Iouem trāſmutū Naſo ſcribit. Sed forte Id coruus habet quòd ipſe eger lauri folijs ſibi, teſte Plinio, ſubuenit, Seu quod auis illa futuræ tempeſtatis ſit uates, ſingultu enim latrans coruus, & cōcutiens cōtinuādo, uētos prædicit.

Coruus cur Apollini ſacer.

Si uero carptim reſorbeat, imbrem prænunciat, ſicut eleganter Guihelmus Gratolorus Anglus, *uir ex aſſe doctus & diſertus in ſuis prognoſticis clare ſcribit,* Phornutus *non coruum* Apollini *aſtare fertur,*) *ſed cygnum, auem ualde ſonoram albam, &* Soli *multum habilem.* Sic Euander *hanc dilucidatam habes imaginem uelut cæteris communiorem.* Audi *nunc quam totam ferè ex* Albrico *philoſopho habemus.* Calcabat *uirilis imago ſine barba draconem, tribus capitibus, lupi, leonis, & canis inſignem, unico uentre in unam caudam deſinentem, duodecim precioſis lapidibus coronata, humero alis adpoſitis, in uertice baiulans tripodem aureum, in dextra* Charites, *& ſiniſtra ſagittas,* Lyra *ab humero ſuſpenſa, ab uno latere obſeruans laurum ſub qua muſis choreas ducentibus.* Apollo *ſaltandi modos edebat, ab altero coruum uolantem &* Pythonē *transfoſſum,* Qui*dam non ſtare ſed curru per equos uehi ſcribunt,* Vbi *ſine barba facies* Apollinem *hoc eſt ſolem in ſua uirtute conſtantem ſignificat,* Nullam *enim, ſicut luna, minutionem ætatis admittit, ſed occidendo & oriendo indies* Iuuenis *comparet,* Tria *capita in unum corpus deſinentia, trium temporum habent reſpectum, quoniam leonis capite præſens tempus figuratur, quod conditio eius inter præteritum futurumq; ualida ſit et feruens, ſed lupi præteritum, quod memoria rerum tranſactarum rapitur & aufertur, futuri autem canis*

Præfatæ imaginis allegoria.

Apollo cur ſine barba.

Quid draco triceps.

nis ,qui animal blandiens eſt,futurum enim blanditur & ſpem promittit incertã,Hæc & plura Macrobius. Sed,Anglicus per caudã draconis interpretatur quæ more ſolari gradatim in omnia ſigna circuli demigrat animalis,Duodecim precioſos lapides Iſidorus duodecim zodiaci ſigna,per quæ ab uno circuli ſui pũcto, meando ſol recedens,in eundẽ alatus reuertitur Alatus, Nam tanta Cicero inquit citatione fertur ut celeritas eius quanta ſit ne cogitari poßit, cum nobis dare uideatur, Academ. quæſt. libro ſecundo, Tripos hoc eſt tribus pedibus menſa Apollini diuinandũ deputata,oracula omnia quæ deſuper à uertice deſcendunt,certißima fore ſignificat,Seu,quod magis placet ſolis perpetuum uigorem denotat, Nã Lactantio grãmatico teſte,Tripos lauri ſpecies eſt tribus radicibus fundata,de lauro dictum.Et ſic præfatæ quoque imagini coronidem adiecimus Euander, Nam quæ ſuperſunt Charites quippe,ſagittæ,lyra,laurus,coruus, & Pytho in declaratione primæ imaginis enodata ſunt, Supereſt adhuc alia Hieropolitanis Aſſyriorum genti,multum uſualis imago,ſi uis Euander & illam adponam. EVAN. *Enixim rogo ne hanc prætereas.*

Cauda ſerpentis quid.

duodecim gemmæ quid.

Apollo cur alatus.

THEO. *Fuit ergo facies prolixa in acutum, barbata calatho ſuper caput imminente , thorace induta,dextra haſtam,ſuperſtante uictoriæ paruulo ſigno , ſiniſtra florem tenens,ab humero Gorgoneo uelamento amicta, quam aquila ſequi uidebatur & fœmina præ-*

APOLLINIS PERSICI IMAGO.

Vbi myſticum ſic habet, caput Apollinis leoninũ, ſolis operationem in leonis conſtellatione fortiorem ſignificat, Et quia Martem æque Solem ac Phœbũ eſſe crediderũt, acinacẽ hoc eſt gladiũ Perſicũ qui cornu arietinũ figura repræſentat, addiderũt illi. Nã Marti aries ſacer eſt, Bos agriculturæ ſymbolũ habet, quã niſi ſol fœliciter & lyrando domet ſterilis habetur, ſic Euãder de Apolline quoq; pẽſum habes, Fulgẽt. plura ſcribit quæ in eo ipſe legito. EVANDER. Sed manεum opus uidebitur, ſi non ſingula, quæ nouiſti, di/

eſſe uoluerunt ſapientes, quæ Apollinis hoc eſt Solis cõſtellatione cœlorũ & omniũ quæ ſub cœlo ſunt adminiſtrationẽ poßidet. EVA. Euenit inde nimirũ ut hãc omniũ ſtellarũ uxorẽ duxerint fœcundißimã. THEO. Proculdubio. Nam Solis, cæterorumq; planetarum radios & influxus quaſi fœtum ſuſcipit, & inferiori mundo, ſibi uicino parturiens ædit, Diana igitur Iouis & Latonæ filia ultimum planetarum poßidens locũ, ideo Diana appellata eſt quod diem noctu efficiat, uel quaſi duana, quod duobus temporibus maxime compareat, die ac nocte, Tullio de natura deorum libro aſſerente, Anglicus Lunam dictam aſſerit uelut lucentem unam, Romani Noctilucam dixere quod in palatio templum haberet noctu ſaltem lucens, Græci σιλωάνν nominant ſeu ὀρεβάτλω quod frequens montes aſcendat Iunonem quidam à Iuuando, & Lucinã quod partum in lucem prodat, uel ut Plinius ait, quod oculis præſit, aut à Luco quem Romæ in exquilijs habuit: Multi proſerpinam dixere à ſerpendo, dum Luna modo in dextram, modo in ſiniſtram ſerpere uidetur, qua ratione Omniuagam quoq; nominarunt, & Hecaten quod centum uictimis placaretur, uel quod centum annos errare faceret inſepultos. Macrobius Artemim uocat quaſi aërem ſecantem, Athenienſes Dilonchon quod eſt duplicis luminis, quando unum à ſe habet, & aliud à ſole, Quidam Monogenen uelut unicam Perſei filiam, Et Trigeminam ſeu Triformem ob tres lunæ habitus, Tricipitem quoque,

Diana Iouis & Latonæ filia.

Diana quaſi duana.

Noctiluca.

σιλωάνν diana.

Diana Iuno dicta.

Diana proſerpina.

Omniuaga.

Hecate.

Artemis.

Diana Monogenes.

Triceps.

Cynosphagos. Nam humana, equino, & canino capitibus hanc figuratam legimus, Multi Cynoſphagon quod uenatrix eſſet, & irata, ſaltem canibus placanda. Nyctipolon item ſeu Noctiuagam propter uenationem, & Therophonen quaſi ferarum interfectricē, Parthenicen hoc eſt uirginem, Et Triuiā à triuijs quibus præeſt, Epheſiam ab Epheſo ubi templum ſumptuoſiſſimum ſibi dicatum habuit. Faſcelim quod Oreſtes eius ſimulachrū in faſce ligni Romam portauerit. Didymā quod cum Apolline unius partus ſit, Complures Encleam dixere hoc eſt nobilem, Colœnam à loco ubi maxime uenerata eſt. Et Vpim à ſua nutrice huius nominis, Chiam quoq; ab inſula, in qua ſub imagine culta fuit acceden tibus triſtis, diſcedētibus læta, Et Panagæam quaſi uniuerſam peragrantem terram. EVAN. Sed huius multinominis deæ rogo ſimulachrum populare depingas ne ſaltem nomina recenſuiſſe, & eandem (quod dicitur) chordam ſubinde oberraſſe uidearis Theophraſte. THEO. Siquidem tua iuſſa capeſſere fas eſt, hanc ex Stephano adponam. Inter Dryades, Hamadriades, Naiades, Nereides, & Satyros iuuenis matrona ſtetit triceps, alata tenſo arcu, cum ſagittis, & utrinq; Pantheram habens, Leonem & nauem, quæ, ut penitius intelligas rei adpono iconem.

Nyctipoles. Noctiuaga. Therophones. Parthenice. Triuia. Epheſia. Faſcelis.

DIANE IMAGO.

EVAN. Super eſt ut quid ſingula denotent ſi/ gnifices, & figmento nebulas, tenebricoſa etenim pi/ ctura eſt, detrahas Theophraſte. THEO. Attende, Hamadryades, Dryades, Naiades. Nereides & Satyri lunæ ſupereminens ſignificant dominium, quo noctu ſylvas, arbores, flumina & fontes irradiando utitur, Sed tricipitem figuratam & inde τρίμορφον id eſt triformem dictam, ſeu τρικέφαλον quod eſt tribus capiti/ bus inſignem, Dianam præfuiſſe triuijs edocet, quemadmodum iſtud Ouidianum declarat.

Dianæ ſatellitium quid.

Diana cur triceps.

Ora

Ora uides Hecates tres in uergentia partes
Seruet ut internas compita ſecta uias.

Quidam tamen propter triplicem Lunæ habitum. Dianam tricipitem fuiſſe prædicant, iam enim Luna Luna ſalcata *ſurgens cornuta comparet & falcata dicitur, Mox in orbem connectitur & plœna, hinc dimidio orbe proportione diuiſa, & Cœſa uocatur, ad quæ poætam alluſiſſe hoc uerſiculo maxime conſtat.*

Tergeminamq; Hecaten, tria uirginis ora Dianæ. Alij rationem in hoc dirigunt quod multi Hecaten Iunonem & Dianam unum eſſe numen uoluerunt, Complures Lunam tempus aſſerunt, cuius caput in tria ſecatur, præſens, præteritum & futurum. Nonnulli ad Lunæ mutationem ſingulis menſibus prouenientem dirigunt, calendarum quippe nonarum & iduum.

Diana cur alata. *Cur alatam pinxerint ſe Stephanus neſcire ſcribit, Sed Lunæ motum ſignificare facile crediderim, quem duodecim uicibus per annum complet.*

Cur arcum & ſagittas. *Arcus & ſagittæ ſunt officij inſtrumenta, nam uenationis deam eſſe uoluerunt, quæ dum in ſilua labori intenta, nudaq; ab Acteone uideretur hunc in ceruū mutauit, ut à proprijs canibus diſcerperetur, Vbi ex Palephato fabulæ ſcyrpum non piget enumerare. Ait* Quid acteon à canibus diſcerpt. *enim Acteonem uenationis fuiſſe ſtudioſiſsimum, & re neglecta familiari, tot aluiſſe canes ut in extremam deuenerit inopiam & popularis increbuerit fama,*

Acteonem

Acteonem ceruum effectum & à ſuis canibus deuoratum, Pantheram Dianæ ob id aſſeclam ſcribũt quod hoc animal uel ideo indelicijs habuerit, quod maculas primo habeat inſtar Lunæ cornutas, & ætate aucta, in orbes circumactas ſic Plinius libro 8. Leonem item ob lumen quod Diana à Sole quem Macrobius leonem nominat mutuare nouimus, quod Catullus quoque oſtendit, dum lumen lunare nothum lumen uocat. EVAN. *Sed nauis quid ſibi uult præſentia?* THEO. *Dianam nautarum propterea fuiſſe deam, quod à Luna temporis nauigandi rationem colligerent. Hæc enim ſi cornibus falcata & uelut aurum rutilans comparuiſſet, uentos indicare dicebant & minime nauigandum, Si ad remos ſcintillaſſet item quieſcendum, quod tempeſtatis futuræ præſagium foret. Sed nigricans in medio, nauigandum, nam ſerenitatis eſſe uolebant ſymbolum. Sic item Euander de Diana ſatis dictũ arbitror nunc Mercurium aggrediemur, ne ultra pẽſum eandem ceciniſſe uideamur cantilenam.* EVAN. *Recte Theophraſte.*

Panthera cur cum Diana.

Cur leo preſto ſit.

Cur nauis Dianæ adſtet.

DE MERCVRIO.

THEO. *Etiamſi nullibi uideremus gentium cæcã in religione caliginem, tamẽ in Mercurij cultu aperτiſſime uidenda erit, dum furem pro deo coluerunt auarum, uerſipellem, magnum, ſermonum interpretẽ, & Iouis adulteri ex Cyllene filiũ.* EVAN. *Mercurios*

Mercurius fur.

cuit operatões, ſicut Hom. ult. Iliad. *oſtẽdit his uerbis.*

Tum uirgam capit, hac demulcet lumina ſomno
Quorumcũq; uelit, ſomnum quoq; pellit eadem.

Et *Maro*

Tum uirgam capit hac animas ille euocat Orco
Pallentes, alias ſub triſtia tartara mittit.

Item Flaccus

Tu pias lætis animas reponis
Sedibus, uirgaq; leuem coherces
Aurea, turbam ſuperis deorum.
Gratus & imis.

Caceſium quoq; à loco Arcadiæ, *ubi ſtatuam ſibi lapideam erectam habuit*, Et Harpedophorũ, *ab enſe falcato, quo* Argum *interemit.* EVA. *Furem dicere malim, quod* Lucianus, *infantem adhuc, & cunis iacientem, furta patraſſe ſcribit.* THE. *Et denuo boues* Apollini, *unde* Clepten *dixere, &* Propyleum, *quod ante portas arcendum fures ſtaret,* Pindarus Enagoniũ *uocat, quod uictores præſidio foueret*, Et *animarum quæſtorem, quòd hominum ex luto effigies arte quadam animaret,* Sed Homerus Moloſſoon, *hoc eſt paſtorem.* Nam *armenta pauit dijs ſacra, &* Hegemonium, *quod* Priamum *ad* Achillũ *deduxerit, uel* Empolæũ, *quòd mercatoribus uendendo ſuppetias attulerit, aut* Doliũ *id eſt magũ, et* Nomiũ *quod eſt regulantẽ, quòd ſermo agẽda & uitãda indicet.* Sphenopagon *ob barbam multum prolixam,* Alipedem *propter alas poetæ* Maiugenam *à* Maia, Galconeum *item quod ſine bra/*

Caceſius. Harpedophorus. Cleptes. Propylæus. Enagonius. Animarũ quæſtor. Moloſſoos. Hegemonius. Empolæus. Dolius. Nomius.

Sphenopagō. Alipes. *brachijs foret, Bocatius* Tryphonem *quod eſt uerſipel em nominat.* EVAN. *Imaginē deſcribe* Theophra ſte
Maiugena. *ut rem abunde ſciamus.* THEO. Albricius *hoc ferme linearum ductu hanc depingit*, Attende, *Iuuenis ſta/*
Galdconens. *bat undiq; alatus, & pileo albi nigriq; coloris tectus, à cingulo* Harpen *tenens, & una manuum ca/*
Trypho. *duceū, altera fiſtulā, cuius dextram aries claudebat,*
Mercurij eſſigies. Gallus, & *decollatus* Argus, *ſiniſtrā quidā maſculus cū tabula, cui fur clā abſcindebat marſupiū ut hic cō/ (paret.*

MERCVRII IMAGO.

EVAN. *Omnia iſthæc mythologica uidentur ſed ni fal/*

ni fallor, quid in receſſu continent, iuuenilis enim fa/ cies orationem, cui Mercurius præſidet, concernit quæ nunquam ſeneſcit, ſed perpetuo ſtat erecta, uolās tanquam alata per aërem, ſicut Flaccus his uerbis indi/ cat, uolat irreuocabile uerbum, Niſi alas mercatorum adſcribamus agilitati, qui Mercurio, eorum deo fauē/ te, omnes, ut diteſcant, mundi perluſtrant plagas, ue/ lut autor præfatus primo quoque epiſtolarum oſten- dit libro dicens. Impiger extremos currit mercator ad Indos, Per mare pauperiem fugiens per ſaxa per ignes, Pileum bifariam coloratum Mercurij quem ſolē eſſe rati ſunt, duplicem poteſtatem, cœleſtem quippe & terreſtrem quidam interpretantur, aut mercatorū uerſipellem induſtriam, quando candidum in nigrum & nigrum in candidum orationis lænocinio uertere ſtudent, Sed eiuſdem dei cingulo harpen, gladium fal catum addunt, quòd ſolem, uelut prædictum eſt, ipſum crederent, qui enſe hoc eſt rutilante fulgore quendam Argum per uniuerſi capitis ambitum oculis illuſtra/ tum, & hoc eſt uniuerſæ cœleſtis machinæ ſtellas, detruncat, quod eſt obfuſcat ſeu obnubilat, una manuum habens caduceum, Nam deorum curſorem & fœtialē dixerunt, Cui geſtamen erat caducæus pacis ſymbolū, in quo duo ſerpentes, maſculus & fœmina, corporum complexu nodum efficiebant, innuentes fœdera nunquam diſſoluenda, ſed quæ Mercurij orationis dei uerborum lænocinio facta rata, firmiter & quaſi adamā/

Mercurius cur Iuuenis.

Cur alatus.

Mercurius pileus quid.

Harpen cur Mercurio

Caduceus Mercurio.

Cur Mercurio fiſtula. tino nexo indiſſolubilia tenenda, Fiſtula dulcedinem orationis aut inuentum reſpicit, Hanc enim & Lyrã triumchordarum, trium anni temporũ inſtar inueniſſe fertur, Acutam inſcribens æſtati, grauem hyemi, et mediam ueri. EVAND. Sed dextrum latus cur aries & gallus occupant? THE. Aries Mercurij denotat officiũ, quo dijs maxime fuit obſtrictus, iſtis enim greges paruiſſe Stephanus aſſerit, Vel id habet quod apud Tanagræos, quum maxima peſtis oborta foret, Mercurium prope ciuitatis muros arietẽ portaſſe & mox eladis tyrannidem ceſſaſſe notaſſent, unde ſimulachro Mercurium Tanagræi donauerunt, quod humeris arietem inſidentem haberet, cui certis diebus arietem quoq; ſacrificabant, Gallus autẽ ob id adſtat quod temporis alitem naturales dicunt, cuius rationem Mercurium exacte calluiſſe Strabo teſtatur geograph. li. 17, Quid ſit Argus decollatus dictum eſt, Sed maſculus cum tabula mercatores deſignat, quibus præfuit, Vnde quidam tricipitem pinxere ut mercatores multum aſtutos & circumſpectos eſſe debere per tria capita figurarent, Habemus tamen ab hac ratione aliam, ſiquidem tria capita ad orationem referunt, quæ magnã uim habeat, cuique Mercurius tutelaris ſit deus, Aut quod ueteribus uiarum fuerit index, & in triuijs ſteterit, indicandum quo uerſum hæc uel alia duceret uia, per furem aſtantem, Mercurium furem fuiſſe & furibus patrocinaſſe notatur, ſicut ex Græcis Homerus di lu-

Mercurius lyræ inuentor.

Aries cur prope Mercuriũ

Gallus cur Mercurij comes.

Mercurius triceps.

Mercurius fur.

lucidè commonſtrat, & Lucianus, ex Latinis Flaccus odarum primo libro & Lactantius de falſa ſapientia lib. 1 cap. 10, Quidam Mercurio ſtatuam, poſt cingulum ex lapide in tetragonum elaborato, ſuperiora uerſus iuuenem facie, galero tectā, ſine brachijs, ſtatuerunt, ſignificantes orationis uim nonſeneſcentem, ſed ſolidā eſſe debere, & ꝙ quadrata firmius quam rotunda ſtare poßint, Sine brachijs quod eſt citra fucū. Galero tectam, quum æſtatem referat, nam complexione calidus eſt & ſiccus. EVAN. *Athenienſium ſenes Mercurium barbatum fecerunt, erecto ab inguine neruo, ſed Iuuenes imberbem mentula pendente, minimeq; erecta, oſtendentes ſenum orationem erectiorem hoc eſt perfectiorem eſſe debere, quam iuuenum.* THEOP. *Recte quidem Euander, ſed Aegyptij Mercurium canino capite formarunt, & ideo Cynocephalum dixere, innuentes, quemadmodum inter bruta canis ſagaciſsimi ſit odoratus, ſic inter deus omnes defecatiſsimi ſit intellectus, Et ſic Euander de Mercurio negocium in extremam deduximus coronidem. Nunc Mineruam attentabimus.* EVAN. *Recte Theophraſte, perge.*

Alia Mercurij imago.

Mercurius cur ſine brachijs.

Mercurius barbatus erecto inguine.

Mercurius cano capite.

Mercurius Cynocephalus.

DE MINERVA SEV PALLADE.

THEO. *Mineruā ſapientiæ deam, ordine ſeruato, recte Mercurio iungimus, dum eloquentiæ ſubtiliſ'mq; ingenij deum, omniūq; deorū interpretē hunc*

Cur Mineruā Mercurio iuncta.

Mineruæ quinque. *fuiſſe nouimus, Mineruis, igitur quinque fuiſſe Cicero ro ſcribit. Primam Apollinis matrem, ſecundam Nili filiam, Tertiam ex Ioue & Polyphe, Oceani filia pro lem, Quartam Pallantis gnatam, quæ patrem ſuum iugulo dedit, & quintam ſine matre, ex Iouis cerebro editā, de qua ſi uis Euander paucis diſſeremus.* EVA.

Minerua unde dicta. *Volo maxime.* THEO. *Mineruam igitur ſapientiæ deam Cicero ſecundo de natura deorum libro, quòd uires minuat, roburq́; omnibus qui eam hoc eſt ſapientiam candidati affectant, corrumpat, dictam arbitratur, Cornificius tamen, quod armis uelut minitās pingatur hoc nomen habere teſtatur, ſed Cœlius Rhodoginus ab effectu habere aſſerit, Peloponeſum enim uento inſigniter quandoq́; oblæſum ſcribit, ſed precibus expiata Pallade, uenti neruum, hoc eſt impetū diminutum, atq; in poſterum Mineruā dictā, quæ prius*

Minerua ab initio Pallas. *Pallas dicebatur, uel à patre ſuo Pallante quem occidit, uel à Gygante quodam eiuſdem nominis, quē bello uicit, Aut à Pallante Lycaonis filio qui eam adopticiam fouit, Poëtæ Tritoniam nominarunt, à tribus prudentiæ, ut Codrus ait, officijs, quæ ſunt præterita meminiſſe, præſentia intellexiſſe, ac futura præuidiſſe, uel alijs trib. eiuſdem uirtutis gradibus, qui ſunt, bene cogitaſſe, Bene dixiſſe, et recte feciſſe, Aeſchilus à Tritone fluuio Lybiæ, ſic dictam aſſerit, ſeu à Iouis capite ex*

Pallas Tritonia.

Trito caput ſignificat. *quo edita eſt. Nam Bæotiorum lingua Trito caput ſignificare palam eſt, Aut quod Minerua ſeu Pallas eadem*

dem

dem ſit, quæ & luna, quæ tertio à coitu die apparet, ſeu quod nihil ab aere differat qui tertium eſt elementum, Hinc item Diodorus primo libro aërem Pallada nominat, & Iouis ex cerebro filiam atq; uirginem, quoniam uno corrumpatur, & ſubliniorem locum teneat, Phornutus Hippiam dixit, quod equos prima fere domuerit, & Glaucopim non quod glaucos habuerit oculos, inquit Stephanus, ſed quod aer glauci ſit aſpectus. EVAND. Quidam à noctuis eiuſdem coloris auibus Mineruam ſic uocitatam aſſerũt quas huic deæ ſacras compertum habemus. THEOD. Recte Euander, ſed & flauam à capillorum colore, Trigeminam item propter anni tempora, Ver, æſtatem & hyemem, Lyndiam Diodorus uocat à ciuitate in Rhodo, ubi religioſe culta templum habuit, & Opthalmitim quod Lycurgum, quem cum Alcander in templo unico priuaſſet oculo, ex altero cuſtodiſſet indẽnem, Cypariſsiam à promontorio Laconiæ huic ſacro, Chalamitim quod cum Bellerophonte Pegaſum equũ alatum domuiſſet, Ergatim quòd lanificij uſum fœminis indicaſſet, Neduſiam à flumine Nedo, ubi eã tẽplo ueнerabãtur per Neſtorem ædificato, Et Cyriſtim ab oppido Syriæ, Phornutus Soricenteram nominat ab haſta quæ huic attribuitur, Arſenothemim à grauitate & ira uirili, Et Armipotentem Maro dicit, quòd eſt belli dominam. EVAN. Nominum rationem iam ſusq; deque ferimus, deæ ſimulachrum adpone. THE. Paſsim

Pallas Hippia
Glaucopis.
Flaua.
Pallas Trigemina.
Lyndia.
Opthalmitis.
Cypariſsia.
Chalamitis.
Ergatis.
Neduſia.
Cyriſtis.
Soricentera.
Arſenothe.
Armipotens.
Mineruæ ſimulachrum.

in tēplis mulier ſtabat Panopliata, toruis & glaucis oculis, pallio tecta trifariam colorato, dextra haſtam uibrans, & ſiniſtra ſcutum habens criſtallinum, Gorgonæo capite tectum, aſtante oliua uiridi, cum dracone ſuperuolante noctua, ſic.

PALLADIS IMAGO.

Vbi ſi nebulam detrahas, panopliata mulier uirum ſapientem, aduerſus omnes affectus, ſe armandum & uitijs uiriliter reſiſtēdum ſignificare uidetur. Aut Mineruam belli principem & inuentricem fuiſſe declarat, uelut Ciceroni ſecundo de nat. deorū placet. Belli principem fuiſſe decenter habetur efficlum,

Mulier armata quid.

Niſi

Niſi enim ſapienter bellum regatur, omnis belli deſi/ Pallas em bel li princeps.
cit neruus, belligeransq́; ſuccumbit, Armaturam La-
ctantius eo refert, quod Mineruæ numen ſanguinis
effuſione tantum placandum erat, & ſacerdotes eius
proprio cruore ſacrificare cogebantur libro primo
cap. 21, Toruitas oculorum, & glaucedo, uirum ſapi/ Pallas ſanguĩne tantũ placanda.
entem monent, ne blandus uitia contempletur, ſed ue-
lut haſta minitans abhorreat, Pallium trifariam colo-
ratum candidi quippe, aurei & purpurei coloris, ſa/ Toruus oculorum quid.
pientiæ, cui præfuit Pallas, figuram præbuit, Nam cã
didus color, Firmiano teſte, ſapientis ſimplicitatem re/
ſpicit exuberantem, Aureus internitẽs, ſapientiæ uim
fulgurantem, purpureus ſapientiæ penetrantem fulgo Mineruę Pallium cur coloratum.
rem, Seruius peplo tectam ſcribit Palladem. grata di-
ſtincto uarietate, & multiformem prudentiæ ationem
ſignificare ait, futurarũt præiudiciũ, longam haſtã de Mineruæ peplum quid.
notare ſcribunt. Et ſcutum criſtallinum uiri ſapientis
magnam ſolertiam. qua ſe ipſum haud aliter intus di/ Scutum criſtallinum.
iudicat quam ſi in ſpeculo criſtallino ea cõtempletur
quæ ſunt ab extra. EVA. Aſt ſcutum monſtro tectum
hoc eſt Gorgoneo capite, mirabile uidetur, ſed uirum
ſapientem omnes malos affectus à ſe proſcribere ſigni Caput Gorgoneum quid
ficat, admiſſos item, huius capitis inſtar, mortificare,
Id pulchre Lucianus in colloquio quodã oſtendit. Vbi
Cupido interrogatus cur à Minerua ſola abſtineat, a-
lios omnes lædens deos, Quia terribiliter inquit Mi-
nerua uidet, faciem oſtentans uiperis quam maximo/
pere reformido, Macrobius tamen ad Apollinem,
cui

cui Minerua præſidet,hoc eſt ſolem,quē grauiter poſ/ſumus intueri,refert,Oliuam pacis dixerunt ſymbolū & propterea Mineruæ dicatā,ut bellum ſapiēter,pro pter pacem ſuſcitandum oſtenderēt, Diodorus ab hac aliam ſcribit rationem ſexto libro,dicit enim olearum oleiq; educendi rationem Mineruæ attributam,Et ante huius deæ ortum hanc arborem alijs ſylueſtribus intermixtam,Ouidius ſexto transfor.ortum quandoq; bellum ſcribit, utrum Pallas uel Neptunus Athenis nomen imponere deberet,Vbi dij ſtatuerint ut qui generi humano rem cōmodiorem inueniſſet is urbi no/men imponeret,Cum igitur Neptunus tridente percuſſiſſet terram equus emerſit,Sed Pallade candē per haſtam fortiter percuciente oliua in lucē prodijt, quæ mortalibus commodior iudicata,Palladem uictricem effecit, & huic deæ ſacra in poſterum eſt habita, In Dracone,qui Palladi aſtat Phidiæ ſolertem poſſumus notare prudētiam,Dum ſemper Pallados effigiæ dra/conem uigilantiſsimum animel adpingere cōſuererat, uelut tacita innueret ambage,uirgunculas,(fuit enim hæc dea uirginitatis numen)peruigili indigere cura ut pudor caſtus ſeruetur,& illibatus,Id quod etiamnum glauca ſignificat noctua quæ Marci Varronis autoritate,noctu uigilat & uolat quoq;, uidens quæ auium uulgus minime uidere poteſt, Cœlius ſcribit Rhodoginus Athenienſes in Mineruæ gratiam nummis tam aureis quam argenteis noctuam cum Palladis & Iouis

Oliua cur Palladi ſacra.

Cur draco cū Pallade.

Noctua quare cum Mineruæ.

uultu excudiſſe. EVA. *Non habuerunt aliam ab hac præfata Mineruæ imaginem ueteres?* THEO. *Habuerunt, Nam ſedentem quandoque pinxerunt cum gallo, cornice, capite Gorgoneo & oliua, quandoq; item cum ariete, Vbi gallus ſapienti frequenter uigilandum nulloq; tempore in otio quieſcendum declarat, Nam temporis ales gallus eſt uigilijs maxime incumbens, Cornix annoſa, ſapientum conſilia uiuida, rariſſimeq; moritura denotat, de alijs dictum eſt. Sed arietis inuolubrum ad ſapientiam alludit quæ Pallas eſt, quod ſic Martianus carmine probat. Virgo armata decens rerum ſapientia Pallas. Palladem autem in cerebro reſidere, cui aries circuli animalis ſignum, dominatur, uel hoc argumento eſt quod hanc deam ex Iouis cerebro hoc eſt ex ſummi dei bonitate ſine matre, quod eſt absq; terrena fæce, procreatam fabulantur, Sapientiã in cerebro reſidere Plato quoq; his uerbis comprobare uidetur, Cerebrum inquit animæ noſtræ principale habitaculum eſt, Sed cerebro arietem præeſſe Manilius ſic declarat Lanigerum Pallas taurum Cytheræa tuetur. De Minerua nunc Euander uela complicabimus ut Martem attentemus.* EVAND. *Placet Theophraſte.*

Gallus et Cornix cur Mineruæ.

Aries quid cum Mineruа.

Pallas cur ex cerebro Ioui

Platonis opinio.

DE MARTE.

THEO. *Martem ſine patre, Naſo progenitũ docet, Iunonem etenim floræ, Zephyri uxoris ſuaſu in Olenio campo florem decerpſiſſe dicit, cuius odo/*

Mars abſque matre natus.

re percepto, Martem conceperit, eundemq́; ſtato tem pore genuerit, Naſonis uerba ſub floræ perſona hæc ſunt Mars quoque, ſi neſcis, per noſtras editus artes.

Gradiuus. Iuppiter hoc, & adhuc neſciat uſq; precor. Hunc Gradiuum nonnulli dictum aſſerunt, quaſi gramineũ quod à gramine hoc eſt flore ortum traxerit, Ex quo gramineam coronam à militibus magni ductam uige/ſimo ſecundo libro, Plinius ſcribit, Quidam quod ma ribus præſit Martem dixere, ſiue Mamertem ut Sabi/nis placuit, Cicero Mauortem nominat ſecundo de na tura deorum, quia magna uertat Albricus quòd belli deus ſit & uiros deuoret, EVAN. Cornelius tacitus Martem Germanicum fuiſſe numẽ edocet Theophra ſte. THEO. Quod facile crediderim Euander, dum Germania ciuitates quaſdam à Marte nominatas habeat, uelut Martis Burgum olim uilla, nũc Haßiæ metropolis quam Spanhemius Marchburgum à Marcomero, Marcomeri uigeſimi ſexti regis Francorum fi/lio, dictam aſſerit, Mons Martis, Veſtualiæ oppidum, ubi Martis tria adhuc cernũtur altaria, Marsburgũ item Metropolis Miſniæ, Et Martinopolis ſaxoniæ ci uitas, ab Hunis deuaſtata, & ab Heinrico ſecundo, an/no domini quarto, iterum erecta, Othmarshaim ſimili ter Alſatiæ pagus, in quo Otho imperator Marti tem plum erexit & à ſe & Marte Othmarshaim quaſi O/thonis & Martis patriam nominauit, Græci & Latini hunc deum cognomento dixere Communẽ quod in con/

Mars unde dicatur. Mauors. Mars germanicum numen. Martisburgum. Marchburgum. Martinopolis in Saxonia. Othmarshaim Alſatiæ pagus. Mars deus cõmunis.

in conflictu indifferenter pugnantibus faueret, Ro/*mani patrem, dum* Romulum *&* Rhemum *urbis con*ditores *huius filios crederent,* Et Quirinum *ab haſta quæ* Sabinorum *lingua quiris dicitur,* Itẽ Cœcũ *quòd ſtratagemata plerunq; milites in nocte adorent, quæ cœca eſt,* Græci Thurium *hoc eſt impetuoſe inſultantem, &* Marmeſſum *quod eſt* Martialem, *ſeu* Bellico/*ſum,* Homerus Tyrannum *nominat, quòd* Mars *in bello nemini parcat, ac* Theritã *à* Thero *ſua nutrice,* Co/*ricolum item galeam concutientem,* Oletorem *quaſi grauantem, dum bello nihil grauius ſit,* Et *ſanguineũ ſanguine gaudentem.* Poetæ *belligerum* Bellipoten/*tem* Armipotentem *& armigerum uocitant,* Et Orpheus *Androphonum quaſi hominum interfectorem:* Chalcoriſtem Homerus *quaſi arma ærea poßidẽtem,* Chalcaſpim *quoq; ſcutum ex ære habentem,* Adama/*ſton inuictum.* Dariſthenen *à lancea, &* Hyppium *nam quidam equo inſidentem pinxerunt.* EVANDER. *Annis plusminus quadraginta ſex* Othmarſhemij, *cuius iam mentionem feciſti, in ſacris ædibus ex tholo* Martis *pepẽdit idolum currum duobus equis ignem euomentibus uectolorica & galea armatum, ante ſe lupum, in rictu ouem portantem, habentem poſt ſe gallum, id quod maxime hic uides. Cuius rogo*

Marsſpiteus. Quirinus. Cœcus. Thurius. Marmeſſus. Tyrannus. Therita. Coricolus. Oletor. Sanguineus. Belliger Armipotens. Androphonos. Chalcoriſtes. Chalcaſpis. Adamaſton. Dariſthenes.

MARTIS IMAGO.

Currus Martis quid. Theophraſte nunc quoque interpres eſſe uelis. THEO. volo & eo libentius quod hoc ualeam, attẽde, Currus & equi militiam ſpectant cui Mars præfuit quem iratum, ſaltem equo bello habili, placandum ueterum credidit religio, Armatura quid Armaturam Diodorus primũ Martem indicaſſe militibus ſcribit, ideoq; paßim effictum panopliatum, Equi duo quid. Equi duo Dimon & Phobon, metus ſunt & terror, qui Martem trahunt hoc eſt præcedunt, ſtatim enim ac bellum indicitur, hij equi ignem euomũt ut omnes territẽt. Lupus ouẽ portans. Martis ſacri

ſacrificulos,hoc eſt milites concernit,qui aliena bona non aliter prædantur quàm lupus oues, etiã proprias Eſt enim Martiale animal lupus,Sed Gallum ideo iun xere Marti, quod hæc auis omniũ ſit pugnaciſsima, criſta quippe, calcaribusq; armata, quodq; ſic pacis bita ſit impaciens,ut ſubinde militem truculentum mi/nimeq; paciferum,Martis pullum uulgo dicamus, ein kriegs henlin,uel quòd gallus militiæ multum conue/niat,quia uigil eſt & auroræ anteambulo,quam mili tes potiſsimum quibus populi commiſsi affectant,ſicut Hõmerus ſecundo Iliados pulchre oſtendit,belligeri Atridæ proles dormis ne Agamemnon? Perpetuam noctem dormire haud principem dignum eſt.Cui populi cõmiſsi,& tanta negocia curæ.Lucianus item in Gallo,Martem Gallum adoleſcentem quidam in deli ciјs habuiſſe ſcribit,ubi etiam ſub typo auis,adoleſcẽ/tem intelligendum non inficiamur,Et ſic quæ petieras habes Euander,quæ nunc ſuperſunt? EVAN. Vt Ve/nerem attentes quum præ cæteris cultam nouimus.

Gallus cur Marti addlet.

Non dormiũ dum principi uiro.

DE VENERE.

THEO.Veneres tres uulgatim poëtarum ſcripta celebrant,unam ex inguine Saturni & ſpuma maris quam ἀφροδίτην nominant.Alterã ex Dione,Io uis filiam & Aeneæ matrem, Tertiam cœli & Diei prolem, amoris ſynceri,puriq; præſidem,quam ura/niam quidam dixere,M.Varro quartam addidit, & Aſcartem uocat,ex Syro & Syrene enatam,Aſt quia

Veneres quatuor.

Veneris tam frequẽs in omnium ſcriptis habetur uſus,
Venus una pro alia bifariam. ſubinde una ponitur pro alia, Sed bifariã, primo quia
cœleſtem naturam Venerem quamuis dixerunt uete-
res, et cauſam ſingulorum effectuũ, Secundo quia mix
tim quæq; Venus, hoc eſt rerum natura, in admiratio
Aphrodite Venus dicta. nem omnium, omnes inducat, Primam Ariſtophanes
Aphroditen, ut dictum eſt, uocat quod ſpernatis natu/
ra ſit ἀφρώδης, id eſt ſpumoſa, Aphrodiſia dicimus quæ
Aphrodiſia quid. laſciua ſunt & amatoria, Heſiodus eandẽ φιλομηδέαν
Philomedea. nominat, quod ex Cœli pudendis quæ μήδεα dicuntur
apparuerit, Acidaliam multi quod curas inijciat quas
Acidalia. græci ἀκιδίαν uocant, ſeu quòd ἀκίδας ſpicula dicunt
Libitina. quibus cupido iaculando utitur, Quidã Libitinã quòd
uitæ principio mortiq; anceps præſideat, Secundam
Venus equeſtris. complures ἐφίππιον efferunt hoc eſt equeſtrẽ, ab Ae/
nea filio qui diuturna nauigatione feſſus equum aſcen
dit & matrem equeſtrem coli inſtituit. EVA. A uenu
ſtate. Venerem dictã arbitror Theophraſte. THEO/
Venus unde dicta. PHRAST. Non Euander, ſed quod per eam omnia
ueniant id eſt oriantur quemadmodum ſecundo de na
Verticorda. tura deorum Cicero teſtatur, & Iouianus Ponta. in
carmine ſecundo Lyrico. Hanc Verticordã quoq; no
minarunt, Cui Marcellus Romæ, deuicta Sicilia, non
in urbe, ſed ante portam Collinam templum magna
Veneris Dexicreon. mole & inſigni porticu inſtructum erexit, oſtendens
nimirum eſſe politicum Romanas mulieres nullam in
urbe habuiſſe Venerẽ, hoc eſt caruiſſe luxuria, In Sa/
mo

mo Dexicreontem *nominarunt, uel inde quod* Dexi*creon nauta quidam, cum negociandi cauſa in* Cyprũ *nauigare ſtatuiſſet,* Venus *illi demandarit ne alia re quam aqua dulci nauem grauaret,* Ex *qua, quum obediens fuiſſet, & aquæ nauigantibus maximus increbuiſſet defectus, magnam cõſlauit pecuniam, propter quod ſtatuam deæ erexit & ſuo nomine in talionem* Dexicreontem *nominauit,* Aſſirijs Melitta *dicebatur,* **Melitta.** **Alitta.**
Arabibus Alitta, Eleis Vrania, *Scythis* Agrinipaſæ, **Agrinipaſa.** **Pytho.**
Cyprijs Pytho, *uel dea barbata aut Calua ſeu armata,* **Barbata.**
Thebanis *præpotens &* Perſis Mitra, Dionen *itẽ à matre uocant,* Macedones Pythionicen *uel inde quod* **Dione.**
Harpalus Macedoniæ *regulus, cum* Pythionicen *uirginem quandam amaſſet,* Veneri *templum ualde ſumptuoſum erexit, & in amatæ gratiam ſic inſcripſit* **Pithionice.**
πυθιονίκης ἀφροδίτης id eſt Veneri Pythionices, Epitra*giã quod hirco placãda foret,* Exopolim quoq; quod **Epitragia.** **Exopolis.**
Alcamenes Phidiæ *diſcipulus,* Veneri *ſtatuam extra* **Hortulana.**
oppidum ſtatuiſſet, Hortulanã *Romani dixere, quòd hortorum cuſtodiã, ut* Varro *docet, decimaſexta* Au*guſti, huic cõmitterent,* Spartani Migoniam *à templo* **Migonia.**
quòd Paris *huic in* Migonio *poſt* Troiæ *deuaſtationẽ erexit,* Aegypti Elephantinam *à loco eiuſdem regionis ubi ſimulachrum ex ebore ſculptum habuit :* In **Elephantina.** **Idalia.** **Calua.**
Cypro Idaliam *nominarunt à ſilua in qua religioſe culta eſt,* Caluam Romani, *dum enim* Galli Romam

cepiſſent

cepiſſent,& pro fundis ac catapultis funes,ut capito lium quoq; expugnarent,non haberent, caluas fece/ runt mulieres, ut ex capillis earum funes necterent, quæ in poſterum Veneri ſacra fecerunt, ut iterum ab

Paphia. eis ſuccreſcendo caluities ceſſaret,& ſub hoc nomine

Mechanitc. in poſterum ueneratą eſt, Paphiā item à loco & Me chaniten quod eſt ad omnia expeditam, Imaginem E/ uander huius deæ nuſquam fuiſſe certam,uel id Argu

Paphia Venus. mento eſt,quod in Papho effigiem habuit forma huma na carentem, quæ latiore initio in tenuem ambitum, pyramidis modo uel metæ cacuminata aſſurgebat,

Venus Elea. quemadmodum apud Cornelium tacitum actorum di- u nalium ſeptimo legimus, Quod item in Eleo ſcopæ

Venus Cypria. opus ſtąbat,& Phidiæ, uno pede hircum, altero te- ſtudinē premens, In Cypro item Barbata uirili ſpecie, & habitu muliebri eadem uidebatur dea, Romæ pe/ ctinem in dextra tenuit & concham marinam in ſini- ſtra, Phœnices ſub ſtellæ figura hanc coluerunt quam

Venus ſtella. Heoſphorum dixere, Et Praxatiles ſtatuarius in Guid- ram ridentem & nudam ex marmore ſculpſit quæ ſi- niſtra pudenda tegeret. EVAN. Veneris ſimulachrū

Venus à Canacho for. ſedens aliquando per Canachum formatum uidi po/ lum geſtans in capite,& una manuum papauer,alte/ ra malum. THE. Protheo tot non aſcripſerunt figu/

Venus Lacedæm. ras Euander, quemuis credo,ſingularem pro uoto ſibi effinxiſſe, Hanc Lacedæmones caput habere obuela/ tum pinxerunt pedicis ligatam, Et Phryges iuxta Ca/ iacum

iacum fluuium ſub bouis figura ueneratam quoque legimus, tamen præ cæteris communior fuit ut cum ſtaret ſatellitio elegans mulier coronata roſis, in dextra habēs caliptrā. Satellitium fuit Gratiarū chorus, Vulcanus, Mercurius, Suada, Cupido, Volantes albæ columbæ & cygni. EVAN. Hanc rheda uehi quando que fingunt, quam aues præfatæ trahant hoc modo.

VENERIS IMAGO.

THEO. Omnia fabuloſa uidentur, ſed uera receſſus oſtendit. EVAN. Quæ? dic ea. THEO. Attende, nam ordine percipies: Quia Veneri ſuperius hemiſperium

E

Cur Venus ... ſtella uene ... ta. ſperiū Phœnices attribuunt, ſtatuam in pyramidē faſtigiatā ſolis typū referrre aiunt, qui radios in principio latos, & à ſe elongatos, lanceolæ inſtar tenuiores

ur hircū premat & teſtudi ... m. eijcit, Sed ſcopæ opus pede hircū premēs politicū eſſe docet et honeſtū, ſi mulieres hircū, hoc eſt libidinē refrenent, libidinoſiſsimū enim eſt animal hircus: Teſtudo aūt uel domiporta, debere mulieres ædiū eſſe cuſtodes innuit, & ſilentij amatrices; id quod Plutarchus

los Ægyp... ... mulierū. quoq; monet, dum Aegyptias mulieres pro patrio ritu calceorum uſui caruiſſe teſtatur, ut domi manere, domumq; cuſtodire cogerentur, dum item non loqui illis conceſſum aſſerit, niſi cum uiris aut per ſuos uiros

... enus cur barta. Venus barbata muliebri habitu, utriuſque ſexus participationem ſignificat, Amoris enim incendio & uiri & mulieres pari lance accenduntur: Vnde nimi-

... enus cur dicitur deus. rum contigit ut Caluus Venerem deum nominauerit, & Leuinus Venerem almum dixerit, Marone ſubſcribente, qui ſecundo Aeneidos inquit:

Deſcendo, ac ducente deo flammam inter & hoſtes
Expedior.

... ſten Vene... quid. Pectinē in dextra ſignificare teſtatur quot Romanis mulieribus aliquando fœdus obrepſerit capitis prurítus, ſic ut depilatæ omnes cōparuerint, nulluſq; amplius pectinū fuerit uſus: Vbi Veneri nuncupatas uotis rurſus ſuccreuerint pili, & in gratiam Veneris ſtatuæ pectinem addiderint. Alij tamen, aliam pectinis adducunt rationem, ſicut in nomine comparet, quando

hanc

hanc caluam uocari diximus. Concha nulli dearum rectius adſcribi poterat, quàm Veneri, uel ob candorem quem cum Venere concha cõmunem habet, uel quia partus concharum margaritæ ſunt mulierum ornamenta, ſeu quot Venus in Cyprum primo per concham inuecta ſit. EVAND. Aſt ſub ſtellæ figura hanc cultam quid habet? THEO. Veneris ſtellam, hoc eſt, Phoſphorum uniuerſi cœli, ſicut aſtrorum narrant periti, maximum eſſe ornamentum. EVANDER, Praxatilem uero ridentem et nudam, ut ſiniſtra locum tegeret obſcœnum effinxiſſe miror, quum alij ueſtitam formarint. THEOPHRAST. Riſum à poëtis mutuauit Praxatiles, qui ſubinde ridentem nominant, & maxime Homerus in multis locis, ac Theocritus in Cenocleipta, cui χάμάτας γελάοισα dicitur, hoc eſt, ridens mater, quot Veneris furtiuum opus cum riſu nunquam non perficitur. Nuditas amatorum mores concernit, quibus nulla factorum teguntur, ſed cuncta aperta habentur: Vel ſi teguntur, ſiniſtra teguntur, quæ in omnes actus tardior eſt manus. In capite polus, dijs cœleſtibus imperitare denotat, & papauer in manu ac malum, fœcunditatem cui Venus præfuit. Quod autem Lacædemones obuoluto capite eam pinxere, caſtitatem patriæ mulierum reſpicit, ſed pedicis uinctam faſcinationem importat, qua mulieres uiros etiam prudentiſsimos uiſu ſaltẽ ligant,

Concha cur Veneri.

Cur Venus ſub ſtella uenerata.

Cur Venus ridens & tecta.

Venus cur nuda.

ſicut etiamnum ex prouerbio colligimus mulieris ocu los. Vide Eraſmi Chyliad. EVAN. *Phriges hanc ſub bouis effigie coluiſſe modo dixiſti, quid hoc eſt?* THE. *Bos fertilitatis ſymbolum eſt, cui Venus præſidet, dum omnium productorum quaſi mater habetur.* EVAN. *Cur roſis coronata communior figura comparuit?* THEO. *Iouianum Pontanum audi, qui cauſam reddit in primo Eridani:*

Bos fertilitatis ſymbolum.

Venus cur roſis coronata.

Pectebat Cytharea comas, madidumq; capillum
Siccabat, Charites carmina lecta canunt.
Ad cãntum ſatyri properant, ad carmina Nimphæ,
Carmina de tacitis ſæpibus hauſta bibunt.
Hinc aliquis petulans auſus prodire, Dionem
Intuitur, docta dum linit ora manu.
Erubuit pudibunda, ruborq; per ora cucurrit
Occupat & teneras purpura grata genas.
Mox interq; roſas, interq; roſeta refugit,
Delitet, & molles ſpirat ab ore crocos.
Dum ſpirat funditq; crocos, dum purpura fulget
Concipit afflatus Dedala terra deæ.
Hinc & purpureum flores traxere colorem
Queq; prius candor, purpura facta roſa eſt.
Has legite, his teneræ crines ornate puellæ
Pæſtano niteat lucida rore coma.
Vere roſas, æſtate roſas diffundite diuæ
Spirent templa roſas, ipſe & olete roſas.

EVAN. *Hæc de roſis, ſed calipitram quomodo inter/ pretantur*

tantur mythici & Gratias? THEO. *Vt mulieris caſtæ procis urgentibus conſtantiam denotet caliptra, Tres uero Gratiæ, hoc eſt, nudæ ſine fuco uirgines, ut annorum ſint concilatrices, quæ per Mercurij conuenientem ſermonem Suadam aduocent, ut perſuadendi uim cum Vulcano ingerat, qui ignis eſt, in hoc æſtuans ut quæ uerborum lænocinio perſuaſa igne, id eſt, amore flagrent.* De *Cupidine ſuo capitulo quoq; dicetur.* EVAN. *Aſt quæ columbarum ſignificatio eſt, & cygnorum?* THE. *Columbas Veneri Seruius fuiſſe in delicijs ſcribit, propter frequentem ſœtum & coitum, Mancinellus ob albedinem, quæ mulierũ concernat lauticiam, ſed Lactantius Grammaticus ad fabulam quandam refert: Scribit enim Venerem & Cupidinem laſciua contentione quandoq; certaſſe, uter plures ſibi flores colligere poſſet, ubi quum Cupido alis adiutus Venerem ferme ſuperaßet, nymphã quandam Veneri ſuppetias dediſſe, unde cupidinem iratum eandem in auem mutaſſe docet, quæ Græcis Periſtera, Latinis columba dicitur: Tamẽ ne propter Venerem fruſtra luiſſet uirgo, cautum ſit ut ſemper par columbarum pro recompenſa Veneri adſtent. Fabulam Naſo multis tractat. Cygnos item huic numini ob candorem quoq; attribuunt, quem ſubglaucum habẽt maris inſtar unde orta eſt, Mancinellus propter cantus dulcedinem adſtare ait, dum animantium animos cantu maxime trahi nouerimus: Paſſeres quoque uelut libidinis*

Cur Gratiæ cum Venere cur Mercurius Suada, uid

Venus cur ſ cum colũbis habeat.

Periſtera auis.

Cygnus cur Veneri ſacer

Paſſeres cur Veneri.

bidinis typum ſæpiſſime auibus præfatis addunt, ſunt enim tam efferatæ libidinis ut etiã paſſeribus ueſcẽtes in uenerẽ occumbant: Sic etiam Euander de Venere penſum quoq; dedimus, nunc de Vulcano narraturi Veneris marito.

DE VVLCANO.

THEOPRASTVS EVANDER.

Notatur gentium noua religio.

THEO. Vel in Vulcano quoque gentiũ uecordem notaueris inſaniam Euander, nihiliq; ſuperſtitionem, dum magnis dijs hunc adnumerandũ cenſuerũt, claudum, mallio, forcipe, ac ferraria arte uictus gratia inter Cyclopes laborantẽ, & egentẽ quandoq;, quum deo labor non conueniat, neq; illi egeſtas incumbere poſſit, penes quẽm omnis omnium eſt copia rerũ atq; theſaurus infinitus. Vulcanos ergo quatuor fuiſſe Tullius ſcribit ſecundo de natura deorũ libro. Primũ enim Cœli filium, Apollinis & Mineruæ patrẽ aſſerit, Secundum Nili filium, quẽ Aegyptij Opam nominarũt, Tertium qui patrem habuerit Menelaum, regem inſularum Vulcaniarum, Et quartum Iouis & Iunonis prolẽ, deorum fabrum, & Veneris maritũ cuius nunc mẽtionem faciemus, Huic apud Aethnam notiſſimum Siciliæ montem, templum erexerunt multo honore celebratũ, ac ſepto circundatũ, in quo ignis inextinctus ſeu perpetuus aſſeruabatur, cum ea canum perpeti cuſtodia, ut qui caſte pieq; hoc intraſſent, canes illis uelut beneuolis adblandiebantur, quique ſcelere aliquo polluti,

Vulcani quatuor fuere.

Templum Vulcani mirabile.

polluti mordicus in illos irruerent, lacerarétq́;. EVA. Sed quàm huius cuetus cauſam, ſi ſollicitius perquiras, àrbitraris Theophraſte? ego cœlitus id fieri dixerim. THEO. Et ego immundorum ſpirituum fallacioſæ ac ceptum refero ſedulitati, quando unum illis ſtudiũ eſt, in tendiculam, per momenta rationalem animam præ cipitaſſe, fiat id quoquo modo poßit uel per Vulcani uel per alterius idoli cultum, Sed audi Euander cur hunc Lemnium dixerint, ut clarius tibi ueterum innoteſcat explodenda uanitas, & nuſquam prius audita furioſa ſuperſtitio, Scribit enim Homerus in fine primi libri Iliados, Iouem aliquando cũ Iunone, quod inter coniuges non ita rarum eſt, rixatũ, & denuo ad uerbera raptum, Sed Vulcanum Iunoni ſubſidium dediſſe, idq́; Iouem egre tuliſſe, & Vulcanum pede cõprehenſum, in Lemnum præcipitaſſe, quem incolæ ſuſtulerunt ac pro Deo deorumq́; fabro coluerint et Lẽnium dixerint deum, quem græci γελωτοποιόν, id eſt morionẽ, dũ in aliorũ deorũ cõuiuio claudicatiõe riſum mo ueat, & calicẽ matri præbẽs morionis inſtar ridicula loquatur, Sed Phurnutus fabuloſa eſſe docet & aliud nihil ſignificare quã ante inſtrumentorũ, quibus ignis excutitur, inuentionẽ. Iouẽ in terrã impetuoſe Vulcanũ miſiſſe hoc eſt fulmẽ, à quo in Lẽno inſula primus ignis accẽſus ſit, quẽ incolæ poſtea uelut deũ per petua coluerunt reuerẽtia, & ceu ſacrum inextinguibilẽ in tẽplo de quo dictũ eſt aſſeruarũt, Et ignipotentẽ Vulcanũ nominarũt q Ioui cũ trib. Cyclopib. Brõte

Cur hoc tem plum huius e. uentus.

Vulcanus cur Lemnius.

Vulcanus morio.

Ignis primus in Lemno.

Ignipotens.

VVLCANI IMAGO.

EVAN. *Oedipum præſta Theophraſte & imaginem expone.* THEO. *Euſebius id facit & Vulcanum ignis uirtutem interpretatur, Pileum autem cæruleum uniuerſi cœli reuolutionem, ubi integer ſynceruſq; Vulcanus id eſt ignis inueniatur, qui ſi de cœlo labatur, claudicet, id eſt imbecillior inueniatur. Quorum hunc à ſimijs enutritum poetarum fabulæ narrãt ignis naturam reſpicit, qui haud aliter ſingula informat & imitatur quàm ſimia deformoſiſsimũ animal, Nunc Euander de Veſta dicemus quæ Vulcano maxi*

Pileus cæruleus quid.

Vulcanus cur à ſimijs enut.

me

me iungitur dum hanc ignem quoq; arbitrati ſunt quã doque. EVAN. Exordire igitur ut portum denuo at/ tingamus optatum.

DE VESTA.

THEOPHRAST. EVAND.

Duæ Veſtæ.

THEO. Duæ Veſtæ celebres ueteribus extiterunt quæ dearũ uicę cultæ, Prima Saturni mater ædium ſtructurarum inuentrix Diodoro aſſerente quũ prius antra inhabitanda fuerant, Cui Plato ante alios deos maxime ſacrificatum docet, quod hanc diuinorũ ſtabile fundamentum crederent, ſeu domicilium, uel la rem potius, hoc eſt ignis focum, Secunda eiuſdem dei ex Ope hoc eſt terra filia quod à foco in ſublimi ignis ſeu inflammatio accendatur, quam uirginitatis deam arbitrati ſunt, & ſex uirgines aſſeclas dedernnt, quæ perpetuum ſic cuſtodirent ignem ut ſi per negli gentiam extingueretur à pontifice uerberarentur, aut ſi una uirginitatem amiſiſſet uiua defoderetur, Amba rum tanta eſt confuſio ut unam pro altera ponãt. Tamen eas id diſcriminis inuicem ſeparat ut quando Ve ſtam terram inſinuamus, Saturni matrẽ intelligamus, Quum ignem, Saturni filiam. EVA. Aſt ſub aqua figu ra coluerunt ambas? THE. Primã ſub muliebri cum tympano, Alteram ſub uirginea in foco ignem conſer uantem, ut hic comparet.

Veſta lares, aut focus.

Veſtales ſex

Veſtæ effigies.

VESTAE IMAGO.

EVAN. Sed primæ cur tymp[illegible]num, dederũt?
THEO. Quòd uelut tympanum, uentos in ſe contineat tellus. EVA. Aſt ignem uirginitatis deæ adſcribi mirabile eſt. THE. Non, quemadmodũ enim ignis ex ſe abſq; alterius rei cõmixtione nihil parit, ita Veſtæ huius imago, uirgines ſine legitimi mariti copula nihil pariturias, monet. EVA. Veſtam unde dictam arbitraris. THEO. Ἀπὸ τῆς ἑστίας hoc eſt à foco in quo ignis alitur, per focum terram intellige, & primam Veſtam Nã altera à ueſtitu nominatur quod ignis id eſt Sol, terrã uarijs herbis & floribus ueſtiat. nũc de Neptuno.

Ignis Veſtalium quid.

Veſta à foco.

DE.

DE NEPTVNO.

THEOPHRASTVS EVANDER.

Neptunus unde dicatur.

THEO. Neptunus maris dominus fuit Saturni & Opis filius, maritus amphitrites, à nãdo dictus ſi/cut Ciceroni placet, uel ut Varro exiſtimat à nubẽdo quòd mare terras nubat hoc eſt cooperiat, unde Eno/ſogæus quoq; dictus eſt quaſi terram concutiens, uel Hippius ſiue Equeſter quod ex eo & Pegaſide, equus alatus quem Pegaſum dixere, natus ſit, uel quòd tri/dentis ictu ex terra equum exciuerit, Cui ob hoc, Illi-rici quaterno anno quatuor equos in mare proiece/rint, Seu quòd primus equos domuerit & equitãdi ar/tem edocuerit, Poetæ Liquidium dixere, quòd terram liquefaciat: Tridentiferum alij à tridente, & Taurici/pitem, quod tauros in ſacrificijs illi imolarent: Onche/ſium à loco ubi templum habuit, Tenarium item à Te/naro in quo delubro honoratus eſt, Martianus Portu/numus nominat quod naues cõmode in portum dedu/xerit, Et Canopus multi quòd templum à Canapo ſibi erectum habuit. EVAN. Germanicũ numen fuiſſe Ne/ptunum prædicant. THE. Hoc inde colligimus, quòd Etlinge oppido Rheni, nunc ſub Marchionum Baden/ſium ductu militante, & à Troianis condito, Phorcis Neptuno ſumptuoſiſſimum templum erexit & oppi-dum Poſidonopolim quod eſt neptuni ciuitatem dixit, quòd poſtea Neptingen dixere à Neptuno, ſed ortho/doxæ fidei addictum ne ethnicum nomẽ retineret Et/lingen

Enoſigæus. Equeſter.

Liquidius. Tridentifer. Tauriceps.

Tenarius.

Portunus.

Canopus.

Neptunus germanicum numen.

Etlingen oppidum Rheni

Neptingen à Neptuno. Etlingen.

lingen uocauere, Imaginē Neptuno addixerunt qualem hic uides.

NEPTVNI IMAGO.

Homo nudus equo inſidens cum tridente mare tranabat, quem Tritones ceu regem natando ſequebantur & ſeruitium, præſtabant, quæ omnia Neptuni inuentum reſpiciunt, Nam pro Cretenſium allegato, artem nauigandi in claſſes ordinauit, eiq; arti à Saturno primo ordinatus eſt præfectus aut deus. Diodoro ſcribente 6 lib. qui ob hoc Neptunum mari quoq; impe-

Neptunus artem nauig. docuit.

quidam quod eſt fruges ſubminiſtrantem, Reginã com plures propter nobile inuentum, & Mileſiam à Mileto ubi templum habuit, facis multi baiulam ſeu facifer ram quod dum filiam amiſiſſet proſerpinam, obraptũ Plutonis. Facem, hanc inueniendam accendit non extinguibilem, Quod mythicum eſt, nam Proſerpinam lunam interpretantur, quæ dum ſilet tenebricoſa. rapta per Plutonem hoc eſt terrã dicitur. Spiciferam item, quod ſpicas atq; fruges plantandi artẽ prima dederit, Et Eunoloſiam liberalem, cui agricolæ cõmeſſando feſtum celebrabant, quod in hodiernum diẽ noſtrates obſeruant & Erngans uel ſichel henki nominant, Heſichius Simalidam dixit quod eſt piſtricẽ, Nã pinſere docuit panes, Et Laniferam quod hanc primo docuiſſe oues enutrire crederent, Eleuſiniam quod ciues Eleuſi oppidi, hanc delubro propter ſuum inuentum celebraſſent, Barbari Aphricanam dixere quod hanc uiduæ eius regionis uelut moniales colerent, & Charchedoniam à Carthagine quod ibidem cũ Baccho templum commune haberet. EVA. Eandem noli oberrare chordam & relictis huius idoli nominibus ſimulachrum oſtende. THE. Hoc cum ſpicea pinxerunt corona, ſedens, una manuum ariſtas tenens aliquod, altera papaueris multa capita, quemadmodum hæc pictura oſtendit.

Regina. Mileſia. Sacrifera. Quid raptus proſerpinæ. Eunaloſia. Frugibus in horreum collectis. Erngans. Sichel henki. Simalida. Lanifera. Eleuſinia. Aphricana. Charthedonia. Cereris imago.

CERERIS IMAGO.

Cereris altera imago.

Albricus inter duas arbores ſtantem fingit pomis onuſtas mulierem pannoſam, præcinctam, & ocreis indutam dextra ligonem habēs, ſiniſtra falcem meſſoriam, Cuius dextrum latus duo claudebant agricolæ metens unus & alter triturans præſentibus Apolline & Iunone. Prima Cereris imago clarior eſt quàm quòd expoſitione indigeat, Altera penitus agriculturam reſpicit, cuius inuentricem fuiſſe Cererem uno ore dixerunt omnes, ſed mancam aut ſterilem ſine Iunone, hoc eſt aere, & Apolline quod eſt ſole, quē Macro/

Imaginis expoſitio.

Macrobius uniuerſi mũdi temperaturam nominauit. EVAN. *Stephanus græcus ab his duabus aliam huius deæ imaginẽ ponit.* Nam mulierẽ *equino capite* Cererem *fingit & iubato, petra inſidentem, tunica ad talos demiſſa, draconũ annexis & ferarũ iconibus, una manuũ delphinem, altera columbã portantem, quam imaginẽ nuſquã hactenus interpretatã uidi, nam omnes ſolertis rerum indagatoris, hanc adſcribũt iudicio, tu aũt* Theoph *ſi quid habeas rogo depromas.* THEO. Certi *nihil habeo* Euander, *ſed mulierẽ equino & iubato capite fertilitatẽ terræ ſignificare facile crediderim, quum* Cererem *quæ agriculturam docuit, ſubinde pro terra poni conſtet, quæ fertilis eſt, & equorum medio plantatur, maxime iubatorum, qui ſeminis profuſione abundant, nam tonſis eiuſdem defectum eſſe liquido patet, inde nihil creare poſſunt.* Petrã *uaſtam* Cereris *molem interpretor, quum lapides* Cereris *hoc eſt, terræ oſſa* Naſo *dixerit, ſed mulierem prolixa tunica indutam, ſedentem,* Cereris *uel terræ latitudinem & immobilitatẽ.* Dracones *feraſq; annexas cum delphino & columba* Cereris *poteſtatem quã cuncta terræ molès alit, licet columbam fertilitati quoq; terræ adſcribere poßimus, quæ decies in anno geminos parit,* Plinio *teſte.* Sic *habes* Euander *quæ deos concernunt magnos aut penates,* Iam *de ſelectis paucula addã, ne ſine correlario (quod dicitur) à me diſcedas.* EVA. Recte *de* Iano *igitur exordire.* THE. Attende.

Cereris tertia imago.

Equi iubati ſeminis ſunt fertiles.

Petra quid.

Cereris prolixa tunica qd.

Columba decies parit.

DE IANO.

THEOPHRASTVS EVANDER.

THEO. Nunc ſecundum de dijs auſpicaturi librum
Euander, penatibus abſolutis, ſelectos, ne non om-
Dij ſelecti qui. nem mouiſſe rudetē uidear, tētabimus. EVAN. Quos
dicis ſelectos? THE. Ianū, Saturnū, Geniū, Plutū, Bac
chū, Solē, Lunā, et Tellurē. EVA. Cur ſelectos? THE.
Quod eorū numina paßim uſitatiora forent. EVAN.
Dic ergo de Iano quæ habes. THEO. Seculo igitur Ia
nus Latiū rexit, cū Saturno, quo caua arborū domus et
Aureum ſeculum. ſpōte naſcētia ſeu uenatus, cibū fontisq; ſcaturigo po-
tū præbebāt, aureū id uocabant, qui apotheoſi uel ideo
Ianus cur deus. dotatus, quod religione deditus, iuſtū rectūq; coleret,
citraq; Vicinarū regionū inuidiā, mitis ſuo præeſſet
regno. Nā ueterū tunc genuina fuit ſolertia Q. Fab. Pi
Veteres quos principes deos fecerint. ctore aſſerēte, ut Principes deos facerent, quos nullo
uindice uel metu, ſed ſua ſpōte fidē colere, ac cuiq; ſuū
attribuere notaßēt, Hūc ueterū pietas omni principio
tutelarē deū adſcripſit, et ædiū introitus quoq; ſacros
illi dixit. Quorū etiamnū Ouid. 1 Faſt. uoluiſſe cōpro-
Ianus à ianua. batur, quādo Ianū contra Cicer. placita à ianua dictū
perdocet. Cicero enim Eanū rectius dici contendit,
quod ſol quē Ianum nominat perpetuo eat, faciēs tran
Iunonius. ſitū ab orientali plaga in occidentalē. Iunoniū appel
litant cōplures quaſi omnium menſiū ingreſſus tenen
Iuno præeſt calendis. tē, dum per Ianuariū, ſibi dicatū, in cuiuſuis menſis ca
Conſinius. lendas, quibus Iuno præeſt, tramitē faciat. Conſinium
alij à con-

alij à conſcrēdo, id eſt propagine generis humani, quæ Iani, hoc eſt ſolis ductū Macrobio teſte cōſeritur. Alij Quirinum dixere quaſi bellorum potentem, ab haſta quam Curim Sabini nominant, Aut Patultiū & Cluſium, quod belli tempore ualuæ eius templi paterent, pacis clauderentur. Bicipitem quidam aut bifrontem, ſeu Quadrifrontē, & clauigerum, de quibus ſequēter quādo Iani interpretabimur ſimulachrū, dicturi ſumus. EVAN. Quale fuit huius dei ſimulachrū? THE. Numa Pompilius à Romulo, primus Romanorū rex, pius ac ſuperſtitioſa ferè religione impeditus, ſicut aperte de ſimulata religione Val. Maximus, oſtendit Ianum, quod ad initium aurei ſeculi, quando generis humani ſubpullulauit propago, ius & pacem coluiſſet, quam Ninus rex ad Finem eiuſdē ſeculi noua regnandi cupiditate, Quinto Fabio ſcribente, infregit, tali figura colendum ſtatuit, ut ſedeat in regis ſolio coronatus, bifrons, dextra occupante uectem & græcum elementum τ ſiniſtra clauem, & ſuffultis pedibus duodecim aris. Hic tamen Phœnicibus aliter delineatus paßim in templis cōparuit. Nam Draconē in orbē circumactum, caudamq; ſuam deuorantem Ianū pinxerunt, omnibus tamē in receſſu quid continētibus. Nam ſolium & corona Ianum regem fuiſſe redarguunt. Bifrontem quòd omnia quæ ante, quæq; poſt tergum eſſent intueretur, regibus nimirū & quibus populi com

Quirinus.
Curis quid.
Patultius
Clufius.
Biceps.
Quadrifrons.
Clauiger.
Ianus à Pompilio uenerari cepit.
Imaginis expoſitio.
Ianus cur Bifrons.

IMAGO IANI.

miſsi lucidum exemplar, quippe ut præteritarum futu-
rarumq; ſingulariter excolant memoriã, Macrobius
primo Saturn. Bifrontem fuiſſe ſcribit, quod Ianũ Pom
pilij ſeculo, ſolem crediderint, qui utriuſq; ianuæ cœle
ſtis potens ſit, & mane exoriens diẽ aperiat, occidens
ueſperi, claudat, Cornelius Baſſus in libro de dijs ſu-
perni, inferniq; regni Ianum ſcribit portitorem, ideo-
que bifrontem dictum. Sed quidam uertũnum & Ia-
num rebus uendendis & emendis præfuiſſe docent,
ideoque ambos bicipites nuncupatos, hoc eſt uerſutos,
ſicut

Ianus ſol.

Ianus portitor.

Vertumnus. Ianus biceps.

ſicut ferè omnes cenſentur mercatores aut qui uēden do ſua diſtrahunt. Quidam bifrontem bilinguemq; i/deo teſtantur effictum, quod græcam linguam immi/ſcuerit Romanæ, utrāq; enim calluit, quæ poſtea annis abactis, Germanos quoq; attigerit, uelut ex græcorum patet idiomate dum θύραι quod Latini ianuā Germani ein thur nominant. θύριον item quod latini hoſtiolum Germani ein thurlin, ὑπέρθυρον ſuperius limen, uulgo eint uber thurlin, Græci ἀμῶς, Latini uas, nos eimer, αἴθαξ lacerta, nos Edechs, λάκος, lacus, lach, ζουγλὴ, later ziegel, quarum dictionū curioſus indagator in noſtra lingua uel plauſtra quædā inueniat. EVAN. Aliam ego ratione duorū adduxiſſem capitū Theophraſte. THE. Quam? EVA. Quot fœderibus præſidem Ianū habuerint, Romulo enim & Tatio ſimul redeuntibus in gratiā, ratū eſſe publicitus, hiſtoriæ narrant quot Ianus biceps in utriuſq; regno haud aliter cole/retur, q̄ ſi inter hos principes fœdus cōpegiſſet, & autor cōcordiæ foret: Macrob. quadrifrontē formatum ait, quod ſol quē Ianum dixerāt annū in quatuor tempora diuiſum regat, aut clymata mūdi uniuerſa reſpi/ciat. Sed uectem cur ſiniſtra gerit & clauem dextra? THE. Ea Quint. Fab. ſimbolū interpretatur, q̄ Ianus ad pudorē & ſanctimoniū domorū primus ualuas, feras, uectes, repagula & claues excogitari, Vel q̄ Ianū utriuſq; Ianuæ cœleſtis ianitorē crediderint. EVAN. De trib. Græcorū elemētis quæ narras Theophraſte?

Ianus bilinguis.

Quædam dictiones græcæ etiam Germanis in uſu.

Ianus fœderū deus.

Quadrifrons cur Ianus.

Ianus cur clauem et uectem gerat.

THEO.

THEO. *Quæ Plinius habet, qui hoc Ianum temporis æui regem fuiſſe ſeu deum, oſtendere ſcribit. Nam tre/ centorum quinquaginta quinq; numerum includunt, quod dies aliquando annos habuit, ⁊ trecentum ſignificat ·ꝭ quinquaginta.ᵗ quinq;, Plinius libro 34 capite ſeptimo, Idem duodecim aræ denotant, quas Ianus ſin gulis menſibus ad cuiuſuis Calendas cum ſacris & ui ni oblatione adornari inſtituit. Draco autem Phœni/ cum in ſe reuolutus, mundum ueteribus Ianum dictum eſſe oſtendit, qui ex ſeipſo alitur, atque in ſe reuolui/ tur, Macrobio doctore. Hæc de Iano Euander, cui* Saturnus Iano coëtaneus. *Quintus Fabius Pictor Saturnum coëtaneum fuiſſe ſcribit, unde de iam præfato dẽo paucula quoque diſ/ ſeremus, attende.*

DE SATVRNO.

THEOPHRASTVS EVANDER.

Saturnus Cœli & Hecat. filius. THEO. *Saturnus igitur Cœli & Hecates filius, quẽ principem deorum uana Carthaginenſium uene/* Saturnus unde dictus. *rata eſt religio, à Saturno dictus inquit Iſidorus quod hyeme quæ illi ſacrata eſt, homines ſaturet, uel ꝙ an- nis ſaturetur ut Cic. teſtatur, aut quot ſe in deuorãdis liberis ſaturet, ſeu à ſatu uelut Macrobio placet, quia peritiem ruris & ſatorũ primus edocuit, agroſq; ſter* Sterculius. *corando in melius cõmutauit, unde Sterculium quan- doq; nominatũ legimus. Quidã à mẽbro uirili dictum uolũt, quod ueteres σάθην nominarũt. Nã Cœli patris* Viſitator. *abſcidiſſe pudẽda Saturnũ memorãt. Maro uiſitatorẽ dixit, ſic uiſitator curua ſeruans ſub imagine falcem,*

Inde

Inde fortaſsis quòd uites quandoq; ſeuerit, Is tali con ſtabat imagine, Vir ſtabat cano capillitio, ſed promiſſa nigra, in pectusq; uergente barba, ægris pedibus, ſub triſtis, pallidus, ſeu glaucus, pileo tectus, cum dextra falce armata atq; ſerpẽte in ſeſe retorta, Siniſtra filiũ paruũ ori deuorandum admouens, Compedibus ſeu laneo uinculo impeditus, quem Ops ſua coniunx pa/nem egenti offerens uelut aſſecla ſequebatur.

SATVRNI IMAGO.

Saturni ima/go.

Quæ omnia fabuloſa uidentur, ſed grypho decla/rato quid ueri comparebit Euander, Canitiem enim

me iungitur dum hanc ignem quoq; arbitrati ſunt quã doque. EVAN. *Exordire igitur ut portum denuo at-tingamus optatum.*

DE VESTA.

THEOPHRAST. EVAND.

Duæ Veſtæ.

THEO. *Duæ Veſtæ celebres ueteribus extiterunt quæ dearũ uicę cultæ, Prima Saturni mater ædium ſtructurarum inuentrix Diodoro aſſerente quũ prius antra inhabitanda fuerant, Cui Plato ante alios deos maxime ſacrificatum docet, quod hanc diuinorũ ſtabile fundamentum crederent, ſeu domicilium, uel larem potius, hoc eſt ignis focum, Secunda eiuſdem dei ex Ope hoc eſt terra filia quod à foco in ſublimi ignis ſeu inflammatio accendatur, quam uirginitatis deam arbitrati ſunt, & ſex uirgines aſſeclas dedernnt, quæ perpetuum ſic cuſtodirent ignem ut ſi per negligentiam extingueretur à pontifice uerberarentur, aut ſi una uirginitatem amiſiſſet uiua defoderetur, Ambarum tanta eſt confuſio ut unam pro altera ponãt. Tamen eas id diſcriminis inuicem ſeparat ut quando Veſtam terram inſinuamus, Saturni matrẽ intelligimus, Quum ignem, Saturni filiam.* EVA. *Aſt ſub aqua figura coluerunt ambas?* THE. *Primã ſub muliebri cum tympano, Alteram ſub uirginea in foco ignem conſeruantem, ut hic comparet.*

Veſta lares, aut focus.

Veſtales ſex

Veſtæ effigies.

VESTAE IMAGO.

EVAN. Sed primæ cur tymp num, dederũ ?
THEO. Quòd uelut tympanum, uentos in ſe contineat tellus. EVA. Aſt ignem uirginitatis deæ adſcribi mirabile eſt. THE. Non, quemadmodũ enim ignis ex ſe abſq; alterius rei cõmixtione nihil parit, ita Veſtæ huius imago, uirgines ſine legitimi mariti copula nihil pariturας, monet. EVA. Veſtam unde dictam arbitraris. THEO. Ἀπὸ τῆς ἑστίας hoc eſt à foco in quo ignis alitur, per focum terram intellige, & primam Veſtam Nã altera à ueſtitu nominatur quod ignis id eſt Sol, terrã uarijs herbis & floribus ueſtiat. nũc de Neptuno.

Ignis Veſta lium quid.

Veſta à foco.

DE

DE NEPTVNO.

THEOPHRASTVS EVANDER.

Neptunus unde dicatur.

THEO. Neptunus maris dominus fuit Saturni & Opis filius, maritus amphitrites, à nādo dictus ſi/cut Ciceroni placet, uel ut Varro exiſtimat à nubēdo

Enoſigæus. Equeſter.

quòd mare terras nubat hoc eſt cooperiat, unde Eno/ſogæus quoq; dictus eſt quaſi terram concutiens, uel Hippius ſiue Equeſter quod ex eo & Pegaſide, equus alatus quem Pegaſum dixere, natus ſit, uel quòd tri/dentis ictu ex terra equum exciuerit, Cui ob hoc, Illirici quaterno anno quatuor equos in mare proiece/

Liquidius. Tridentifer. Tauriceps.

rint, Seu quòd primus equos domuerit & equitādi ar/tem edocuerit, Poetæ Liquidium dixere, quòd terram liquefaciat: Tridentiferum alij à tridente, & Taurici/

Tenarius.

pitem, quod tauros in ſacrificijs illi imolarent: Onche ſium à loco ubi templum habuit, Tenarium item à Te

Portunus.

naro in quo delubro honoratus eſt, Martianus Portu numus nominat quod naues cōmode in portum dedu

Canopus.

xerit, Et Canopus multi quòd templum à Canapo ſibi erectum habuit. EVAN. Germanicū numen fuiſſe Ne

Neptunus germanicum numen. Etlingen oppidum Rheni

ptunum prædicant. THE. Hoc inde colligimus, quòd Etlinge oppido Rheni, nunc ſub Marchionum Baden ſium ductu militante, & à Troianis condito, Phorcis Neptuno ſumptuoſiſſimum templum erexit & oppi-

Neptingen à Neptuno. Etlingen.

dum Poſidonopolim quod eſt neptuni ciuitatem dixit, quòd poſtea Neptingen dixere à Neptuno, ſed ortho doxæ fidei addictum ne ethnicum nomē retineret Et/

lingen uocauere, Imaginē Neptuno addixerunt qualem hic uides.

NEPTVNI IMAGO.

Homo nudus equo inſidens cum tridente mare tranabat, quem Tritones ceu regem natando ſequebantur & ſeruitium, præſtabant, quæ omnia Neptuni inuentum reſpiciunt, Nam pro Cretenſium allegato, artem nauigandi in claſſes ordinauit, eiq; arti à Saturno primo ordinatus eſt præfectus aut deus. Diodoro ſcribente 6 lib. qui ob hoc Neptunum mari quoq; impe/

Neptunus artem nauig. docuit.

quidam quod eſt fruges ſubminiſtrantem, Reginã com plures propter nobile inuentum, & Mileſiam à Mile to ubi templum habuit, ficis multi baiulam ſeu ficiſe ram quod dum filiam amiſiſſet proſerpinam, obraptũ Plutonis. Facem, hanc inueniendam accendit non extinguibilem, Quod mythicum eſt, nam Proſerpinam lunam interpretantur, quæ dum ſilet tenebricoſa. rapta per Plutonem hoc eſt terrã dicitur. Spiciferam item, quod ſpicas atq; fruges plantandi artẽ prima dederit, Et Eunoloſiam liberalem, cui agricolæ cõmeſſando feſtum celebrabant, quod in hodiernum diẽ noſtrates obſeruant & Erngans uel ſichel henki nominant, Heſichius Simalidam dixit quod eſt piſtricẽ, Nã pinſere docuit panes, Et Laniferam quod hanc primo docuiſſe oues enutrire crederent, Eleuſiniam quod ciues Eleuſi oppidi, hanc delubro propter ſuum inuentum celebraſſent, Barbari Aphricanam dixere quod hanc uiduæ eius regionis uelut moniales colerent, & Charchedoniam à Carthagine quod ibidem cũ Baccho templum commune haberet. E V A. Eandem noli oberrare chordam & relictis huius idoli nominibus ſimulachrum oſtende. T H E. Hoc cum ſpicea pinxerunt corona, ſedens, una manuum ariſtas tenens aliquod, altera papaueris multa capita, quemadmodum hæc pictura oſtendit.

Regina. Mileſia. Sacrifera. Quid raptus proſerpinæ. Eunaloſia. Frugibus in horreum collectis. Erngans. Sichel henkl. Simalida. Lanifera. Eleuſinia. Aphricana. Charthedon. Cereris imago.

CERERIS IMAGO.

Cereris altera imago.

Albricus inter duas arbores ſtantem fingit pomis onuſtas mulierem pannoſam, præcinctam, & ocreis indutam dextra ligonem habēs, ſiniſtra falcem meſſoriam, Cuius dextrum latus duo claudebant agricolæ metens unus & alter triturans præſentibus Apolline & Iunone. Prima Cereris imago clarior eſt quàm quòd expoſitione indigeat, Altera penitus agri

Imaginis expoſitio.

culturam reſpicit, cuius inuentricem fuiſſe Cererem uno ore dixerunt omnes, ſed mancam aut ſterilem ſine Iunone, hoc eſt aere, & Apolline quod eſt ſole, quē

Macrobius uniuerſi mũdi temperaturam nominauit. EVAN.*Stephanus græcus ab his duabus aliam huius deæ imaginẽ ponit.* Nam *mulierẽ equino capite* Cererem *fingit & iubato,petra inſidentem,tunica ad talos demiſſa,draconũ annexis & ferarũ iconibus,una manuũ delphinem,altera columbã* portantem,*quam imaginẽ nuſquã hactenus* interpretatã uidi, *nam omnes ſolertis rerum indagatoris,hanc adſcribũt iudicio,tu aũt* Theoph *ſi quid habeas rogo depromas.* THEO. Certi *nihil habeo* Euander,*ſed mulierẽ equino & iubato capite fertilitatẽ terræ ſignificare facile credide rim,quum* Cererem *quæ agriculturam docuit,ſubinde pro terra poni conſtet,quæ fertilis eſt,& equorum medio plantatur,maxime iubatorum,qui ſeminis pro fuſione abundant, nam tonſis eiuſdem defectum eſſe liquido patet,inde nihil creare poſſunt.* Petrã *uaſtam* Cereris *molem interpretor,quum lapides* Cereris *hoc eſt,terræ oſſa* Naſo *dixerit,ſed mulierem prolixa tunica indutam, ſedentem,* Cereris *uel terræ latitudinem & immobilitatẽ.* Dracones *ferasq; annexas cum delphino & columba* Cereris *poteſtatem quà cuncta terræ molès alit,licet columbam fertilitati quoq; terræ adſcribere poſsimus, quæ decies in anno geminos parit,*Plinio *teſte.* Sic *habes* Euander *quæ deos concernunt magnos aut penates,* Iam *de ſelectis paucula addã,ne ſine correlario(quod dicitur)à me diſcedas.* EVA.Recte *de* Iano *igitur exordire.* THE.Attende.

Ceteris tertia imago.

Equi iubati ſeminis ſunt fertiles.

Petra quid.

Cereris prolixa tunica qd.

Columba decies parit.

DE IANO.

THEOPHRASTVS EVANDER.

THEO·Nunc ſecundum de dijs auſpicaturi librum
Euander,penatibus abſolutis,ſelectos,ne non om-
Dij ſelecti qui. nem mouiſſe rudetē uidear,tētabimus. EVAN. Quos
dicis ſelectos? THE. Ianū,Saturnū,Geniū,Plutū.Bac
chū,Solē,Lunā,et Tellurē. EVA. Cur ſelectos? THE.
Quod eorū numina paßim uſitatiora forent. EVAN.
Dic ergo de Iano quæ habes. THEO. Seculo igitur Ia
nus Latiū rexit,cū Saturno,quo caua arborū domus et
Aureum ſeculum. ſpōte naſcētia ſeu uenatus,cibū fontisq́; ſcaturigo po-
tū præbebāt,aureū id uocabant,qui apotheoſi uel ideo
Ianus cur deus. dotatus,quod religione deditus,iuſtū rectūq́; coleret,
citraq́; Vicinarū regionū inuidiā,mitis ſuo præeſſet
regno.Nā ueterū tunc genuina fuit ſolertia Q. Fab. Pi
Veteres quos principes deos fecerint. ctore aſſerēte,ut Principes deos facerent, quos nullo
uindice uel metu,ſed ſua ſpōte fidē colere,ac cuiq; ſuū
attribuere notaßēt, Hūc ueterū pietas omni principio
tutelarē deū adſcripſit, et ædiū introitus quoq; ſacros
illi dixit. Quorū etiamnū Ouid. 1 Faſt. uoluiſſe cōpro-
Ianus à ianua. batur,quādo Ianū contra Cicer. placita à ianua dictū
perdocet. Cicero enim Eanū rectius dici contendit,
quod ſol quē Ianum nominat perpetuo eat,faciēs tran
Iunonius. ſitū ab orientali plaga in occidentalē. Iunoniū appel
litant cōplures quaſi omnium menſiū ingreſſus tenen
Iuno præeſt calendis. tē,dum per Ianuariū,ſibi dicatū, in cuiuſuis menſis ca
Conſinius. lendas,quibus Iuno præeſt, tramitē faciat. Conſinium
alij à con-

alij à conſerẽdo, id eſt propagine generis humani, quæ Iani, hoc eſt ſolis ductũ Macrobio teſte cõſeritur. Alij Quirinum dixere quaſi bellorum potentem, ab haſta quam Curim Sabini nominant, Aut Patultiũ & Cluſium, quod belli tempore ualuæ eius templi paterent, pacis clauderentur. Bicipitem quidam aut bifrontem, ſeu Quadrifrontẽ, & clauigerum, de quibus ſequẽter quãdo Iani interpretabimur ſimulachrũ, dicturi ſumus. EVAN. Quale fuit huius dei ſimulachrũ? THE. Numa Pompilius à Romulo, primus Romanorũ rex, pius ac ſuperſtitioſa ferè religione impeditus, ſicut aperte de ſimulata religione Val. Maximus, oſtendit Ianum, quod ad initium aurei ſeculi, quando generis humani ſubpullulauit propago, ius & pacem coluiſſet, quam Ninus rex ad Finem eiuſdẽ ſeculi noua regnandi cupiditate, Quinto Fabio ſcribente, infregit, tali figura colendum ſtatuit, ut ſedeat in regis ſolio coronatus, bifrons, dextra occupante uectem & græcum elementum τ ſiniſtra clauem ſ & ι ſuffultis pedibus duodecim aris. Hic tamen Phœnicibus aliter delineatus paßim in templis cõparuit. Nam Draconẽ in orbẽ circumactum, caudamq; ſuam deuorantem Ianũ pinxerunt, omnibus tamẽ in receſſu quid continẽtibus. Nam ſolium & corona Ianum regem fuiſſe redarguunt. Bifrontem quòd omnia quæ ante, quæq; poſt tergum eſſent intueretur, regibus nimirũ & quibus populi commißi

Quirinus. Curis quid. Patultius Cluſius. Biceps. Quadrifrons. Clauiger.

Ianus à Pompilio uenerari cepit.

Imaginis expoſitio.

Ianus cur Bifrons.

IMAGO IANI.

miſsi lucidum exemplar, quippe ut præteritarum futu-
rarumq; ſingulariter excolant memoriã, Macrobius
prmo Saturn. Bifrontem fuiſſe ſcribit, quod Ianũ Pom
Ianus ſol. *pilij ſeculo, ſolem crediderint, qui utriuſq; ianuæ cœle*
ſtis potens ſit, & mane exoriens diẽ aperiat, occidens
ueſperi, claudat, Cornelius Baſſas in libro de dijs ſu-
perni, inferniq; regni Ianum ſcribit portitorem, ideo-
Ianus por- *que bifrontem dictum. Sed quidam uertũnũ & Ia-*
titor. **Vertumnus.** *num rebus uendendis & emendis præfuiſſe docent,*
Ianus bi- *ideoque ambos bicipites nuncupatos, hoc eſt uerſutos,*
ceps.

ſicut

ſicut ferè omnes cenſentur mercatores aut qui uẽden
do ſua diſtrahunt. Quidam bifrontem bilinguemq; i/ Ianus bilin/
deo teſtantur effictum, quod græcam linguam immi/ guis.
ſcuerit Romanæ, utrãq; enim calluit, quæ poſtea annis
abactis, Germanos quoq; attigerit, uelut ex græcorum
patet idiomate dum θύραν quod Latini ianuã Germani Quædam di
ein thur nominant. θύριον item quod latini hoſtiolum ctiones græcæ
Germani ein thurlin, ὑπέρθυρον ſuperius limen, uulgo etiam Germa
eint uber thurlin, Græci ἀμῶς, Latini uas, nos eimer, nis in uſu.
αἴθαξ lacerta, nos Edechs, λάκκος, lacus, lach, ϛουγλὴ, la
ter ziegel, quarum dictionũ curioſus indagator in no
ſtra lingua uel plauſtra quædã inueniat. EVAN. Ali-
am ego rationẽ duorũ adduxiſſem capitũ Theophra- Ianus fœderũ
ſte. THE. Quam? EVA. Quot fœderibus præſidem deus.
Ianũ habuerint, Romulo enim & Tatio ſimul redeun
tibus in gratiã, ratũ eſſe publicitus, hiſtoriæ narrant
quot Ianus biceps in utriusq; regno haud aliter cole/
retur, q̃ ſi inter hos principes fœdus cõpegiſſet, & au
tor cõcordiæ foret: Macrob. quadrifrontẽ formatum
ait, quod ſol quẽ Ianum dixerãt annũ in quatuor tem- Quadrifrons
pora diuiſum regat, aut clymata mũdi uniuerſa reſpi/ cur Ianus.
ciat. Sed uectem cur ſiniſtra gerit & clauem dextra? Ianus cur cla
THE. Ea Quint. Fab. ſimbolũ interpretatur, ꝙ Ianus uem et uectem
ad pudorẽ & ſanctimoniũ domorũ primus ualuas, ſe gerat.
ras, uectes, repagula & claues excogitari, Vel ꝙ Ianũ
utriusq; Ianuæ cœleſtis ianitorẽ crediderint. EVAN.
De trib. Græcorũ elemẽtis quæ narras Theophraſte?

THEO.

Inde fortaßis quòd uites quandoq́; ſeuerit, Is tali con ſtabat imagine, Vir ſtabat cano capillitio, ſed promiſſa nigra, in pectusq́; uergente barba, ægris pedibus, ſub triſtis, pallidus, ſeu glaucus, pileo tectus, cum dextra falce armata atq; ſerpēte in ſeſe retorta, Siniſtra filiū paruū ori deuorandum admouens, Compedibus ſeu laneo uinculo impeditus, quem Ops ſua coniunx pa/ nem egenti offerens uelut aſſecla ſequebatur.

SATVRNI IMAGO.

Saturni imago.

Quæ omnia fabuloſa uidentur, ſed grypho decla/ rato quid ueri comparebit Euander, Canitiem enim

hyemem totius anni moleſtiſſimam partem denotare fatentur mythici Saturno ſacram, niuibusq; ceu ca/nis albicantem, Argumento ſunt feſta quæ Saturnalia dicta & per menſem decembrem celebrata. Pythagoras ad hanc canitiem quoq; alludere uidetur, quando ueri pueritiã accõmodat, Aeſtati adoleſcentiam, Iuuẽtam autumno, & hyemi triſtem ſenectutem, ab omni negotiorum functione quemuis relaxantem, Sed pro/miſſa nigricans barba, aureum ſeculum quod Saturno regnante fuit ſignificare palam eſt, quo nemo ſeneſcebat, nullusq; aliqua canorũ torquebatur moleſtia, Hoc proclus innuiſſe Diadochus uidetur, quando uitã ſub ſaturno καταρὰν καὶ ἄλυπον καὶ ἀπαθῆ id eſt puram & triſtitiæ ac perturbationum dixit expertem. EVA. Cur ægris pedibus hunc pinxerunt? THEOP. Quia omnium planetarũ tardiſſimi motus eſt, ut, qui trigeſimo anno, iſtis aſſerentibus qui aſtra norunt, penſum ſuũ abſoluit. EVA. Cur pallidus uel Glaucus? THE. Quia ambas mortiferas qualitates habet Saturnus, nam complexionis atrobilariæ eſt, frigidæ & ſic/cæ, Id uerum eſſe Ptolomeus probare uidetur in libro de Iudicijs aſtrorum, quando inquit fœtus ſub dominio Saturni aut cõceptus aut natus, fuſcum ſeu glaucũ aſſequitur colorem, cito moritur, et peſſimas ſortitur qualitates, Tectum caput, pileum reſpicit, non alio (quod libertatis ſymbolum eſſet) quam Saturnaliorum tempore ſeruis permiſſum, Et quia Saturnum tempus

eſſe

Aetatum diſtributio.

Nigricans barba quid.

Aureum ſeculum expers perturbat.

Saturnus cur glaucus.

Pileo curtectus.

eſſe uoluerunt, unde κρόνον dixerunt græci, Ideo falce armatus dextra comparuit, & ſerpente in gyrum refle xo, Nam tempus metit, (uerba ſunt Macrobij) & omnia ſecat. EVA. Quid cum ſerpente? THE. Vt idem ſignificaret. Nam ante literas inuentas, ſerpens Aegyptijs fuit anni ſymbolum, Seruio teſte, Id quod etiam num Maronem uoluiſſe ſuſpicor quando inquit, Atq; in ſe ſua per ueſtigia uoluitur annus. Paruulus ori ad motus fabulæ conuenit, qua ex ſe pueros enatos deuorare & rurſus euomere fingitur Saturnus, quam docti adſcribunt tempori, quod Saturnum eſſe dixerunt, & à quo uicibus cuncta gignuntur abſumuntur & renaſcũtur denuo, Vinctum eſſe hoc habet quod certa lege naturæ connexa ſunt tempora, uel quod omnes fruges quarum plantandi rationem edocuit uinculis quibuſdam nodiſq; alterentur. Seu quod omnium planetarum motus ſit tardiſſimi & quaſi compedibus impeditus abſq; motu ſtare uideatur, ut ſupra dictũ eſt, Apollodorus laneo uinculo per annum ſcribit alligari & ſolui tantum ad diem ſibi feſtum, id eſt menſe decembri. Cuius inuolucrum Macrobius declarat dicẽs, menſe decimo ſemen in utero animatũ, in uitam grandeſcere, quod donec erumpat in lucem mollibus naturæ detineatur uinculis. EVA. Cur Opem Saturno iungunt? THE. Terra Ops eſt quam Saturnus plantandam docuit, ut egentibus hoc eſt alumnus panem offerat. Et ſic de Saturno quoq; habes Euander quæ uolebas, nunc de Genio tertio ſelectorum deo.

Falx quid ſignificat.

Serpens cur cum Saturno.

Saturnus cur pueros deuoret.

Saturnus cur uinctus.

Saturnus cur laneo uinculo.

DE GENIO.

THEOPHRAST. EVAND.

Genius cui præfuerit.

Genius unde dictus.

THEO. Genium ueteres putarunt deum eſſe qui uim obtineret omnium rerum generandarum & dei filium, hominumq; parentem, quod homines gignere, Seruius Aeneidos ſexto omnibus naſcentibus Geniũ infundi ſcribit & inde numē familiare dici, Quod Cenſorinus nuncupatum ait, quia ut gignamur curet ſeu quia una nobiſcum gignatur, aut quod genitos ſemper tueatur, Euclides Socraticus duplicem omnibus

GENII IMAGO.

appoſitum Genium dixit, bonum & malum, quem noſtrates theologi, ni fallor, ſequuti, quando duos unicuique Genios, quos angelos uocant, ab ipſo protinus exordio uitæ, adſcribunt, Vnum amicum qui commoda noſtra procurret, alterum malum qui modis omnibus inexitium noſtrũ immineat. EVA. Genij dic imaginẽ. THEO. Numiſma hac figura ſignatum celebris uir apud ſ detinuit Baſileæ Heinricis Petri, uir cõſularis et noſtro ſeculo typographorum optimus, uerum quippe Genij iconẽ, hoc eſt Iunenem ſtantem, alatum, cum Copiæ cornu, ex patera in altare uinum effundentem, ſic Allegoriam à nemine datam inuenio, ſaltem coniectura aſſequor Genium deum pro natura cultum, quæ Seneca teſte, à naſcendo nomẽ accepit, quòd per eam cuncta ex aureo cornu naſcantur, Anthonius Ferrarienſis in expoſitione præfationis in Plinium per anguem figuratum ait Genium, quo tamen argumento fretus non indicat. Hæc Euander de Genio, nunc ad Plutonem.

Genios duos quilibet habet.

Genij imago

Natura unde dicatur.

DE PLVTONE.

THEOPHRAST. EVAND.

THEO. Plutoni Saturni filio diuitiæ nomen dederũt, Quippe πλοῦτον græci diuitias dicũt, quapropter & à nobis Dis, hoc eſt diues appellatur & Diſpater quaſi diuitiarũ pater, Nã huic omnẽ terrenam uim atq; naturam dedicatam fuiſſe Cicero ſcribit de natura deorum ſecundo libro, Hinc Rufus Perinthius theſauros in quos nullo fine reponimus opes, Pluto-

nis

Cantabit uacuus coram latrone uiator.

PLVTONIS IMAGO.

Cauſam Mapphæus recenſet dicens, Pallet hoc eſt ti- met Pluto id eſt aurum, quia multos habet inſidiato- res, Et claudicat quotiens ad bonos uiros greſſum pa- rat, Cæcutiens quaſi oculis ueræ rationis captus, non iudicium ferens inter bonos & malos. EVA. Reliqua uero in quem finem faciunt? THE. Sceptrum breue, inferioris regni poteſtatem denotat. Reliqua eiuſdem regni comitatum, maxime parcarum, furiarũq; præ- ſentia, quæ Plutonem nemini parcere declarant, ſicut

Pluto cur ti- midus.

Cur claudus & cæcus.

Sceptrũ quid.

id

id quoq; Flaccus oſtendit ſecundo odarum libro

Nec pietas moram.
Rugis & inſtante ſenectæ.
Affert, indomitæq; morti.
Non ſi trecentis, quotquot eunt dies
Amice places illachrymabilem
Plutona tauris.

Hæc de Plutone, ſuper eſt ut Bacchum quoq; deſcribamus, Si non grauatim auſcultas incipiam. EVAN. Nequaquam incipe.

DE BACCHO.

THEOPHRASTI EVAND.

Bacchus unde dictus.

THEO. Bacchum ergo à Bacchà uocatum Euſebius teſtatur, Quidam ab inſaniendo dictū aſſerunt, quod & ipſe & eius comites furere dicerentur, Alij à baculo ab eo inuēto quo grauati uino, ne cadāt fulciūtur. Diodorus tres Bacchos fuiſſe ſcribit, Primū Indum ex Ammone & Amalchea genitum quem barbatum, quod Indorum more barbam nutriuiſſet nominarūt, Et Lenæum quòd uinum ex racemis, torcularis adminiculo monſtraſſet, Secundum ex Ioue in ſerpentem conuerſo & Proſerpina natū, quem Thaurophagum appellabant quòd dythiramborum poetis in uictoria bos daretur, dū boues primū aratro iunxiſſet, quem cornutum pinxerunt, Tertium ex Ioue & Semele Cadmi filia Thebis natum, Hunc Dyhtirambum nominarunt quòd in Biſori antro apud Niſiam educatus eſſet,

Bacchi tres.
1. Barbati.
Lenæus.
Taurophagus
Dythirambus cur Bacchus.

eſſet uel quod ex Semele primũ,hinc ex Iouis fœmore Bimater.
editus foret,Vnde Bimatrem quoque uocarunt,et Bro
mias à βρόμος,hoc eſt à ſonitu quòd dum ederetur toni Bromius.
tru inſonuiſſet,Siculi indifferenter quemuis Bacchum
Morichum nominant quaſi pollutum, Nam tempore Marichius.
uindemiarum faciem eius muſto polluebant ac ficis,
Lyeum Barbati,non ſolum quod membra ſoluat, ſed
quia ex intemperanti potu cooriatur diſcordia, ſolua Lycus.
turq; inter homines amicitiæ concentus, Item Saba/
zion à tripudijs quæ à furentibus celebrantur, Nam Sabazion.
Sabazin Barbaris tripudium ſignificat. Et Philoænũ
multi dixere quaſi uino largius indulgentem,ac Dioni Sabazin.
ſium complures,quaſi uini datorem,uel quaſi omnium Philoænus.
plantarum uirtutem uelut Euſebio placet,Liberum i/ Dionyſius. Liberum.
tem patrem,non ob licentiam linguæ ſicut Seneca ſcri
bit,ſed quod homines à ſeruitio curarũ liberet, Et Eli Elileus.
leum ab ἐλελεῦ adhortantis aduerbio,quo præceden-
tes ad Orgia celebranda utebantur. Euſebius Mulie/ Muliebriformis.
bri formem appellat quia promiſcua uirtus generatio
nis plantarum ſit,Diodorus Mitrophorum nominat, Mitrophorus
quod ebrij caput mitra,ne agitaretur, circumdabant
& Dimytorẽ quoniam ex uno patre duo ſint orti Dio Dymitorẽ
niſij & matribus duabus, Ac triumphatorem quòd
primus omnium de Indis multis cum ſpolijs in patri/ Triumphator.
am reuerſus triumphauit,Et Bugenen uocatum con- Bugene.
ſtat quaſi Orpheus Eubulon nominat quòd omnis
qui moderate uinum bibit recte indicat & boni eſt Eubulon.

con/

Probo teſte uarias ebriorum mentes ſignificant. Aut quum animal utrunq; effrenis eſt ſententiæ, effrenem ebriorum denotat ſeuiciam, uel id habet quod linx & tigris, Solino autore, uuis paſcuntur, quas Baccho ſacra nouimus. Sed uolſos hoc eſt, mores fœmineos, promiſcuam generandi plantando uirtutem, Euſebius interpretatur, niſi huc referamus quot ebrij mulierum inſtar ſubinde periurio peccent, quod etiamnum græcus ſenarius habet, ſic, Inſcribo uino ſi qua iurat fœmina, innuens irrita eſſe quæcunque ab ebrijs aut fœminis dicantur. Cornua Sextus Pompeius uini naturæ addicat, quot uſque adeo temulentum irritat, ut uel cæcus Andabatarum ritu inermis cornupetens taurus in conflictum proſiliat, quod recte Ouidius hoc carmine docet.

Linx et tigris cur Baccho.

Bacchus cur fœmineus.

Bacchus cur cornutus.

Nox, & amor, uinumq; nihil moderabile ſuadent
Illa pudore uacat, Liber, amore metu.

Sed Diodorus quinto ſuæ hiſtoriæ libro huic numini idcirco cornua addita fatetur, quot primus omnium boues aratro iunxerit, quorum opera ſemina iacta in fruges creuerint. Alexander autem ab Alexandro ueteres cornibus pro poculis uſos dicit, & ob hanc cauſſam Bacchum effictum cornutum & temulẽtum: Temulentum autem effictum Athenæus multum improbat, quum indignum arbitraretur merum fortius eſſe Baccho, quẽ deũ crederent. EVA. Aſt iuuenẽ barbatũ ſenis inſtar fingi portentũ uidetur. THEO. Non,

Bacchus ſol. quia ſolem innuit, quem Bacchum crediderunt, ſicut apertiſsime Maro docet primo Georgicorum.

Vos ô clariſsima mundi
Lumina labentem cœlo quæ ducitis annum
Liber & alma Ceres.

Sol quater mutatur. Solem enim quater in anno mutari nouimus. Nam Iuuenis eſt, hyemali ſolſtitio quum dies ſunt breuiſsimi, Adoleſcēs uernali æquinoctio, quum ſunt longiores, Vir barba prolixa æſtiuo ſolſtitio, quū ſunt longiſsimi, ac Senex quum retrocedere ac uires amittere incipit. Hæc Macrobius. Mitra quid. Mitra uideri coronatū, faſciam denotat. Euſebius inquit, qua poti caput ligant ne mali aſcendant uapores, & hedera uirides ebriorum annos quibus fruuntur, Ferulæ ratio. ferulæ rationem Diodorus his uerbis oſtendit, dicens, cùm nouiter reperto uino, homines nondum hoc diluere conſueſſent, in amicorum epulis ac feſtis diebus, uinum purum ad uoluptatem potantes, ebrij reddebantur, qua ex re ligneis baculis quos geſtabant, ſeſe mutuo percutientes, plurimos uulnerabant. Ferula cur Baccho. Vbi Dionyſius ut pro fuſtibus ſeu baculis, ferulis uterentur edixit, quinto hiſtoriarum. Alij ferulam & obliuionem Baccho, uel ob hanc cauſſam ſacrarunt, ut oſtenderent, earum nullam eſſe memoriam, quæ inter ebrios in conuiuijs dicerentur, aut ſi in hoc peccatum eſſet, in mulctam, leuem ſufficere reprehenſionem, quæ per ferulā qua pueros cedi com- Cantarus Baccho adſcribit. pertum eſt, fieri poſſet. Cantharus autem, Plinio teſte,

Libero

Libero patri attribuebatur uelut ſciphus Herculi, Io/ ui Cartheſium, amphora Neſtori, quod hiſce uaſculis uſi eſſent nauti ſacrificijs, aut in conuiuijs. Et ſatel/ licium, Simia, porcus, Leo, ac Lupus, ebriorum mo/ res reſpicit, dum quidam ſimias referunt quæuis imi/ tando, aliqui porcos ter comeſta, quater comeden/ tes, Nonnulli leones ad uindictam etiam inermes pa/ ratos, multi lupos uoraces & ululando Stentora uin- centes. Sed Delphin animal marinum, Dionyſium in mare demergendum oſtendit, hoc eſt, uino mari- nam aquam affundi oportere, ut uinum reddatur aut defecatius aut dilutius, quo minus in furorem conci/ tet ebrios ut, ferula cedant, ſic Euſebius. Et ſic Euan- der de Baccho penſum quoq; abſolutum habes.

Simia, porcus, leo, cur cum Baccho.

Delphin qui cum Baccho

DE TELLVRE VEL BO/ NA DEA.

THEOPHRASTVS. EVANDER.

THEO. *Bona dea, cum ſingulari forma, pruden/ tiaq; præſtaret & ab Apolline eſſet dilecta, ora/ culi iuſſu à Phrygibus in deorũ ſelectorũ numerũ eſt recepta, ac pro dea culta. Cui ferias agebãt Romani calẽd. Maij. Vnde Maiã ſeu Maieſtatẽ nominarũt. Bo nã quidã dixerunt, q. hanc terrã crederẽt quæ omniũ bonorũ cauſa eſt prima, unde & opem uocatam faci- le duxerim, quod ipſius ope atq; auxilio uita cõſtet, et fatuam quod infantes partu editi, nõ prius uocẽ edunt quàm terrã attigerint, uel quod mulieribus fata canere*

Bona dea cur dijs adſcripta

Maia.

Ops. Fatua.

conſueuerit ut Faunus uiris, Item Faunam quod omni
Nerthus. uſui animantiū faueret, Tacitus in Germania ſua Ner-
thū dixit, ubi Rheanus Hertam ſcribendum monet,
quum terram Herden uulgo dicamus, ad quæ Plato in
Timeo alluſiſſe uidetur quando terrā altricē noſtram
Medæa. deorū antiquiſsimam tradit. Quidam Medæā quot in
eius æde omne genus herbarum eſſet, ex quibus anti-
ſtites dabant plerunq; medicinas. Alij bonam deam
Floram eſſe arbitrati ſunt, multi Semelen aut Proſer-
pinam, Cererem item aut Iunonem, Plutarchus Gyne-
trani nominat, Phryges Cybelem à monte ubi præci-
Deorum mater. pue colebatur. Sunt qui deorum matrem appellitant,
quot cuncta ceu mater, tellus foueat; unde & almam
Berecynthia. Bonæ deæ ſimulachro. uocitant ab alendo, Berecinthiam Strabo nominat, à
Berecintho, & Cyndimenem à Cyndimis. Huius ſi-
mulachrum à Gallis in curru ferebatur, quem leones
trahebant, erat que ſedentis mulieris effigies, in manu
clauem habens, gemmis & omnigenis metallis, cir-
Galli cur adſtent. cundata, coronam portans undiq; turritā ſic. EVAN.
Cur Gallos aurigas habet Berecinthia ſeu bona dea
Theophraſte? THEOPHRAST. Denotandum eos
qui ſemine indigent, terram ſequi oportere, in qua om
nia continentur: Nam huius deæ ſacerdotes caſtrati
fuerunt, ſeminis impotentes, à Gallo dicti, huius fortis
Phrygiæ fluuio, ut qui ex eo poti, furore caperentur,
Leones cur trahant currū. ut teſtibus ſeſe priuarent. Leones curru ſedentem tra-
hunt deam, ut nihil tam ferum eſſe intelligamus quod

matet

materna affectione nõ cicurari queat: Currus mundũ ſignificat, qui rotatur ſubinde & perpetuo uoluitur. Quod dea ſedet, terrã elementũ reſpicit, quod depreſſum eſt ad infima. Clauis terrã uerno tempore aperiri

Currus quid & clauis.

TELLVRIS EFFIGIES.

figurat, ac hyemali occludi. Habitus gemmatus the/aurum oſtendit, quem terra in ſe continet. Et corona ſurrita, terræ inæqualitatem, dum turres & montes ſuſtinet. Quidam ad inuentum referunt. Nam bonam deam turrium inuentricem narrant. Sed gladijs prope currum armati, cuiuis forti pro patria deno-

Corona turrita quid.

tant pugnandum. Sic igitur Euander ſelectos quoq; deos pro poſſe deſcriptos habes, ſupereſt aliquid quod amplius uelis? EVAN. Solis nullam feciſti mētionem, & Lunæ, quorum imagines item adponi, non abſurdum uideretur. THEOD. Ea in memoriam reuoca, quæ de Apolline & Diana ſunt dicta: Nam citra dubium ſatis tibi facient. EVAN. Recte Theophraſte.

DE HERCVLE.

THEOPHRASTVS. EVANDER.

THE. Duos iam libros ad umbilicum perduximus Euander, unū de magnis dijs, alterum de ſelectis, Si uis & tertium addemus, qui indigetes pandat uel Heroes, quos præfatis uelut adſcripticios, propterea iunxerunt, quod ciuibus patriæq;, quum ſerio res ageretur, profuiſſent, aut quod rempub. ob ſingulare aliquod inuentū propenſius auxiſſent. EVAN. Volo mi Theophraſte, perge, nam audiendi nulla in me eſt ſacietas. THE. Hercules igitur tertio huic uolumini dabit initiū, quem Iupiter magnorū deorū collegio propter multa quæ cum omnium laude fecerat adſcribendum cēſuit. In Oeta ergo crematus Hercules primum apotheoſi ſacrari meruit, quum enim poſt incinerationem Iolaus queſitorum oßium nihil inueniſſet, hunc pro Iouis oraculo ad deos translatum dixit, atque dei inſtar à Menetio triplici ueneratus eſt hoſtia, quem Atheniēſes græcorū primi, ut pietatis ſuæ exemplum præberent imolando ſequuti ſunt, annuatim hoc fieri iubentes

Cur dij facti adſcriptitij.

Hercules dijs magnis adſcriptus.

ir[illegible]entes, & Heraclium ob gloriam nominantes, qui prius Hercules quaſi ἥρας κλέος, hoc eſt Iunōis laus propterea dicebatur, quod Herculem ſolem eſſe crederēt, qui uerè heras, hoc eſt aëris gloria habendus, dum aēremſuis radijs illuminat, ſic Macrobius. Varro quadraginta tres Hercules fuiſſe teſtatur, ſed omnes qui robore & fortitudine præſtiterūt hoc nomine ab Herculé Alcmenæ filio appellatos fuiſſe affirmat, omnesq́ue uel inde Polyphagos, hoc eſt multa deuorantes et multibibos ſeu bibulos, quaſi multum potantes dictos, Almanicus item hiſtoriæ nominatum referunt. Et Almans Vuiler monaſterio á ſe nomē dediſſe perhibent, & uico quoq; Almāshofen, quum in his partibus ſingulariter coleretur, ſicut etiamnum inde colligitur, quod eius Idolū in Augia maiori, (in der reichenauu) quæ inſula Rhenana eſt, prope Cōſtantiam, ſeruatum fuerit, quod ſuperioribus annis Maximiliani imperatoris precibus ad Aenipontem delatum eſt: quòd item Columbarum Alſatiæ urbem, quam Argentuariam Ptolomeus ſecundo libro, tertio capite, ab eiuſdem Idoli claua, quam temulentus ibi dimiſerit & ciues pro inſignijs habent, nomen ſumpſiſſe ſcribit: Tam etſi à Columbarum auſpicio multi nominatum narrant, Oetæi κορνωπίωνα, uocarunt Herculem, quoniam Comopas, hoc eſt locuſtas fugarit, & Erythræi Ipoctonon quòd Ipas ἀμπελοφάγους,

Hercules ſol.
Hercules quadrag.
Hercules Polyphagus.
Almans Vuiler unde nomen.
Almanshofen
Columbaria cur clauā habeat.
Hercules Carnopion.
Hercules Ipoctonos.

quod eſt uites corrodentes arte quadam in alias regiones propulerit. EVAN. Eius ſimulachrum tetricum retulit uirum Leonis exuuio tectum, calloſis manibus, tria mala portãtem, & clauam ſic. THE. Popularis

HERCVLIS IMAGO.

hæc fuit imago, ſed Celtæ ab hac aliam habuerunt. EVAN. Quam? THEO. Senem capite prorſum incompto, pilis quotquot habuit canicie albicantibus, rugoſa pelle, quem Charontem diceres aut Iapetum quendam ex tartaro, & nulli non ſimilem, quàm Herculi, leonis circumtectum exuuio, dextra clauam habentem,

Herculis imago Celtica.

bentem,& ex humeris Corytum,atq; ſiniſtra arcum minitantem, numeroſam multitudinem, auribus & linguæ alligatam, trahentem, quæ nullo reniſu inſequeretur, nec de fugæ præſidio prorſum meditaretur. EVAN. Aſt quomodo hanc interpretaris? THE. Minime interpretabor, ut lectoris ingenio etiam aliquid diſcutiendum relinquam. In hoc ſaltem ero, qui primam interpreter imaginem. EVAND. Recte quidem: Leonis quid exuuium uelit oſtende. THEO. Cœlius lectionum antiquarum tertio libro exuuium generoſam Herculis prudentiam, qua ueſtitus, omnes affectiones animi prærabidas domuerit, ſignificare ait, aut claua potius funditus contuderit, quam Apuleius in floridis clauam philoſophicā nominat, Euſebius exuuium & clauam, ſolis, quem Herculem crediderunt, potentiæ attribuit: Nam clauam inæquabilitatis ſymbolum prædicat, qua ſol utitur, dum per duodecim ſigna circuli animalis, quæ Herculis duodecim portēta denotant, pertranſit, & pellis, quod in leone maxime ſuas uires exerceat. Tria mala calloſis manibus retenta, tres Erynnes, Iram quippe habendi cupiditatem, & uoluptatum titillationes, per calles hoc eſt laboris uehementiam, ſuperaſſe Herculem, Græci interpretantur, dracone, qui mala in Heſperidum horto cuſtodiret interempto, quod eſt concupiſcentia mala ſubacta,. Herculis facta propter quæ dijs adſcriptus habetur, pulchre Maro deſcribit, & carmine undecimo.

Leonis exuuium cur Herculi.

Claua cur Herculi.

Tria mala quid.

Draco quid.

horum pomorum quoq; mentionem facit.

Maro ſic habet.

Prima Cleonei tolerata erumna leonis,
Proxima Lernæam ferro & face cõtudit Hydram,
Mox Erymanthæum uis tertia protulit aprum.
Aeripedis quarto tulit aurea cornua cerui.
Stymphalidas pepulit uolucres diſcrimine quinto.
Threiciam ſexto ſpoliauit Amazona Baltheo.
Septima in Augeis ſtabulis impenſa laboris.
Octauo expulſo numeratur Adoria tauro.
In Diomedeis uictoria nona quadrigis.
Gerione extincto decimam dat Iberia palmam.
Vndecimam mala Heſperidum diſtracta triumpho.
Cerberus extremi ſuprema eſt meta laboris.

Luſcinius hęc de Hercule.

Hæc Othmarus Luſcinius uir memoria dignus aliter protulit.

Perdomui Nemees monſtrum, mala beſtia Lernæ.
Concidit & taurus, deinde necatus aper.
Threiciæ zonam rapui, Diomedis equos, hinc.
Gerionemq; præmens, aurea mala tuli.
Augiam noui, cecidit ceruа, atq; uolucres.
Cerberus abductus, lætus in aſtra feror.

Hæc omnia, & alia multa lectionis auidus Euander, Apud Diodorum pleno cornu deſcripta inueniet, Item apud Ouidium nono transfor. & Plautum in Perſa, Tu, ſi uis, ibidem cuncta legito. hæc de Hercule ſatis mihi uidentur.

DE AESCVLAPIO.

THE. Aeſculapius Apollinis ex Coronide filius Ingenio præclarus, adeo multa hominis ualetudini adinuenit, ut quamplurimos deſperantes ſanitatem, morbo liberaret, etiam defunctis aliquibus uitam reſtitueret: propter quod Archiatrum, quod eſt ſummum medicum nominarunt, atq; deorum numero aſcripſerũt, ſub hac figura ipſum certis dicbus, certoq; ritu uenerãtes. Stabat uir coronatus lauro, barba in pectus uergente, & longo trabeatus amictu, una manuum bacillum habens nodoſum, altera gallum tenẽs, & uaſa unguentaria, pro aſſecla mulieris habens ſtatuam, cuius brachio uigilans ſerpens inflexus erat hoc modo.

Æſculapius medicus. *Æſculapius archiater.* *Æſculapij imago.*

EVAN. Quid medicus in laurea corona? THE. ut laurũ, Plin. teſte uigeſimo primo libro, plurimorũ remediorum arborem oſtenderet. EVAN. ſed barba quid uult prolixa? THE. ut radiorum Solis, quem Aeſculapium dixerunt, ſymbolum ſit, unde demiſſa tunica finxerunt trabeatum, innuendum ſolis uirtutem demiſſam adeo, ut terram omnẽ integat, roboret, cuncta maturet, & uiuificet, attribuentes illi nodoſum baculum, quo medicæ artis difficultatẽ oſtenderent, Sexto Pompeio aſſerente: & Gallum dici ſolisq; nunciũ, hoc eſt diuinæ beneficentiæ omnium morborũ curatricis medium. De hac re pulchra ſcribit Ludouicus Cœlius lib. nono. cap duodecimo. EVA. ſed cuius mulieris ſtatua

Laurus cur Æſculapio. *Barba cur prolixa.* *Demiſſa tunica quid.* *Nodoſus baculus quid.*

præſto

AESCVLAPII IMAGO.

præſto eſt? TH. Salutis, cui naturæ lunaris effectum attribuunt, ut cum Solis ſalutifero cuncta moderetur temperamento inquit Macrobius. Serpẽtem corporis ſalutare ſignum interpretatur Euſebius, & ſpiritaliſſimum animal eſſe prædicat, quod corporis imbecillitatem exuat, & medicæ operationi ſit multum habile, ſuccinente Plinio, qui eandem recinit cantilenam, Propter ſerpentem Ophiuchum, hoc eſt ſerpentarium Aeſculapium nominant aſtrologi, qui morbos abigendo

Serpens quid.

Ophiuchus Aeſculapius.

quos

quos Plinius ſenectutem & ſenectam appellitat iuuentutis uigorem inducat.

DE FLORA.

THEOPHRAST. EVAND.

THEO. Et Floram, quæ nobile ſcortum fuit propterea dijs aſcriptam nouimus, quòd, cum præpotẽs eſſet, & diuicijs afflueret, populum Romanum morte obita, hæredem fecit, pecuniamq́; annuam ludis exhiberi uoluit, Cui ſacra fiebant floralia dicta 4 calend Maij, quo tempore frugibus maxime eſt metuendum, Quæ ſic celebrabantur ut mulieres uulgato corpore quæſtum facerent denudatæ, Impudicosq́; iocos agerent obſcœnis, pudendisq́; inuelatis, ſed noctu facibus accenſis. EVAN. Alijs dijs omnibus neglectis, in hac una flora, maxima Romanorum uenit notanda cæca & cunctis explodenda uanitas, qui pro dea tam fœdam coluerunt chymeram, quæ meretricio quæſtu diuinitatis nomẽ ſortita. THE. Recte dicis, ſed ita tũc temporis ætas tulit, Plutarchus in Caſtoris & Pollucis templo, hanc ſimulachrum à Praxatile ſumma cũ induſtria ſculptum habuiſſe ſcribit, multis coloribus tunica indutum, in cuius dextra flores comparuerunt fabarum & ciceris, ſic huius imaginis interpretatio ſic habet, quemadmodum in Cerealibus albo utebantur ueſtitu, quod unus eſſet maturæ ſegeti color, ita in Floralibus uerſicolore, quod nullus color eſſet qui non inueniretur in floribus, ſed fabæ ciceriſq́; florem

Flora quæ.

Floralia.

Floræ ſimulachrum.

Cerealia albã habebant ueſtit.

rem

FLORAE IMAGO.

rem propterea tulit inquit Alexand, ab Alex. quia annuatim Aediles populo fabas et cicer ſpargere aſſueverant, ut Floram leguminum florumq; agnoſcerent productricem & deam, Hæc de flora, nunc de Aeolo.

DE AEOLO.

THEOPHRAST. EVAND.

Aeolus cur deus factus.

THEO. Quod Aeolus Iouis ex Aceſta filius uelis uti nautas docuerat, ignisq; obſeruatione qui uenti eſſent futuri prædixerat uentorũ potẽtem rati ſunt ueteres, & pro deo uelut ex merito ſunt uenerati.

Aeolum

Aeolum uel ideo nominantes, hoc eſt doloſum, quia uentorum flammina uario meatu feruntur & doloſe nauigantium ſpes decipiunt, Naſo Hippodatem nominauit, à matre Aceſta, quæ Hippote Troiani filia fuit. EVA. *Aeoli dic imaginem Theophraſte.* TH. *Vir ſtetit antri ueſtibulo, coronatus, linea ueſte præcinctus, & utraq; manu pro tuba concham tenens, pedibusque folles calcans Iunone ipſum comitante, Iconem hic habes.*

AEOLI IMAGO.

Aeolus cur ſub antro.

EVAN. *Sub antro ſtantem non citra rationem* for-

fortaßis effinxerunt fabuloſe. THE. Non, uentorum enim, quibus præfuit, originem denotat, Nam Alberto teſte, uēti ex intimis terræ antris ſeu cauernulis, dū uapores ſunt, exeunt & in ſuperiora aëris trāſcendūt.

Concha cum Aeolo. Concha maris ſymbolum eſt, quod uentis imperitādo. rexit, ſed follium expoſitio nemini non patet, unde data opera Priapum declarando attentabimus.

DE PRIAPO.

THEOPHRAST. EVAND.

THEO. Priapum Dionyſij & Veneris filiū, propterea Lampſaceni deorum maximum habuerunt, quòd ea corporis parte, qua omnium fit ortus, alios omnes uiros excelluerit, eoq; loci cum ludo et riſu ſacra huic fecerunt, ubi caprarum, ouiumq; paſcua fuerant, & apum examina. EVAN. Baccho & Venere nimirum ideo progenitum fabulati ſunt, quod ebrijs in libidinem iter pateat multū procliue? THE. Sine dubio, Id quoq; Valerius innuiſſe facile crediderim quando à Baccho ad inconceſſam libidinem proximum gradum eſſe teſtatur. Sed ad rem Euāder. Hic denuo per omnem Lampſaci partem, uinearum hortorumq; cuſtos habitus eſt qui ſui membri horrenda magnitudine fures, aues, et uitoniſſas abigeret Flacco teſte, Horum nominantes uel Ithyphallum, aut Thyphonem, qui humana figura ſtaret nudus, dextra manu ſceptrum tenens, Siniſtra mentulam erectam, pedibus alatis cum diſco, aſtante aſino, uelut hic comparet,

Priapi ſacra quomodo.

Horat. Ithyphallus. Typhon.

PRIA-

EVAN. Ob membri uirilis enormem potentiam, priapum dijs adſcriptũ, quid aliud eſſe dixerim, quàm nullo porco expiandã Gentilium ueſaniã? aut tribus Antyciris indigentẽ, eorundẽ furorẽ? Eſto tamẽ, dic Theophraſte quod ſceptri dextræ manus inuolucrũ ſit; et Priapus cur dijs adſcript⁹.

FIGVRA PRIAPI.

ſiniſtræ mẽtula erecta. THE. Vt ſceptrũ argumẽto ſit Priapũ, quẽ Suidas ſolis uoce cultũ docet, regio more, terram mareq; illuſtraſſe, et mẽtula erecta, ſemina humo tecta, priapi adminiculo in apertũ emitti, ſed pedũ alæ, motus celeritatem quem ſol per terræ ambitũ, ut Priapus cum mentulatus.

 diſcus eſt,

diſcus eſt, circulariter cõtinuat. Aliquibus placet men tulam fœcunditatem interpretari, cui præfuiſſe maxi/

Priapus hortis præſes.

me priapum conſtat, & hortis, qui rariſſime ſine fru/ ctu cernuntur, ex qua etiam re, priapum mulieres ſte- riles certo tempore anni coluerunt, aſinum immolan/ tes, ſicut Naſo his carminibus eleganter oſtendit.

Ceditur & rigido cuſtodi ruris aſellus.
Cauſa pudenda quidem eſt, ſed tamen apta deo.

Priapus Veſtã tentauit.

EVAN. Cur pudenda? THE. Fabulam tetigerit poë/ ta qua priapum turpiter Veſtam aliquando dormien/ tem inire uoluiſſe narratur, quæ Aſini, quo Silenus uehebatur, intempeſtiuo clamore expergefacta, uir/ go permanſerit, & per Lampſacum lege cautum fu- erit, ut priapo ſemper in ſacris aſinus immolaretur, id primo Faſtorum Ouidius habet, Cur nuda mani- bus uerenda tetigerit, ſic Maro breuiter declaralat in Priapeis:

Cur Priapus obſcœna non clauerit.

Cur obſcœna minus pars ſit ſine ueſte requiris.
Quæro tegat nullus cur ſua ſigna deus?
Fulmẽ habet mundi dominus, tenet illud aperte
Non datur æquoreo fuſcina tecta deo.
Nec Mauors illam, per quem ualet, occulit enſem,
Nec latet in tepido Palladis haſta ſinu.
Num pudet auratas Phœbum portare ſagittas?
Clam, ne ſol et pharetram ferre Diana ſuam?
Num tegit Alcides nodoſa robora clauæ?
Sub tunica uirgam uim deus ales habet?

Quis Bacchum gracili ueſtem prætendere thyrſo?
Quis te celata cum face uidit Amor?
Nec minus ſit crimen quod mētula ſemper aperta eſt
Hoc minus ſi telum deſit, inermis ero.

Et ſic item Priapum Euander lubens prætereo, ne nimium fando Cupidinem negligā, qui dum popularis habebatur deus, non ſurda aure prætereundus quoq; uidetur. EVAN. *Recte ſentis Theophraſte, nam uix deorum quiſquam eſt, qui ditioris ſit regni Cupidine, perge igitur.*

DE CVPIDINE.

THEOPHRASTVS EVANDER.

THEO. *Tres Euander Cupidines fuiſſe Cicero in libro de natura deorum ſcribit, ſed hunc, cuius imaginem hic uentillandam ſuſcepimus, Martis ex Venere prolem facile ex poëtarum ſcriptis nouimus, Ioci fratrem, & Latinis amorē dictum, quod uoluptatem & amorem faciat. Diogenes hunc non amorem, ſed uacantium occupationem uocauit, & Maro inſanum,* Amor. Vacantium occupatio.

Nunc inſanus amor duri me Martis in armis
Tela inter media atq; aduerſos detinet hoſtes.

Multi deſiderium quod amantes frui concupiſcāt quæ pulchra uenuſtaq; uidentur, Phurnutus Stephano autore, puerum effinxit Cupidinem, alatum, ſagittarium & faces geſtantem hoc modo. EVANDER, *Cur puerum?* THEOPHRAST. *Quod amantes mente non ſunt integra, facileq; ſicut pueri decipiuntur.* Deſiderium. Cupidinis imago.

Cur alatus. Cur ſagittarius.

EVAN. Cur alatum? THEO. Quod hominum cogitationibus tanquam auis aduolet. EVA. Sed quomodo ſagittarius puer? THEO. Ut amore captos ceu uulneratos indicet, atq; face, uelut ardētiſſima, accenſos,

CVPIDINIS IMAGO.

Seruij de Cupidine opinio.

unde facem quoq; baiulat. Seruius tamē ideo puerum aſſerit, quod turpitudinis ſtulta & puerilis eſt cupiditas, aut quia in amātibus imperfectus eſt ſermo: Alatū quod nihil amātibus ſit inconſtātius ſeu mutabilius: Sagittariū itē quaſi ſagittis incerta iaculātē: Orpheus et cæcū dixit, quod amor omnē intellectū excedat. Et

Cur cæcus.

uetuſtiores

uetuſtiores philoſophi Cupidinem Caſtum amorem ar bitrati ſunt, qui ab omni turpitudine ſequeſtratus eſſet, propter quod in gymnaſijs inter Mercurium & Herculem ſtabat medius, hoc eſt, inter rationis & roboris deos. Nudum Aphrodiſæus dixit, quia abſq; medio deſideriũ in manifeſto eueniat, neq; quiſquam id quod amat, clam & tectum amet. Plato Cupidinem multorum capitum beluam effinxit, quod cupiditas multis modis homines inceſſat. Marullus carmine ſatis eleganti totum hoc deſcribit. Carmen ſic habet, ſi uis recenſebo. EVAN. Volo maxime. THEO.

Mercurius & Hercules rationis et roboris dij

Cupido belua

Quis puer hic? Veneris, plenæ quæ cauſa pharetræ,
Non bene prouiſus certa quod arma mouet.
Cur ſine ueſte deus? ſimplex puer odit opertum.
Vnde puer? pueros quod facit ipſe ſenes.
Quis pennas humeris dedit? inconſtantia: quare
Nulla deo frons? ſigna inimica fugit.
Quæ ſors eripuit lucem? moderata libido.
Cur macies? uigilis cura, doloŕq; facit.
Quis cæcum præit? ebrietas, ſopor, otia, luxus.
Qui comites? rixæ, bella, odia, obprobrium.
Qui cœlo dignati? homines quæ cauſa coëgit?
Mitior autore eſt, credita culpa deo.
Heu curuum genus, & ueri corda inſcia, quo ius?
Fasq;? ſcelus miſeri ſi ſcelere abluimus.

Quis Cupidini pennas. Quis uiſum eripuerit.

Præambulo quis.

Aliter Aeneas Siluius ad Carolum.

upidinis ima o. *Vidimus effigiem laſciui nuper amoris,*
Quæ nimium mentem mouit imago meam.
Nec barbam malis, nec corpore tegmen habebat,
Nudus terga, manus, pectora, crura, pedes.
At humeris alæ ſuberant, & flexilis arcus
Lumina ſub tenero cæca ſupercilio.
Cur puer imberbis nulla lanugine malas,
Cur melius nulla corpore ueſte tegat?
Lumine cur careat, pharetram cur geſtet & arcum,
Cur habeat pennas Calliopea refer.
Sic ego, ſic retulit quæſitas illico cauſas,
Maxima Pegaſei Calliopea chori.
Qui ſapit enitat maleſana Cupidinis arma.
Et tantum pueros intrat ineptus amor.
Cupido cur puer. *Siue quod eſt puero ſimilis qui cupit amare,*
Et perit mente, pingitur inde puer.
Cur nudus. *Pingitur & nudus, nullum ſeruare pudorem,*
Et meminit ſimplex & manifeſtus amans.
Cur cæcus. *Pingitur, & cæcus, quia non bene cernit honeſtum*
Nec ſcit quo uirtus, quo ferat error amans,
Vel quia quæ pecce credat ſacreta latere
Cuncta nec in ſeſe lumina uerſa uidet.
Sic eſt omnis amans, ſic ſe ſic omnia neſcit
Conſilium, famam, fœdera, iura, deos
Aurea quod curuo torquebat ſpicula cornu

Pungere

Pungere corda ſerus ſignificatur amor, Cur arcu Cupido.
Quod lenibus uolucres humeris ſuſpendeat alas
Cauſa eſt huc,illuc quod leuis errat amans, Cur alatus.
Vel quod amor curſum non ſemper ſeruat eundem,
Nunc abit & paruas poſt redit inde moras
Dixerat,& preßis commutuit orſa labellis
Effudi tales protinus ore ſonos
Quam uidi effigiem pharetram geſtabat & arcu,
Fax etiam in dextra uel fuit ipſa ſua,
Sed quoniam ueterum finxere poemata uatum,
Quos ego quid temere commemoraſſe putem?
Dic quare nam tedas fertur geſtaſſe Cupido? Cur tedas.
Dic precor armatas cur habet igne manus?
Quæſitam uerbis reſpondens muſa duobus,
Sic leuiter cauſam reddidit,urit amor,
Accipe laſciui quæ nam ſit amoris imago
Carole Cypriaci gloria magna ſoli,
Vt melius miſerum caueas,dum noris,amorem,
Et redeas ad te dum mea uerba legas.

DE VOLVPIA.

THEOPHRASTVS. EVANDER.

THEO. Et Volupiam deſcribere uiſum eſt Euander, quæ ordine ſeruato Priapum Cupidinemq; meritò ſequitur. Audi igitur, Quia agminatim tam imi ſubſellij homines, quàm etiam ſupremi,ſic uoluptati ſeſe dederunt mancipatos,ſic in eius imperioſa iurant uerba, atq; ore frenum uenenoſo melle illitum paßim

incluſerunt. Factum eſt ut uoluptatem cõplures ſum/ mum bonum, ſummamq́; deam ſub Volupiæ coluerint nomine, cui proprium erexerunt Romani ante portam Romanulam templum, hanc mulierem fingentes ſceptro, pallidam, in regali ſolio ſedentem, & pedibus uirtutes calcantem, Iconem hic uides Euander.

/olupia Ro
æ templum
habuit.

/olupiæ ima
150.

VOLVPIAE IMAGO.

EVAN. Oedipus es Theophraſte, ſolue ſcyr/pum. THEO. Nulla ſolutione opus uidetur. Nemo etenim eſt qui neſciat uoluptatem cunctis reginam haberi, & ſceptro dirigere quarumuis dignitatum homines, Ariſtippum Cyrenaicæ ſectæ inuentorem, Endo/xum item philoſophum aſtrorum non neſciũ, Philoxenum, Sardinapaulum, Xerxem Perſicum, C. Tiberiũ Neronẽ tertiũ Cæſarẽ, A. Vitelliũ, & alios in hoc fuiſ/ſe totos liquidò patet, ut Volupiam religioſe colerent. Nunc autem quos non uideas, qui ſummo relicto bonò uirtutibus inimum ſuppreſſis non Genio & Volupiæ indulgeant ut uoluptuentur, helluantur & ingluioſe uapporum inſtar uiuant, in huius deæ templo uitijs ceu turgidulo fermento ſeſe illinãt, & turpiter cõma/culent,

Voluptas re/
gina.

Voluptuarij
pallidi.

euſent, pallidi nimirum dum ſubinde timent ne uela ſe uertant, & uoluptatem cruciatus ſequatur, pro hac Plauti ſententia: Ita dijs placitum eſt ut uoluptati mœror comes ſequatur; Plato ad Dionyſium hunc pallorem ſic interpretatur: uoluptas inquit inquietudinem, quæ eſt mater palloris, & macilentiæ, inſcitiam & ſtultitiam parit. Hæc de Volupia, nunc de Harpocrate.

Voluptas inſciam parit.

DE HARPOCRATE.

THEOPHRAST. EVAND.

Harpocrates Iſidis filius.

THEO. Quàm prudenter Simonides ſe locutum penituiſſe dixerit, tacuiſſe nunquam uel illud argumento eſt, quod priſci ſeculi homines deũ ſibi fecerāt Harpocratē ex Iſide, ut quidā ſcribunt, & Oſiride natum, Aegyptiaca lingua Icheonem dictum qui ſilentio præeſſet, aut ijs qui pro tēpore, uel oportune ſiluiſſent præſul foret. Auguſtinus de ciuitate dei libro unodeuigeſimo hominib. ſilentiū tanquā rem optimā inculcaſſe docet Harpocratem, & ideo quidam apotheoſi connumeratum narrant. Politianus Aegyptiorum ſacris hunc frequēter interfuiſſe teſtatur, ut ſignificaret ſummum deum ſilentio colendum, quod prophetam quoq; Dauid in Pſalmo uoluiſſe monet hoc uerſiculo לך דומיה תהלה אלהים בציון quę ſeptuaginta interpretes ſic uerterunt: Te decet hymnus in Sion. ſed præfatus autor ſic tranſtulit; Tibi ſilentium

Ichon

Deus ſilentio colitur.

Os quia de- gotet. *tiũ, laus, deus in Sion. Hic digito obſignãte ora, effu gebatur hoc modo.*

EVAN. *In quem finem?* THEOP. *ut os, quamuis membrũ ſatis puſillum, magis tamen quàm alia com-*

HAPOCRATIS IMAGO.

Anacharſidis factum. *peſcendum indicaret, id quod etiamnum Anacharſidem noluiſſe comparet, qui dum apud Solonem poſt conuiuium ſopitus, ſic decubuerat, ut ſiniſtra pudenda comprimeret, & dextra os. Significandum citra dubium freno indigere linguam ualentiore, quàm Veneris calamitoſam intemperantiam. Nunc de Angeronia dea.*

DE ANGERONIA.

THEOPHRAST. EVANDER.

THEOP. *Contigit quandoq; ut tota urbs Angina miſerè cruciaretur, ubi uoto præmiſſo, Angeroniæ*

Angeronia cur dea effecta. *ſuppetijs liberatam Romani crediderunt. Vnde Angeronalia feſta annuatim celebranda edicto ſtatuerunt.*

Angeronia ſilentij preſul. *Angeroniamq; proprio ſacello deificarunt, ſilentij præſulem, inter Romanorum ſacra hanc colentes, ſic ut digito*

ut digito quem ſalutarem uocant, os obſignaret. Icon em hic uides Euander.

ANGERONIAE FIGVRA.

EVAND. Aſt hic digitus forte emphaſim habet, & plus in receſſu ſignificat, quàm fronte oſtendat? THE. habet, ori ſiquidem admotus ſilentij eſt ſymbolum, quo nihil ſanctius ad ſalutem fieri poſſe crediderunt, nihilq; minus ſanctum, quàm linguæ intemperatam acutiem, ſicut ex Græcorum id prouerbio quoq; colligimus Oris effreni, poſtremum occupat infœlicitas. Quidam non proprio ſacello Angeroniam honeſtatam, ſed frequēter hanc in ara Volupiæ ſtetiſſe ſcribunt, ſignificantes omnes qui animi dolores & anxietates ſilentio diſsimulant, patientiáq; uincunt, denuo ad Volupiæ aram deduci, hoc eſt, ut uoluptate poſtremo fruantur dignari. Hæc de Angeronia.

Digitus quid.

Linguæ intemperatæ caniciés.

Angeronia cur in ara Volupiæ.

DE OSIRI.

THEOPH. EVANDER.

THEOPHRAST. Quis caſus Oſirim Argiuorum regem deum fecerit aſcriptitium, incertum habetur: Nam

Oſirim Argiuorum rex.

Nam inter autores parum conuenit. Siquidem Diodorus, qui primo hiſtoriarum lib. Dionyſiū hunc appellat & Plutonem, per Iſim ſuam uxorem, Hori filij ſui adminiculo, deum factum teſtatur, Hanc enim Aegypti ſacerdotibus præcepiſſe docet, ut ſub tauri forma deus coleretur, quem Apim nominarent. EVA. Cur Apim & non Oſirim? THE. Quòd mortuis cōſecratis nomina immutare conſueuerint. EVA. In quem finem? TH. Ne quis, dum uixerant, homines fuiſſe crederet, ſic enim Ino poſtquam ſeſe præcipitauerat Leucothea & Matuta dicta eſt, & Leda Nemeſis, Circe item Marica, Melicertus quoq; Palemō & Portunus, ſed Parergon facimus, audi Euander deificationis Oſiridis aliam cauſam, Dicunt enim Iſidem maritū furtim occiſum, anxie eum Aegypti ſacerdotibus in inſula quæſiuiſſe Abato, ibidemq; bouē repperiſſe elegantem, quem Memphim duxerint ſacrificuli, Oſirim eſſe prædicātes, præcipientesq; ut ſacra huius populus faceret, & deum haberent, Philelphus Apino regē Aegyptiæ fuiſſe perhibet, propter ſuum inuentum magna admiratione, ſummoq; honore dignum, Medicinæ enim principia, quæ hominibus commodo ſint, inueniſſe fertur, unde, (nam deitatem pro benefactorum renumeratione elargitam facile conſtat) deum effectum aſſerit, Oſirim dictum, quod multioculi reddit ſignificationem, Os enim egip;iaca lingua, multum ſignificat, Iris autem oculus, Perinde ac uir oculatiſſimus

Marginal notes:
Oſiris ſub tauri forma.
Conſecratis nomina muta ta.
Apis Aegyptiæ rex.
Apis medicinæ inuentor.
Os Aegyptiaca lingua quid.
Iris quid.

ſimus fuerit, hunc multi Apollinem rati ſunt, Macrobius ſolem, quem per literas Hieroglíphicas ſceptro ſignificabãt, in quo oculus humanus ſculptus erat, Communior tamen eiuſdem dei figura hominis fuit in capite portantis calathum, cum ſerpente tribus capitibus leonis, canis & lupi per gyrum propriam caudã deuorante, modo ut ſequitur.

OSIRIDIS IMAGO.

Vbi ſceptrum ſolis poteſtatem ſignificare Macrobius ait, qui cuncta primus uideat & recte ſolis dicatur oculus, quod eſt hominis in uertice id eſt ſublimitate calathum portantis, quem magnam & immenſam capacitatem ſignificare aiunt, dum ſol omnẽ in ſe terram irradiando capiat, leonis capite accedente, quod tempus præſens cæteris temporibus ualidius feruentiusque repræſentat, & Lupi, præteriti, dum rerum præteritarum memoria facile hinc rapitur, & canis futuri, quod ſpes blanditur incertas, cauda per gyrum in ſe reflexa, dum ſemper in ſe redeunt tempora. EVAN.

De Iſide præfati dei uxore item paucula in medium deprome

Oſiridis figura.

Imaginis expoſitio.

Lupus præteritum tempus ſignat, canis futurum.

deprome, quam Germaniæ idolum fuiſſe hiſtoriæ nar rant. THEOPHRASTVS, Attende præſto eſt quod petis.

DE ISIDE.

THEOPHRAST. EVAND.

Iſidem quidã proſerpinam. THEO. Iſidem, quam Proſerpinam quidam dicũt, ut Stephanus ſcribit, Iouis Aegyptij filiam fuiſſe, & Oſiridis coniugem atq; ſororem maxime ex autorum monumentis comparet. Comparet item deorum

Cur Iſis dea effecta. conſecutam honores, uel inde, quòd triticum prima et hordeum ſeuerit, fructus hominibus incognitos prius, & leges ſtatuerit ut à Græcis legifera, diceretur, hanc

Iſis legifera. denuo quoque mortuam perductam Memphim, ac in

Iſis ubi ſepulta. Vulcani templo ſepultam. EVAND. Sepultã? tamen deos immortales dicimus. THEOP. Quomodo hanc immortalẽ dixeris quæ inceſtuoſa meretrix Oſiridem

Iſis frugum inuentrix. fratrem pro marito amplexata eſt? Si propterea effecta eſt aſcriptitia quòd frugum prima dederit uſum, iniuria facta eſt Lucullo quòd non Ioui ceu primus aſſi-

Lucullus cerasa inuenit. det, quando ceraſa è Ponto, prius non uiſa, Italiæ intulit. Sin autem quia legifera fuit, cur Solon latet & Ly

Solon & Lycurgus leges dederunt. curgus? qui in hac re præcipui fuerunt, ſed ad rem Euander, audi Iſidis lineamenta, Continuatis uberibus ſtetit mulier, linea, ſed cærulea ueſte, cornuta, dextra

Iſidis imago. ſiſtrum tenens ac ſiniſtra nauiculam quemadmodum hic comparet.

Simu/

Simulachri nodus ſic habet, quia Iſim terræ potẽtem uoluerunt, ſicut uocabuli ethimon docet. Nam terram Aegyptiorum phraſi ſonat Iſis, continuata ubera illi, ut fertilitatem ſignificarent addixerunt, & lineam ueſtem ac cæruleam, dum hanc Lunam complures crederent, quæ candida eſt et cærula hoc eſt humida, maximeq́; primis diebus cornuta Siſtrum æneum fuit crepitaculum quo liniger, id eſt, Iſidis ſacerdotes in ſacris utebantur, & etiam Liburna, hoc eſt nauicula ab antiquo Italorum nimirum id ſumẽtes ritu, qui ſemper ferè in ſacrificijs nauiculam ob eam cauſam habebãt, quòd Euander rex Arcadiæ per maria in Italiam uectus, nouos ſacrificandi modos edocuerit, Id Cornelius Tacitus in ſua Germania quoque tangit, quando

Iſis terræ dea

Iſis cur lineã ueſtem.

Siſtrum quid

Liburna quid.

ISIDIS IMAGO.

Sueuos Iſidem liburna, hoc eſt nauicula pictã coluiſſe ſcribit, ſicut & illi Seruius ſuccinit Iſidem Germaniæ numen appellitans quòd uerũ eſſe uel illud argumento eſt, quod in Alſatiæ antiquiſſima arce, quæ oppido Rubiaco contigua eſt, hodie corrupto nomine

Sueui Iſidem coluerunt.

Iſen/

Iſenburg. Iſisburg. Iſenburg, quum Iſisburg uocari deberet, ſedem habuit, & in Thuringiæ partibus oppidum Iſenatū non procul à monte hirſelberg nomine honeſtarit. Hæc de Iſide Euander, nunc de Pane.

Iſenacū.

DE PANE.

THEOPHRAST. EVAND.

Pan uniuerſi ſymbolum. πᾶν

THEO. Panē Arcades uenerati ſunt uniuerſi ſymbolum, hoc eſt uniuerſæ materiæ dominum, quia ſolem eſſe crediderunt, πᾶν quod eſt omne nominantes, & faunum à fando uel innuum ab ineundo paßim cum animalibus, quod agreſtem deum opinarentur, Flaccus Mercurialium uirorum cuſtodem dixit, Qui huiuſmodi figura pingebatur.

Faunus. Innuum.

Mercurialiū uirorū cuſtos.

PANOS IMAGO.

Homo ſtabat cum ſceptro, rubicundus & barbatus, cornibus, pedibusq; caprinis, in ore fiſtulam tenens, & pectore Pantheræ pellem.

Vbi fiſtula ferme ſolem reſpiciunt Euander. EV. Quomodo? THE. Vt dum regio ſceptro rubicundus comparet, & barba prolixa, ſolis regiam poteſtatem, ſplendorem & radios quibus omnem mundum illuſtrat

ſtrat intelligamus, quando fiſtulam tenet ſeptem calamorum, cœli harmoniam ſeptiformi ſono diſtributam recordemur. Seu Panos inuentum. Fiſtulæ nanque authos extitit Vergilio teſte, Pan fiſtulam inuenit.

Pan primus calamos cera coniungere plures
Inſtituit. *In Coridone.*

Cornua & caprini pedes, idem recinunt: nam ſolis naturam repreſentant, ſicut enim caprarum eſt alta paſcendo affectare, ſic & ſolis eſt radios deſuper in terras iaculari; quos denuo in montibus recollectos iterum ſentimus. Pantheræ pellem uarietatem cœleſtium Euſebius interpretatur, quibus ſol qui mundi dominus eſt præſidet. Nunc de Concordia. Concordia quid. Pantheræ pellis quid ſignificet.

DE CONCORDIA.

THEOPHRASTVS. EVANDER.

THEO. Cōcordia à Romanis dea uel inde credita eſt, quod paruas res magnas fieri iuberet, Iuxta illud Saluſtij dictũ, Cōcrodia paruæ res creſcunt, diſcordia maximæ dilabuntur: Hæc templum Romæ habuit non longe à lacu Curtio in monte Palatino, quod ei Liuia Druſilla ſumptuoſe erexerat, in quo ſub forma Ciconiæ colebatur, quæ græco nomine Pelargus dicitur ſic. EVAND. Cur ſub forma auis? THEOPH. Quia Pelargus Concordiæ uel ideo ſacer fuit quod in parentes multum unanimitatis & concordiæ præſtare uidebatur, & ſic uidebatur ut pietati cultricē nominarint ciconiã. Meminit pietatis quæ hãc auis habet. Cōcordia cur dea. Concordiæ templum. Concordiæ imago.

Ciconijs pietas ineſt. bet Solinus his uerbis, Ciconijs inquit pietas eximia ineſt: Etenim quã tũ temporis ſuis fœtibus educandis elargiutur, tantum & ipſæ à pullis ſuis inuicem aluntur, solino conſentit Plutarchus, in commentario cui titulus, utra animalia ſint prudentiora terreſtria an aquatilia. Dicit enim antiquitus reges in ſummo ſceptri figurã Ciconiæ habuiſſe, & in imo Hippopotami,

Reges in ſceptro ciconiam habuere.

CONCORDIAE IMAGO.

ſignificandum reges debere plurimi facere concordiam, & uiolentiam cohibere. Eſt enim Hippopotamus animal efferum ac uiolẽtum, atq; adeo impium quod interfecto patre matrem ineat. Angelus Politianus Heliani ſcriptoris ductus teſtimonio ſub ſpecie cornicis cultam teſtatur Concordiam, quod Cornices inter ſe fidiſſimæ ſint auium, & altera extincta, compar uiduam ætatem agat. Et ita habes Euander de Concordia paucula, ſi uis de Protheo dicam. EVANDER, Volo.

Hippopotamus quid.

Cõcordia cornicis ſpecie.

DE PRO/

DE PROTHEO.

THEOPHRAST. EVANDER.

THE. Protheus igitur Oceani, uel ut quidam uolũt Neptuni & Thetios filius, deus marinus & Phocarũ cuſtos, qui ab Ouidio ambiguus, & Franciſco Pico Mirãdulano uanus, ob multiplices & inconſtantes formas nuncupatus, multi Aegyptiũ ſophiſtã dixere, quod omnibus omnia quæ uellet fieri poſſet, nullis lineamentis depingi ualuit, nam in quaſcunq; uolebat formas ſe mutabat, uelut his Verg. carminibus patet: Protheus Oceani filius. Ambiguus Protheus.

Omnia transformat ſeſe in miracula rerum
Ignemq;, horribilemq; feram, fluuiumq; liquẽtem.

Et Lippij.

Flamma, leo, taurus, porcus, bos, fit lupus, unda
Nec rupit uates uincula Carpathius.

Huius inconſtantiam huc quidam dirigunt, quod Protheum eximium fuiſſe ſaltatorem hiſtorijs demandatum ſit qui ſuos effingendũ ſaltus, nunc humectã liquidamq; expreſſerit aquæ uim, nũc ignis celeritatẽ motus uehementia, aliquãdo leonis feritatẽ, ac pardalis impetũ, uel ſi collibuiſſet uirgulti flexũ Diodorus Aegypti regẽ fuiſſe ſcribit, qui ob multarũ diſciplinarum peritiã in uarias formas tranſmutari dictus ſit. Cœlius Rhodog. per Protheũ ueritatẽ intelligendam innuit, in qua uariæ rerũ formæ ſeſe obiectãt, maxime ueritatis ſpeciem oſtentãtes, quum non ueræ ſint, ſicut uoluptas eſt, uera aliquibus beatitudo uiſa, quum nihil Protheus ſaltator. Protheus Ægypti rex.

 ſit minus,

Voluptas per ſuem.

ſit minus quàm per ſuem exprimimus, item ira crudelitatis conceptaculum, multis grata, quum in primis explodenda foret, hanc tygris repreſentat, & flamma, pulchritudo quoq; terrena draconem pro ſymbolo habens. Et *ambitio ac ſuperbia quibus leo communicat, uel etiam uana de æterna uita opinio, quam per fluuium ſignamus liquentem, aliaq; huius farinæ infinita.* Nunc de *Aſtræa.*

Tygris iræ ſymbolum.

Leo ambit. ſignificat.

DE ASTRAEA.

THEOPHRASTVS. EVANDER.

Aſtræa Auroræ filia.

THEO. *Aſtræam ex aurora filiam Aſtræi, qui unus ex* Titanibus *fuit, ob ſummam æquitatem,* Iuſticiam *eſſe dixerūt antiqui, unde & cœli honore hanc dignati ſunt, id quod etiamnum ſic* Aratus *indicat.*

Aſtræa cur dea.

Nam cum adhuc terras habitaret Aſtræa
Nondum ueſanos rabies nudauerat enſes
Nec conſanguineis fuerat diſcordia nota
Sed poſt creſcentibus uitijs euolauit in cœlum.

Et *Ouidius primo tranſ.*

Vltima cœleſtum terras Aſtræa reliquit.

IMAGO ASTREAE.

Aſtrææ imago.

Pingebatur hæc uirginali forma, aſpectu uehementi, & formi-

& formidabili, luminibus oculorũ atrocibus, et reuerẽda quadã triſtitia dignata, uelut hic comparet. Hãc imginẽ Chryſippus dedit, eamq; per ſe, ſic interpretatus eſt. Iudicem quippe qui iuſtitiæ antiſtes eſt oportere eſſe grauem, ſanctũ, ſeuerum, incorruptũ, inadulabilem, contraq; improbos nocẽtesq; miſericordẽ atq; inexorabilem erectũq;, & arduũ ac potentẽ, ui et maieſtate æquitatis, ueritatisq; terrificum. Hæc Au. Gellius noct. Attic. libro 14 capite 4. Imaginis expoſitio.

DE HARPYIS.

EVAND. THEOPHRAST.

EVAN. Rogo Theophraſte et de Harpyis, Neptuni prodigiorũ patris, & Terræ filiab. paucula dicere præſumas, ne ſine corelario, quod dicitur domũ eam. THE. Heſiodus Thaumantis ex Electra Oceani filia natas teſtatur, et à diripiendo Harpyias uocitatas, q in tantũ rapaces fuerint. Nã prima Aëllo dicebatur, quaſi ἑλὼν ἄλλο, id eſt alienũ tollẽs. Secunda Ocipite, citius auferens. Tertia Celænũ quod nigrũ interpretatur. Has ſic ſcriptores nominant ut ſignificare uideantur, quod aliena concupiſcimus primo, hinc expetita inuadimus, poſtremo harpagatum illatebramus. Cuiuſmodi autem monſtroſa fuerint Harpyiarum corpora Vergilius declarat. Harpyiæ unde dictæ.

Triſtius haud illis monſtrum, nec ſeuior ulla
Peſtis, & ira deûm, ſtygijs ſeſe extulit undis
Virginei uolucrum uultus, fœdiſsima uentris

Harpyiarum effigies.

Proluuies, uncæq; manus et pallida ſemper ora fame.

HARPYARVM EFFIGIES.

Harpyiæ cur uirgines.

Sicut ſunt qui ſcribant ideo uirgines fingi quòd omnis rapina arida ſit & ſterilis, ideoq; plumis circũdatas, quod quicquid inuaſerit rapina, celat, uolatiles autem quod omnis rapina ad uolandum ſit celerrima, et ſic de Harpyis quæ inter legendum notaui, habes Euander, nunc Parcas aggrediemur.

Harpyię cur plumoſæ.

DE PARCIS.

THEOPHRAST. EVAND.

Parcæ cur ſic dictę.

THE. Parcas per antiphraſim dictas opinantur quòd nemini parcant. Varro tamẽ à partu nomen habere teſtatur, quòd partui præſint uel hominis uitæ, quam nendo per candida ſeu nigra fila ducant, candida, fœlicitatem, nigra infortunium ſignificantia, id Papinius hoc uerſiculo breuiter tangit:

Quid per candida & nigra fila.

Iamq; dies aderat Parcarum conditus albo
Vellere. Et Naſo in Ibin:
Dixerat, & Clotho iuſſit promiſſa ualere
Neuit & infeſta ſtamina pulla manu.

Has item à lanificio, Lanificas uocari Martialis ſexto libro

libro ad Aulum oſtendit, dicens:

Si mihi lanificæ ducant non pulla ſorores
Stamina, nec ſurdos uox habet iſta deos.

Theodontius Demogorgonis filias ſcribit fuiſſe cum natura rerum creatas, Sed Cicero Herebi & Noctis qui & fata fuiſſe credidit & inde fatales dictas putat ad illud Cleantis, ducunt uolentem fata, nolẽtem trahunt, et Senecæ, Fatis agimur, cedite fatis, Martianus deorum ſcribas nominauit, quòd ſententias Iouis ſtudio uirtutis excipiant, Tres autem finxerunt, quas Latini Nonam, decimam, & Mortam dixere A. Gellio teſte, à tempeſtiui partus tempore, hoc eſt à nono & decimo menſe, in quibus ſecundum naturam pueri naſcuntur: Mortam uero ab eo, quod qui naſcuntur ante hoc tempus uel poſt, quaſi monſtra habeantur, uolunt enim ſeptimo menſe raro pueros naſci, octauo nũquam, nono ſæpe, decimo ſæpius, quam rem Plinius uberrime ſeptimo libro tractat. Has finxerunt Poetæ ut una colum, quod inſtrumentum nendi eſt, baiulet. Altera ex hoc filum trahat, Tertia extractum ſecet, id quod etiamnum quidam hoc uerſiculo docet:

Fatales. Deorum ſcribæ. Nona. Decima. Morta. Quo menſe puer naſcat. Parcarũ imago.

Clotho ferto colũ, Lacheſis trahat, Atropos occet
uelut hic comparet.

TRIVM PARCARVM DVCTVS.

Quid Parcæ ſignificent.

EVAND. Apuleium tres Parcas tria dixiſſe fata memini Theophraſte in Coſmographico libro, Vbi quod in fuſo perfectum eſt præteriti temporis habere ſpeciem aſſerit, quod torquetur in digitis momẽti præſentis interuallum, Et quod nondum ex colo tractum, ſubactumq; curæ digitorum eſt, futuri & conſequentis ſeculi reſpectum, Lactantius Firmianus hanc Mythologiam hominis uitæ adſcribit, ait enim hominem incipere hoc eſt colum baiulare cum naſcitur, filum trahere quũ uiuit, ac deſinere quum Atropos filum ſecat. Hæc de parcis Theophraſte.

DE GRATIIS.

THEOPHRAST. EVAND.

Graciæ Ægles & Solis filiæ.

THEO. Gratias duas in religione Lacedæmoniorum habuit pietas, quibus Athenienſium unam adiecit, quas omnes Antimacho teſte Aegles fuiſſe et Solis filias fama habuit. Phurnutus Ioue progenitas ex Euridemone teſtatur, quòd domus maxime inclitæ atq; inſignes munera ſoleant ac beneficia in alios cõferre, Quidam Iouis ex Eurinome prolem, quòd qui amplas conſequuntur ſortes benefici ac liberales eſſe conſueuerint, Nonnulli matrem Iunonem dixerunt uelut deorum omnium nobiliſsimas, Cicero Herebũ patrem fecit, & Noctem matrem, Sed alij ex Libero patre & Venere ortas fabulantur, quòd munere amborum, maxime gratias nobis familiares faciamus, Homerus unam de tribus Vulcani uxorẽ fuiſſe ſcribit, ideo fortaſſe

Cur ex Eurinome.

Cur ex Baccho & Venere ortæ grat.

fortaſſe, quod artificioſa eius opera Græcijs eſſent re ferta: nam mulierem illam Gracijs ſacra facere, cũq; Gracijs habere cõmercium dicimus, quæ formoſiſſima eſt ac uenuſtiſſima. Harũ ædes in medio foro ſteterunt antiquitus, ut gratia meriti cuiuis in promptu foret, atq; ad promerendũ quiſq; eſſet facilis & expeditus. Harum nominat Orpheus primã Aglagiam, hoc eſt lætitiam, quod merito lætari debeant qui dant & qui accipiunt beneficium ea cauſa quoque Charites uocãtur, Alteram Thaliam id eſt uiriditatem, quod beneficium uireſcere perpetuuo debeat, Et tertiam Euphroſinem quod etiamnum delectationem ſonat, Eas ternario dimenſi ſunt numero Græci, ſecundum quòd tres diſtincti actus ſunt dare accipere, & referre. Primo enim, quæ poſſumus, animo pacato elargiri conuenit, ſecundo elargita gratanter ſunt accipienda, & denuo accepta beneficio compenſanda. EVANDER, *Quo linearum ductu Gratias depictas uidiſti, Theophraſte?* THEOPHRAS. *Vt una earum faciem teneret auerſam, & duæ nos aſpicerent nudæ, manibúſque connexis, ut ſequitur,*

Gratiarũ habere commertium quid.

Aglaia.

Charites.

Thalia quid.

Euphroſine quid.

Gratiæ cur tres numero.

Gratiarũ imago duplex.

GRATIARVM IMAGO.

In Elide primam tenuiſſe roſam Stephanus ſcripſit, ſecundam talum, tertiam ramum mirti, qui roſam & myrtum Veneri ſacras fuiſſe docet, & talum puellarum luſum. EVAND. ſcyrpi nodum ſolue prioris imaginis, & dic cur una auerſa duæ nos reſpiciant? TH. quod profecta à nobis una gratiarum duplex reponenda ueniat. EVAND. ſed cur nudæ omnes? THE. quod beneficia fuco carere debeāt, nulloq́; uelamine obtegi. EVAND. Connexis cur manibus & inſolubiles? THE. quod beneficium ſemper beneficium pariat, perpetuumq́; gratiarum ſit fœdus. EVAND. aſt cur ridentes finxerunt? THE. quod promerentiū uultus ſunt hilares. EVA. & iuuenes. THE. quia beneficiorum memoria non debet ſeneſcere. Virgines item, quod incorrupta eſſe debeāt beneficia. Tamen ſi plura de harum dearum apotheoſi cupias, Senecam legito de beneficijs ad Eubutium primo libro. & Alexand. ab Alex. libro quinto genialium dierum, primo capite.

Gratiarū una cur auerſa.

Gratiæ cur nudæ.

Cur manibus connexis.

Cur ridētes.

Cur iuuenes.

Gratiæ cur uirgines.

DE ORPHEO.

THEOPH. EVANDER.

Orpheus Eagri filius.

THEOPHR. Et Orpheus, quem optimam uocem interpretantur, uel ut alijs placet, Apollinis & Calliopes muſæ filius, optimus cytharœdus, deorū quoq; collegio redditus uel ideo fertur, quod cytharæ ſono, cantusq́; dulcedine beſtias ad ſe quaſq; traxerit, uolucres, fluuios, ſaxa & ſyluas, atq; Euridicen ſuam uxorem ſex

rem ſerpentis ictu mortuam, cantu Plutone *mitigato, ab inferis reduxerit quem ſic pingebant.* Stabat *homo philoſophico habitu trabeatus, cytharam pulſans,ut ferociſsima eius pedes animalia blanditer lingerent, montes uertices erigerent,& in eius ſeruitium ſeſe deflecterent arbores,hoc modo.* Vbi *ſi liquida detracta*

ORPHEI IMAGO.

Euander,*Orphea eloquentem & magnum philoſophum fuiſſe deprehendes,qui trecenti uerborum lenocinio,aptisq; phioloſophiæ præceptis,homines beſtialiter uiuentes,ex feris immanibus mites manſuetioresq; cicurando fecerit,*Palephatus *tamen aliter interpretatur,* Nam *in* Pieria *quandoq;*Bacchas *hoc eſt fœminas furentes orgiorum tempore ouium paſcua dilaniaſſe ſcribit,unde incolæ ſuis uxoribus & filiabus quoq; timentes,*Orphea *ad eas miſerint, qui cytharæ ſono earum furorem ſic placarit,ut ſingulæ primum ferulas diſcedẽdo arrigerent, hinc quedã arbores in-*

Sic,Perſeus qui dum nauibus,unde alatus effictus eſt, Aſiam attigit tres interfecit ſorores,hoc eſt tria terroris genera,Primum Stheno quæ debilitas interpretatur,Secundum Eurialem quæ lata profunditas,Tertium Meduſam quod inuiſibilem ſonat,Hos ergo tres Perſeus Mineruæ, hoc eſt ſapientiæ terrores interemit præſidio,ſcutum oſtentans,ſpeculi loco criſtallinum,quod omnis terror non ſolum in corde ſed etiam in figura tanquam ſpeculi adminiculo notetur.Euſebius has tanta pulchritudine effloruiſſe ſcribit fœminas,ut uiros omnes faſcinatione quadam, in lapides hoc eſt ſtupidos & excordes uertiſſe dicerentur. Sed equum alatum, famam exponit Fulgentius,ſapientia enim dum terrorem amputat,famam generat,quæ uolare dicitur,id quod Tiberianus ſignificat, quum inquit,Pegaſus hinniens trnſuolat æthram. Et ſic de Perſeo paucula quoque habes Euãder. EVAN. *Et de furijs etiam aſcripticijs pro corollario quædam oſtende.* THEO,*Oſtendam,attende*

DE FVRIIS.

THEOPHRASTVS EVANDER.

THEOPHRASTVS, *Tres ueteres inferni coluerunt deas etiam indigetes Acherontis & Noctis filias,quas ob uindictam Vltrices nominarunt &* Vltrices. Diræ. Eumenides.

dicandi nocere uellent. Harum prima Alecto eſt, altera Tiſiphone, tertia Mægera, quæ pingebantur truculento aſpectu, flagellis armatæ & capitibus crinium uice ſerpentibus amictis, ſic circa has notabis; Euander ualorem, & poſſe in ultrico nominibus contineri.

DE FVRIIS.

Alecto enim implauſibilis interpretatur, Tiſiphone, iſtarum uox, & Mægera magna contentio, ſic ut prima ſtatim in furorem trahatur, ſecunda in uocē erumpat, tertia iurgium protelet. Eumenides recte quoq; minimeq; per antiphraſim hæ dicuntur, propter effectum quo utuntur, dum magnam in homines dirigūt benignitatem, uindicando ſcelera, ignis, flagelliq; medio. EVAND. Recte quidem, cur autem ſerpentes pro coma tenent. THE. Vt imaginationem maleficis incutiant futurum eſſe, quod pro delictis denuo pœnas ſint daturi. Hæc de furijs, iam complicabo uela Euander hac ſpe fretus, quod alij doctiores ſint futuri, qui

Cur ſerpentis pro coma.

doctius

doctius exactiusq; de dijs ſint ſcripturi, ſupereſt ſaltem, ut candidus lector, pro candore quo præditus eſt, boni conſulat, quæque ille neglecta arbitratur, ipſe diligentia pro uirili compleat. Is benedictus ſit, qui uerus & ſempiternus omnium deorum deus eſt, qui cuncta ui & potentia roborat, lenit, mulcet & uiuificat in ſecula,

Amen.

INDEX DEORVM, EX QVO FACILE OMNIA alia lector percipere poteſt.

Dij primi libri.

DE Ioue pag. 1
De Iunone 14
De Apolline 22
De Luna 23
De Mercurio 35
De Minerua 41
De Marte 47
De Venere 51
De Vulcano 60
De Veſta 64
De Neptuno 66
De Cerere 67

Dij ſecundi libri.

De Iano 72
De Saturno 76
De Genio 80
De Plutone 81
De Baccho 84
De Tellure 91

Dij tertij libri.

De Hercule 94
De Aeſculapio 99
De Flora 101
De Aeolo 102
De Priapo 104
De Cupidine 107
De Volupia 111
De Harpocrate 113
De Angeronia 114
De Oſiri 115
De Iſide 118
De Pane 120
De Concordia 121
De Protheo 123
De Aſcræa 124
De Harpijs 125
De Parcis 126
De Gratijs 128
De Orpheo 130
De Perſeo 132
De furijs tribus 133

FINIS.